

199

รัฐสภาสาร

เรื่องในเล่ม

บทบรรณาธิการ

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

๑

เอกสิทธิ์ของสมาชิกสภา

๒๕

กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑

LIIRT

วัตถุประสงค์

- ๑ เพื่อเผยแพร่ระบอบประชาธิปไตย
- ๑ เพื่อเสนอข่าวสารวิชาการในวงงานรัฐสภา และอื่น ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ

พันเอก สงวน คำวงษา เป็นผู้อำนวยการ
 ร้อยตรี ปณิธาน เลิศฤทธิ์ เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ
 และบรรณาธิการ
 นางสาวบังอร อิ่มโอชา เป็นผู้ช่วยบรรณาธิการ

- กำหนดออก เดือนละหนึ่งฉบับ
- อัตราค่าบำรุง
 บัตรหกสิบบาท
 ครั้งปีสามสิบห้าบาท

นายภราดา บุรณศิริ ประจำกองบรรณาธิการ
 นายอาสา ทรัพย์อนันต์ ประจำกองบรรณาธิการ
 นายบุรีรักษ์ นามวัฒน์ ประจำกองบรรณาธิการ
 นางพรรณรัตน์ หมุ่มพัยคัมภ์ ประจำกองบรรณาธิการ
 นายประยูร สดกาเขตร์ ประจำกองบรรณาธิการ
 นางสาวกอบกุล สรวานนท์ ผู้จัดการและสมุหบัญชี
 นายถวิล วิเชียรขุม หัวหน้ากองบรรณาธิการ

- การเงินและการบอกรับ
 ส่งเงินล่วงหน้า ในนามผู้จัดการ
 สำนักงาน โดยเช็คไปรษณีย์ หรือ
 ธนาณัติ สั่งจ่าย ณ ที่ทำการ
 ไปรษณีย์ กุสิต
- ส่งเรื่องลงรัฐสภาสาร
 ส่งให้บรรณาธิการหรือ
 ผู้ช่วยบรรณาธิการ
 ที่สำนักงาน

- สำนักงาน ตั้งอยู่ที่สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา บริเวณพระที่นั่งอนันตสมาคม กรุงเทพมหานคร
 โทรศัพท์ ๒๘๒๖๑๘๑, ๒๘๒๖๑๘๑ ต่อ ๒๓๐
- สำนักงานเลขาธิการรัฐสภาเป็นเจ้าของ
- พิมพ์ที่มณฑลการพิมพ์ บางลำภู กรุงเทพมหานคร นางจาร์ต อ่องจรีต ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา โทร. ๒๘๒๖๕๖

บทบรรณาธิการ

วันสำคัญในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ที่จะลืมกันเสียมิได้อีกวันหนึ่งคือ วันที่ ๒๘ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๓๑๑ (ตรงกับวันพุธเดือน อ้าย แรม ๔ ค่ำ จุลศักราช ๑๑๓๐ ปีชวด) ซึ่งเป็นวันที่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ได้เถลิงถวัลย์ราชย์สมบัติ หลังจากที่ได้ทรงกอบกู้เอกราชของชาติไทย กลับคืนมาจากพม่าจนตราบเท่าทุกวันนี้.

ด้วยความรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่าน รัฐสภาสารฉบับเดือนกุมภาพันธ์นี้ จึงได้นำเรื่องสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ซึ่ง พลตรีบัญชา แก้วเกตุทอง ได้เรียบเรียงขึ้นมาเสนอต่อผู้อ่าน และพร้อมกันนี้ได้นำเรื่อง “เอกสิทธิ์ของสมาชิกสภา” ซึ่งต่อจากฉบับเดือนธันวาคม สกก่อน มาเสนอไว้อีกด้วย.

๑๓๓๑ ๑๓๓๑

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๓๑๑ ตรงกับวันพุธเดือนอ้าย แรม ๕ ค่ำ จุลศักราช ๑๑๓๐ ปีชวด เป็นวันสำคัญวันหนึ่งในประวัติศาสตร์ของไทย ทั้งนี้เพราะว่าเป็นวันเถลิง-
ถวัลย์ราชของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี พระเจ้าตากสินมหาราช พระมหากษัตริย์ที่ได้ทรง
กู้เอกราชของชาติไทยซึ่งได้สูญเสียเอกราชแก่พม่าให้กลับดำรงความเป็นเอกราชสืบมาจนทุก
วันนี้ ด้วยพระปรีชาสามารถและความกล้าหาญอย่างยอดเยี่ยม พระราชประวัติของ
พระองค์ก่อนข้างจะยืดยาวและพิศดาร ควรแก่การศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี พระเจ้า-
ตากสินมหาราช ประสูติเมื่อวันอาทิตย์ เดือน ๕ ขึ้น ๑๕
ค่ำ ปีชกาล จุลศักราช ๑๐๖๖ ตรงกับวันที่ ๗ เมษายน
ในรัชกาลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ บิดามีเชื้อชาติจีน
เป็นนายอากรบ่อนเบี้ย ชื่อไหฮอง มารดาชื่อนางนกเอี้ยง
ตั้งบ้านเรือนอยู่ตรงกันกับบ้านเจ้าพระยาจักรี ซึ่งมี
ตำแหน่งเป็นสมุหนายกในครั้งนั้น ปราภฏเล่ากันว่า เมื่อ
สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีประสูติแล้ว ได้นำไปใส่กระดัง
ตามประเพณีโบราณ ได้มีงูใหญ่มาขดรอบกระดัง ทำให้
งูไหฮองไม่ค่อยพอใจนัก เจ้าพระยาจักรีจึงขอเอาไปเลี้ยง
ไว้เป็นบุตรบุญธรรม เหตุจริงประการใดในเรื่องนี้เป็น
เรื่องเล่ากันมาแต่โบราณ นับแต่เจ้าพระยาจักรีได้บุตร-
บุญธรรมผู้นี้ ก็บริบูรณ์ด้วยทรัพย์สินเงินทองเป็นอันมาก
จึงตั้งชื่อว่า “สิน” เจ้าพระยาจักรีรักใคร่เอ็นดูเด็กชายสิน

โดย
พล.ต. บัญชา แก้วเกตุทอง

LIART

ดุษฎีของตนเอง โดยที่เจ้าพระยาจักรีดำรงตำแหน่งสมุหนายก อันเป็นตำแหน่งสำคัญ จึง
 ปรารถนาจะปลูกฝังให้เด็กชายสินรุ่งเรืองในราชการต่อไปภายหน้า เมื่อเด็กชายสินอายุได้ ๙
 ขวบจึงไปฝากให้เล่าเรียนหนังสืออยู่ในสำนักของพระอาจารย์ทองดี วัดโกษาวาส ในระหว่างที่
 ศึกษาอยู่ที่สำนักพระอาจารย์ ทองดี เด็กชายสินมีความขยันหมั่นเพียร แต่ค่อนข้างจะซุกซน
 มีเรื่องเล่ากันว่า วันหนึ่งพระอาจารย์ทองดีโกรธเด็กชายสิน จึงเอาไปมัดไว้ที่กระไดทำน้ำ
 พระอาจารย์ดื่ม เมื่อนึกขึ้นได้ พระอาจารย์ตกใจมากเพราะเป็นเวลาน้ำขึ้น เกรงว่าน้ำจะท่วม
 เด็กชายสินที่มัดเอาไว้ จึงรีบไปที่ทำน้ำ ปรากฏว่ากระไดที่ทำน้ำลอยขึ้นมา โดยเด็กชายสินยัง
 มัดอยู่ที่กระไดลอยน้ำอยู่ จึงรีบดึงกระไดกลับมา แก้มัดออก เรื่องเหล่านี้ประวัติศาสตร์มิได้
 บันทึกไว้ เป็นแต่เล่ากันต่อ ๆ มาอีกเช่นกัน ซึ่งเป็นความมหัศจรรย์อย่างยิ่ง ครั้นพออายุได้ ๑๓
 ขวบ เจ้าพระยาจักรีจึงนำเข้าถวายตัวเป็นมหาดเล็กใกล้ชิดพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ในระหว่างนี้
 เด็กชายสินได้พยายามศึกษาหาความรู้ภาษาต่างประเทศ มีภาษาจีน ญวน และแขก จน
 สามารถพูดภาษาทั้งสามได้อย่างคล่องแคล่ว ต่อมาเมื่ออายุ ๒๑ ปี เจ้าพระยาจักรีได้จัดการ
 อุปสมบทให้ ดำรงอยู่ในสมณถึง ๓ พรรษา เมื่อลาสิกขาบทแล้วก็กลับมารับราชการตามเดิม
 ในตำแหน่งมหาดเล็กรายงาน ซึ่งเป็นตำแหน่งสำคัญใกล้ชิดพระยุคลบาทพระเจ้าอยู่หัว

ความยุ่งยากในกรุงศรีอยุธยา

กรุงศรีอยุธยาในระยะนี้มีความวุ่นวายสับสนเป็นอย่างยิ่ง สาเหตุสำคัญก็คือการ
 แย่งราชบัลลังก์ จึงเป็นเหตุให้ขุนนางแตกแยกและเบียดเบียน ในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าบรมโกศ
 มีพระราชโอรสถึง ๗ พระองค์ มีฐานันดรเป็นเจ้าฟ้า ๓ พระองค์ พระองค์ใหญ่คือเจ้าฟ้ากรม-
 ขุนเสนาพิทักษ์ (เจ้าฟ้าธรรมมาธิเบศร์) พระองค์กลางคือ เจ้าฟ้า กรมขุนอนุรักษ์มนตรี
 (เจ้าฟ้าเอกทัศน์) องค์น้อยคือเจ้าฟ้ากรมขุนพรพินิจ (เจ้าฟ้าอุทุมพร) เจ้าฟ้ากรมขุนเสนา-
 พิทักษ์ ซึ่งเป็นมหาอุปราชได้สิ้นพระชนม์ จึงมีความจำเป็นต้องตั้งมหาอุปราชขึ้นแทน เจ้าฟ้า
 กรมขุนพรพินิจ (เจ้าฟ้าอุทุมพร) ซึ่งมีความสุข และเกรงว่าญาติพี่น้องจะไม่ปรองดองกัน
 จึงกราบบังคมทูลพระราชบิดาว่า ให้ตั้งเจ้าฟ้ากรมขุนอนุรักษ์มนตรี (เจ้าฟ้าเอกทัศน์) เป็น
 ตำแหน่งมหาอุปราชแทน พระเจ้าบรมโกศทรงกริ้วและบริภาษว่า

“เจ้าเอกทัตน์มันเป็นคนวิเศษอย่างไร บัญญาก็โดนเซลาหาความเจ็บแสบผสมกับ เป็นลูกในเศวตฉัตรสักน้อยหนึ่งก็มีได้ ถ้าตั้งให้เป็นมหาอุปราช ครั้นพ่อตายได้เป็นพระเจ้าแผ่นดินแทน บ้านเมืองก็จะเกิดภัยพิบัติฉิบหายเท่านั้น พ่อคาดการณ์ไม่ผิดปากหรืออก เจ้ามี ชีวิตอยู่ก็ดูไป ถ้าเจ้าเอกทัตน์ปกครองกรุงศรีอยุธยา บ้านเมืองจะต้องล่มจมตั้งปากพ่อพยากรณ์”

ความตั้งใจของกรมขุนพรพินิจต้องการจะให้สมเด็จพระเชษฐาเป็นพระมหาอุปราช จึงผิดหวัง พระเจ้าอยู่หัวกลับตั้งตนเองเป็นมหาอุปราช เมื่อปี ๒๓๐๐ กรมขุนพรพินิจ เป็นมหาอุปราชไม่ถึงปี พระเจ้าบรมโกศก็เสด็จสวรรคต ก่อนจะสวรรคตได้เรียกพระราชโอรส ทั้ง ๖ คน (เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์สิ้นพระชนม์ไปแล้ว) มาสาบานต่อหน้า ให้สมัครสมาน สามัคคีกัน และได้มอบราชบัลลังก์ให้แก่กรมขุนพรพินิจมหาอุปราช และได้สั่งให้กรมขุนอนุรักษมนตรีทรงผนวชเสีย โดยจัดการอุปสมบทอย่างมโหฬารในฐานะเป็นลูกกษัตริย์ กรมขุนอนุรักษมนตรี (เจ้าฟ้าเอกทัตน์) จึงจำใจต้องบวชเพราะกลัวสมเด็จพระชนกนาถ เมื่อ พระเจ้าอยู่หัวบรมโกศเสด็จสวรรคต กรมขุนพรพินิจได้จัดการถวายพระเพลิงพระบรมศพ เรียบร้อยแล้ว จึงมีพระบรมราชโองการให้จับพระเจ้าน้องยาเธอต่างพระมารดา คือกรมหมื่น จิตสุนทร กรมหมื่นสุนทรเทพ กรมหมื่นเสพย์ภักดี ทั้ง ๓ พระองค์สำเร็จโทษเสีย ในฐานะ สั่งสมผู้คนเพื่อชิงอำนาจ ในโอกาสเดียวกันนั้น กรมขุนอนุรักษมนตรี (เจ้าฟ้าเอกทัตน์) ซึ่งได้ลาสิกขาบทตั้งแต่พระเจ้าอยู่หัวบรมโกศประชวรหนัก และเสด็จประทับอยู่ที่พระตำหนัก สวนกระด้าย เข้ามาประทับ ณ พระที่นั่งสุริยามรินทร์ในพระบรมมหาราชวัง และถือองค์ว่า เป็นพระเชษฐาธิราชพระเจ้าแผ่นดิน เมื่อพระเจ้าแผ่นดิน (พระเจ้าอู่ทุมพรราชา) ออกว่า ราชการแผ่นดินก็ไม่ยอมเฝ้าแทน พระเจ้าอู่ทุมพรอดอันพระทัย และพิจารณาว่า เจ้าฟ้าเอก ทัตน์ซึ่งเป็นพระเชษฐาธิราชปรารถนาจะเป็นกษัตริย์เป็นแน่แท้ พอดีพระชนมายุครบผนวช จึงสละราชสมบัติออกทรงผนวช และมอบราชสมบัติให้พระเชษฐาธิราชโดยครองราชสมบัติยังไม่ถึงเดือน ฝ่ายเจ้าฟ้าเอกทัตน์รู้สึกพอพระทัยเป็นอย่างยิ่ง เพราะได้ราชสมบัติสมความมุ่งหมาย โดยไม่ต้องช่วงชิงให้เสียเลือดเนื้อ การสละราชสมบัติของพระเจ้าอู่ทุมพรครั้งนี้ ถ้าจะกล่าวใน ส่วนพระองค์ของพระเจ้าอู่ทุมพรราชาที่เสียสละโดยเห็นแก่พระเชษฐาก็น่าชมเชย แต่ถ้าจะ

พิจารณาว่าการสละราชสมบัติของพระเจ้าอู่ทุมพรวราชาครั้งนี้ เป็นมูลเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้กรุงศรีอยุธยาต้องแตกตั้งที่พระเจ้าอยู่หัวบรมโกศทรงทำนายเอาไว้ว่า ถ้าเจ้าเอกทัศเป็นกษัตริย์กรุงศรีอยุธยาจะต้องพินาศล่มจม เพราะโง่เขลาเบาปัญญา และก็เป็นจริงดังคำทำนายทุกประการ เจ้าฟ้าเอกทัศ ขึ้นครองราชย์เป็นกษัตริย์องค์ที่ ๓๔ และเป็นองค์สุดท้ายแห่งกรุงศรีอยุธยา มีพระนามสมเด็จพระที่นั่งสุริยามรินทร์ (บางแห่งเรียกว่าสุริยาอมรินทร์) แต่ประชาชนเรียกว่าขุนหลวงเอกทัศ ถ้านับกษัตริย์กรุงสุโขทัยอีก ๖ พระองค์ ขุนหลวงเอกทัศก็เป็นกษัตริย์ของประเทศไทยองค์ที่ ๔๐ สมเด็จพระเจ้าสุริยามรินทร์หรือขุนหลวงเอกทัศเสวยราชเมื่อจุลศักราช ๑๑๒๐ (พ.ศ. ๒๓๐๑)

ราชการสำคัญของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

ในขณะที่พระเจ้าตากสินยังดำรงตำแหน่งมหาดเล็กรายงานอยู่นั้น พระเจ้าอยู่หัวทรงไว้วางพระราชฤทัยเป็นอย่างยิ่ง จึงส่งไปรับราชการเมืองตากในตำแหน่งหลวงยกบัตรเมื่อเจ้าเมืองตากถึงแก่กรรมจึงโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองตาก เป็นพระยาตากสืบต่อมา

พ.ศ. ๒๓๐๙ พม่าได้ยกทัพมาล้อมกรุง ทางกรุงศรีอยุธยาได้เรียกตัวพระยาตากให้มาช่วยราชการในกรุง เหตุที่เรียกพระยาตากเข้ามาช่วยราชการ สันนิษฐานว่าทางกรุงศรีอยุธยาคงจะขาดแคลนคนที่มีความสามารถ ทั้งนี้ก็เพราะว่าเมื่อขุนหลวงเอกทัศเสวยราชได้ตั้งคนประจบสอพลอเป็นใหญ่ คนดีก็เกิดความท้อแท้เบื่อหน่าย ไปบวชเสียบ้างก็มี ออกจากราชการก็มี อาทิ เจ้าพระยาอภัยราชา พระยาเพชรบุรีก็ออกไปบวช ในที่สุดก็มีการคิดกบฏ โดยกรมหมื่นเทพพิพิธเป็นหัวหน้า โดยหวังว่าจะเชิญเจ้าฟ้าอู่ทุมพรให้กลับมาเป็นกษัตริย์อีก เมื่อได้ประชุมปรึกษาหารือกันแล้ว กรมหมื่นเทพพิพิธนำความเข้าปรึกษาพระเจ้าอู่ทุมพรซึ่งสละราชสมบัติเป็นภิกษุอยู่ เจ้าฟ้าอู่ทุมพรนิ่งเฉยไม่ตอบว่าอะไร แต่เป็นห่วงขุนหลวงเอกทัศจะเป็นอันตราย ด้วยความรักพี่และตัวเองก็สละราชสมบัติโดยไม่ไยดีแล้ว จึงนำความไปบอกขุนหลวงเอกทัศ แต่ขอร้องอย่าให้ทำร้ายพวกคิดกบฏเหล่านี้ ทั้งนี้ที่ขุนหลวงเอกทัศทราบข่าวนี้ก็สั่งจับพวกกบฏทันทีแต่ไม่ได้ประหารชีวิตผู้ใด เนรเทศกรมหมื่นเทพพิพิธไปยังลังกา ส่วนเจ้าพระยาอภัยราชา พระยายมราช พระยาเพชรบุรี ให้จำคุก

เพื่อปฏิบัติตามคำขอของเจ้าฟ้าอุทุมพรซึ่งได้รับฉายาว่า ชุนหลวงหาวัด เหตุนี้เองข้าราชการดีมีฝีมือจึงเอาใจออกห่างขุนนางผู้ใหญ่ล้วนแต่คนประจบสอพลอส่วนมาก เห็นจะเป็นเพราะโชคชะตาของกรุงศรีอยุธยาจะต้องประสบกับความพินาศย่อยยับ จึงทำให้ขุนหลวงเอกทัศน์เป็นกษัตริย์จนได้ และก็ตรงกับคำทำนายของพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศทุกประการ

ดังกล่าวแล้วว่า กรุงศรีอยุธยาขาดคนดีมีฝีมือจึงต้องเรียกตัวพระยาตากมาช่วยราชการขณะที่พม่ากำลังล้อมกรุงศรีอยุธยา เจ้าเมืองกำแพงเพชรก็ถึงแก่กรรม เนื่องจากเจ้าตากได้ช่วยในการต่อสู้กับข้าศึก จึงได้เป็นผู้สำเร็จราชการเมืองกำแพงเพชร โปรดให้เลื่อนตำแหน่งเป็นพระยาวชิรปราการ แต่คนยังเรียกกันติดปากว่า พระยาตาก และก็ยังไม่ได้ไปเมืองกำแพงเพชร เพราะต้องช่วยราชการในการป้องกันกรุงศรีอยุธยา ในระหว่างที่พระยาตากป้องกันกรุงศรีอยุธยาอยู่นั้น ได้มีเหตุที่ทำให้พระยาตากท้อแท้ใจ และประมาณการได้ว่ากรุงศรีอยุธยาเห็นจะแตกเป็นแน่แท้ คือ

ครั้งแรกได้รับมอบให้คุมทหารออกไปรบ นอกเมืองด้วยความสามารถของพระยาตากสามารถยึดค่ายจากพม่าได้ แต่ขาดกำลังในการยึดพื้นที่ จึงขอกำลังหนุน แต่ผู้รักษาพระนครไม่ยอมส่งกำลังหนุนไปให้พม่าจึงตีค่ายกลับคืนไปได้

ครั้งที่สอง พระยาตากได้รับคำสั่งให้นำกองทัพเรือไปพร้อมกับพระยาเพชรบุรี ครั้นยกออกไปพระยาตากเห็นว่าข้าศึกมีกำลังมากให้คุมเชิงดูก่อน ห้ามพระยาเพชรบุรีมิให้ออกรบ พระยาเพชรบุรีไม่เชื่อ นำกำลังออกรบ จึงพ่ายแพ้แก่ข้าศึก พระยาเพชรบุรีตายในที่รบ พระยาตากถูกตำหนิว่าทั้งพระยาเพชรบุรีจนเกิดอันตรายไม่ช่วยเหลือ

ครั้งที่สาม พม่ายกกำลังเข้าล้อมพระนครทางด้านเหนือที่พระยาตากป้องกันอยู่ พระยาตากเห็นข้าศึกมีกำลังมาก พิจารณาว่าจะต้องใช้ปืนใหญ่ยิงขัดขวางข้าศึก จึงสั่งยิงปืนใหญ่พระยาตากถูกกล่าวหาว่าขัดคำสั่ง เพราะคำสั่งได้ระบุว่า ถ้าจะยิงปืนใหญ่ต้องขออนุญาตจากศาลาลูกขุนก่อน พระยาตากถูกฟ้องและถูกชำระโทษ แต่พระยาตากมีความดีความชอบในราชการมาก จึงได้รับการภาคทัณฑ์ไว้

เมื่อการเป็นเช่นนี้ พระยาตากจึงพิจารณาว่ากรุงศรีอยุธยาคงจะต้องแตกในไม่ช้านี้แล้ว เพราะบ้านเมืองมีแต่คนโง่เขลาเบาปัญญา

กุชาติ

เมื่อพระยาตากพิจารณาโดยถ่องแท้ว่า กรุงศรีอยุธยาจะต้องถึงซึ่งความพินาศเป็นแน่แท้ ควรจะรีบหนีเพื่อหาโอกาสกลับมากู้เอกราชในภายหลังจะดีกว่า พระยาตาก (ความจริงได้เลื่อนเป็นพระยาวชิรปราการแล้ว) พร้อมด้วยนายทหารชั้นผู้ใหญ่ ๕ นาย คือพระเชียงใหม่ หลวงพรหมเสนา หลวงพิไชยอาสา หลวงราชเสน่หา ขุนอภัยภักดี กับ ขุนหมื่นผู้น้อยอีกหลายคน พร้อมด้วยทหารไทย—จีน และสรรพาวุธประมาณ ๕๐๐ คน ตีฝ่าออกจากค่ายวัดพิชัย พม่าได้ไล่ติดตาม ด้รบกันเป็นสามารถ และได้เดินทางต่อไปยังบ้านข้าวเม่าถึงบ้านสัมพันธิตประมาณสองยามเศษ ได้เห็นแสงเพลิงลุกโชติช่วง แสงเพลิงจับท้องฟ้าสีแดงจัด พระยาตากให้ทหารหยุดพัก ณ ที่นั้น

เพราะความอยากเป็นกษัตริย์ของขุนหลวงเอกทัศน์โดยหาได้สำนึกถึงความโง่เขลาและความอ่อนแอของตนเอง ทั้งยังแต่งตั้งคนประจบสอพลอไม่มีความสามารถเป็นขุนนางผู้ใหญ่ ทำให้คนดีมีฝีมือท้อแท้ และเบื่อหน่าย กรุงศรีอยุธยาจึงต้องประสบต่อความพินาศย่อยยับ

รุ่งขึ้นวันตรงกับขึ้น ๕ ค่ำ พระยาตากจึงสั่งให้ทหารเดินทางต่อไป

พม่าไล่ติดตาม

นับแต่พระยาตากตีฝ่าวงล้อมพม่าทางด้านวัดพิชัย และพม่าได้ไล่ติดตามทำให้ต้องรบพลาญถอยพลาญมาโดยตลอด พม่าก็หาลดละไม่ ต้องการจะทำลายพระยาตากให้จงได้ พม่าได้รวบรวมกำลังเข้าตีพระยาตากที่บ้านโพธิ์สังหาร แต่กองทัพของพระยาตากได้ตีพม่าแตก พระยาตากได้เดินทางต่อไปจนถึงบ้านพรานนก เห็นว่าทหารเดินทางมาเมื่อยล้า จึงให้ทหารออกหาเสบียงอาหาร ขณะที่ทหารออกเที่ยวหาเสบียงอาหารไม่มีใครเฉลียวใจว่าพม่าจะติดตามมาอีก พม่าได้เข้าตีทหารพระยาตากไม่ทันรู้ตัวแตกกระจายไม่เป็นขบวน ด้วยปฏิภาณไหวพริบอันเลิศล้ำของพระยาตากและความกล้าหาญอย่างเด็ดเดี่ยว พระยาตากมิได้มีความตระหนกตกใจ

ได้สั่งให้ทหารคูโจซึ่งมีม้าอยู่ใกล้ชิดสึนายรวมทั้งพระยาตากด้วยเป็นหัวหน้า พุ่งเข้าใส่พม่าอย่าง
 หัวหาญ พร้อมกับตะโกนสั่งให้ทหารที่กำลังกระเจิดกระเจิงรวมกำลังตั้งรับเป็นปีกกาออกรบ
 และโอบพม่าไว้ทั้งสองปีก พม่าซึ่งมีกำลังประมาณ ๓๐ ม้าและพลเดินเท้าอีก ๒๐๐ คนแตก
 หนีไปหมดสิ้น ชัยชนะของพระยาตากครั้งนี้เป็นการแสดงให้เห็นลักษณะของผู้นำชั้นเลิศ
 เยี่ยงมหาบุรุษของพระยาตากอย่างเด่นชัด ในการควบคุมสติไม่ตระหนกตกใจและด้วย
 ปฏิภาณไหวพริบอันเลิศล้ำ จากเหตุการณ์ครั้งนี้ทำให้ทหารที่ติดตามทั้งนายและพลศรัทธาเชื่อ
 มั่นพระยาตากเป็นอย่างยิ่ง

กรุงศรีอยุธยาแตกแล้ว พม่าต้องการกวาดล้างกองทัพไทยให้หมดสิ้น การถอยร่น
 ของพม่าที่พราวนกหาได้ชะงักการติดตามของพม่าไม่ พม่าได้จัดกองทัพใหญ่ประกอบด้วยกอง-
 ทักษบกและกองทัพเรือหมายจะบดขยี้ทหารพระยาตากให้สิ้นซากเลยทีเดียว กองทัพพม่าได้ไป
 ทันทกองทัพพระยาตากที่ทุ่งศรีมหาโพธิ์ เขตเมืองปราจีนบุรี พระยาตากได้พิจารณาแล้วว่า ถ้า
 นำกำลังเข้าปะทะกับพม่าจะต้องพ่ายแพ้อย่างย่อยยับ เพราะพม่ามีกำลังมากกว่าหลายเท่า
 เนื่องจากภูมิประเทศเป็นทุ่งนาโล่งแจ้ง พระยาตากจึงจัดกำลังโดยให้วางกำลังส่วนใหญ่ไว้สอง
 ข้างพงแขม และจัดกำลังอีกส่วนหนึ่งเข้าปะทะกับกองทัพพม่า โดยกำหนดให้กำลังส่วนนี้
 ถอนตัวเข้ามาสู่ช่องทางสองข้างพงแขมที่วางกำลังซุ่มไว้ ทันใดนั้นเมื่อพม่าเห็นกองทัพ
 พระยาตากเข้าปะทะก็โหมกำลังส่วนใหญ่รุกไล่โดยทันทีทหารของพระยาตากได้ถอยมาตามช่อง
 ทางที่พระยาตากวางแผนไว้แล้ว ทหารพม่าทุ่มกำลังรุกไล่ด้วยความฮึกเหิม พระยาตากจึงสั่ง
 ให้ทหารที่ซุ่มไว้อิงกราดกระหน่ำพม่า ทำให้ทหารพม่าอลเวงในฉับพลันพระยาตากก็รวมกำลัง
 เข้าบดขยี้ทหารพม่าที่กำลังซุ่มอยู่ ทำให้พม่าตายและได้รับความเสียหายเป็นอันมาก กลยุทธ์
 เช่นนี้ในสมัยปัจจุบันถือว่าเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญ โดยการล่อข้าศึกให้เข้ามาในพื้นที่สังหาร
 (Killing Zone) แต่พระยาตากได้ค้นพบกลยุทธ์นี้มาก่อนแล้วไม่ใช่เป็นของใหม่อะไรเลย
 ความบอบซ้ำเสียหายของพม่าครั้งนี้ ทำให้พม่าเข็ดขยาดไม่กล้าไล่ติดตามกองทัพพระยาตาก
 อีกเลย

รวมกำลัง

เมื่อพระยาตากได้ปราบปรามพม่าที่ทุ่งศรีมหาโพธิ์แล้วก็นำทัพผ่านเมืองฉะเชิงเทรา เพื่อมุ่งไปสู่เมืองชายทะเลฝั่งตะวันออก ข่าวการปราบปรามพม่าของพระยาตากแพร่สะพัดไปอย่างรวดเร็ว เมื่อพระยาตากไปถึงชลบุรี ได้มีประชาชนมาต้อนรับและขอสมัครเข้าร่วมกับพระยาตากเป็นอันมาก พระยาตากมุ่งหน้าเข้าสู่เมืองระยอง โดยมุ่งหมายจะรวบรวมกำลังพลเพื่อเตรียมการกู้เอกราชที่เมืองระยองนี้ เมื่อพระยาตากเข้าสู่เมืองระยอง เจ้าเมืองระยองได้นำคณะกรรมการเมืองมาต้อนรับกลางทางก่อนถึงเมืองระยอง พระยาตากได้นำกองทัพเข้าไปพักเมืองระยองได้ ๒ วัน ก็มีข่าวว่ากรรมการเมืองหลายคนคบคิดกันจะทำร้ายกองทัพพระยาตาก เมื่อสถานการณ์เป็นเช่นนี้ พระยาตากจึงพิจารณาว่าต้องปราบปรามและแสดงแสนยานุภาพให้ประจักษ์ต่อชาวระยอง จึงจะทำการต่อไปสำเร็จ ปัญหาว่าการปราบปรามจะกระทำได้อย่างไร เพราะเพียงแต่ได้ข่าวว่าจะมีผู้คิดร้าย ยังไม่มีการกระทำใด ๆ เกิดขึ้น พระยาตากได้พิจารณาแล้วเห็นว่าวิธีเดียวเท่านั้นที่จะทำให้ชาวระยองทั้งหมดยอมสวามิภักดิ์และให้ความร่วมมือโดยการแสดงแสนยานุภาพให้ปรากฏ พระยาตากจึงอธิษฐานเสี่ยงบารมีว่า ถ้าจะกู้เอกราชได้สำเร็จ ขอให้ปรากฏความมหัศจรรย์ในบัดดล ทันใดนั้นก็เกิดพายุหมุนทำให้ต้นตาลต้นหนึ่งบิดเป็นเกลียว และเมื่อพายุหยุดหมุนแล้ว ต้นตาลต้นนี้ยังขาด ชาวเมืองเรียกว่า “ตาลขาด” ปัจจุบันยังปรากฏอยู่ แต่ดินได้กลบสูงมาก ชาวระยองถือเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์อย่างหนึ่ง หลังจากเสี่ยงบารมีแล้ว ผู้คนเห็นเป็นอัศจรรย์เกิดความเชื่อมั่นพระยาตาก คนทั้งเมืองก็อ่อนน้อมต่อพระยาตาก และได้สถาปนาเป็น “เจ้าตาก” ณ เมืองระยองนี้ และ ณ เมืองระยองนี้เจ้าตากได้รวบรวมผู้คนทั้งไทยจีนได้เป็นจำนวนมาก ผู้เขียนสันนิษฐานว่า การอธิษฐานเสี่ยงบารมีของพระยาตากที่เมืองระยองนี้เป็นความจำเป็นโดยแท้ เพราะเจ้าตากมีความมั่นใจว่าชาวที่มีผู้คิดร้ายเป็นความจริงแต่ไม่สามารถทราบผู้ที่จะคิดร้ายได้ชัดเจน จึงมีหนทางเดียวที่จะให้ผู้คิดร้ายต้องเลิกความคิดเสีย โดยอธิษฐานจิตแสดงกฤตดาภินิหารดังกล่าวมาแล้ว

เมื่อเจ้าตากรวบรวมกำลังพลได้จำนวนมากก็มาพิจารณาว่า การจะกู้เอกราชครั้งนี้เป็นงานใหญ่ ต้องมีจำนวนไพร่พลพอและมีเสบียงอาหารบริบูรณ์ ได้พิจารณาว่าเมืองจันทบุรี

เป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์ จึงคิดจะไปเกลี้ยกล่อมชาวจันทบุรีให้ร่วมมือในการกอบกู้เอกราชครั้ง
 นี้ด้วย เป็นความจริงที่ว่าคณะกรรมการเมืองชาวระยองบางคนคิดจะทำลายเจ้าตาก เพราะเมื่อ
 เจ้าตากได้แสดงว่าทรราชว่า ขุนรามหมื่นช่องซึ่งเป็นผู้ที่คิดปองร้ายเจ้าตากได้หนีไปจันทบุรี
 ในขั้นแรกพระยาจันทบุรีมีความยินดีจะร่วมมือกับเจ้าตาก แต่ขุนรามหมื่นช่องได้ยุพระยา-
 จันทบุรี ในระยะแรกเจ้าตากก็ไม่ทราบ เมื่อยกกองทัพเพื่อจะชุมนุมที่จันทบุรีจึงทราบว่า
 พระยาจันทบุรีกลับใจ เพราะถูกยุจากขุนรามหมื่นช่องเสียแล้ว เจ้าตากจึงจำต้องหยุดอยู่นอก
 เมือง ทางฝ่ายจันทบุรีได้เตรียมระดมกำลังต่อต้านเจ้าตากจำนวนมาก เจ้าตากรู้สึกตัวว่าได้
 ถลำตัวเข้ามาแล้ว และอยู่ในฐานะเสียเปรียบ เพราะกำลังพลของพระยาจันทบุรีมากกว่า
 และเข้าไปอยู่ในพื้นที่ซึ่งอาจจะถูกล้อมได้โดยง่าย เพราะทหารของเจ้าตากมิได้จัดขบวนรบ และ
 ถ้าขึ้นตั้งมั่นต่อไปจะต้องเกิดอันตราย เมื่อเจ้าตากพิจารณาดังนี้ จำเป็นต้องเข้าตีโดยวิธีจู่โจม
 ทั้งต้องกระทำการอย่างฉับพลัน เจ้าตากได้สั่งให้ทหารหุงหาอาหารรับประทาน เสร็จแล้วให้
 ทูบหม้อข้าวให้หมดทุกคน เคยมีผู้วิจารณ์การกระทำเช่นนี้ แต่ถ้าพิจารณาให้ลึกซึ้งแล้ว การ
 ตัดสินใจของเจ้าตากถูกต้องทุกประการ กล่าวคือการจู่โจมทหารต้องคล่องตัว การให้ทูบหม้อข้าว
 ทำให้ไม่อึดอัดในการเข้าตี นอกจากนั้นเจ้าตากยังกล่าวแก่ทหารด้วยว่า “ถ้าเข้าตีไม่สำเร็จ
 ทหารทุกคนก็ไม่ต้องกินข้าว” ทำให้ทหารทุกคนมูมนะ ครั้นได้เวลาประมาณ ๓ นาฬิกา
 เจ้าตากทรงช้างชื่อ “ศิริบุญชร” นำหน้าทหารเพื่อเข้าทำลายประตูเมือง ในขณะที่ทหาร
 ฝ่ายจันทบุรีซึ่งรักษาประตูและบ้อมเชิงเทินได้ยิงปืนมาดุจท่าฝน ด้วยเดชพระบารมีกระสุน
 หาถูกผู้ใดไม่ ความทุกข์ขังเกรงจะมีอันตรายจึงใช้ขอเกี่ยวช้างพระที่นั่งให้ถอยออกมา เจ้าตาก
 พิโรธมาก เจื่อพระแสงดาบจะฟัน คราญท้ายข้างๆ ตกใจร้องขอชีวิต เจ้าตากจึงใช้กฤษแหง
 ช้างพระที่นั่งขับเข้าทำลายประตูเมือง ทหารก็ไชโยโห่ร้องกรูเข้าประตูเมือง ทหารฝ่ายจันทบุรี
 ซึ่งรักษาบ้อมและเชิงเทินแตกกระเจิดกระเจิงหนีเอาชีวิตรอด จึงยึดศัสตราวุธไว้ได้จำนวนมาก
 ฝ่ายพระยาจันทบุรีได้พาครอบครัวลงเรือหนีไปยังเมืองพุทไธมาศ หลวงศักดิ์ซึ่งเป็นเชื้อแขก
 มารับราชการ ณ เมืองจันทบุรีตั้งแต่พม่ายังไม่ล้อมกรุงเข้ามาเผ่าและถวายตัวเป็นข้าราชการสืบ
 ต่อไป เจ้าตากจึงแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองจันทบุรีสืบไป เมื่อได้จัดการกับเมืองจันทบุรี

เรียบร้อยแล้ว เจ้าตากจึงเคลื่อนทัพต่อไปยังเมืองตราด โดยยกไปทั้งทางบกทางเรือ โดยมอบให้พระรามพิชัยกับหลวงราชไมตรี คุมกองทัพเรือ ๕๐ ลำ ส่วนเจ้าตากคุมกำลังทางบกด้วยเดชะพระบารมี พอเริ่มเคลื่อนขบวนฝนตกติดต่อกัน ๗ วัน ๗ คืนตลอดระยะทางจนถึงเมืองตราด ทางฝ่ายเมืองตราดอ่อนแอโดยดี แต่ทางทะเลพวกจีนนายสำเภาก็ไม่ยอมอ่อนแอ เจ้าตากจึงเสด็จลงเรือใหญ่ล้อมสำเภากัน ในที่สุดสำเภาก็นยอมพ่ายแพ้ จีนเจียมผู้เป็นใหญ่ นายสำเภาก็ปวงเข้ามาสวามิภักดิ์ ทั้งยังนำธิดาสาวมาถวาย ๑ คนด้วย รุ่งขึ้นเจ้าตากจึงสั่งให้ยกขบวนกลับจันทบุรี ให้ทหารพักผ่อนและสั่งต่อเรือรบให้ได้ร้อยลำภายใน ๓ เดือน ซึ่งจะหมดฤดูมรสุมพอดี ในที่สุดหัวเมืองชายทะเลตะวันออกก็อยู่ภายใต้อำนาจของเจ้าตากทั้งหมด

การที่เจ้าตากตีฝ่าออกจากค่ายวัดพิชัยมุ่งมาสู่หัวเมืองชายทะเลตะวันออก สันนิษฐานว่าก่อนที่เจ้าตากจะตีฝ่าออกจากค่ายวัดพิชัยนั้น เจ้าตากจะต้องพิจารณาและประมาณการไว้แล้ว และการที่เจ้าตากหนีมาใช้หนีเพื่อเอาตัวรอดเยี่ยงแม่ทัพบางคน เจ้าตากจะต้องคิดที่จะต้องกอบกู้เอกราชคืน เพราะแม้ขณะหนีออกมากรุงศรีอยุธยายังไม่แตก แต่เจ้าตากก็มองเห็นแล้วว่ากรุงศรีอยุธยาจะต้องแตกโดยมิต้องสงสัย เพราะผู้มีอำนาจในขณะนั้น โฉดเขลาเบาปัญญา การจะกอบกู้เอกราชถ้าจะรวบรวมกำลังแล้วนำทหารเข้ายึดกรุงศรีอยุธยา กลับคืนโดยเดินทัพทางบกนั้นอาจกระทำไม่สำเร็จ เจ้าตากคงจะพิจารณาว่ากรุงศรีอยุธยาแตกครั้งนี้พม่าจะต้องมีกำลังยึดครองกรุงศรีอยุธยา เพราะเมื่อคราวกรุงศรีอยุธยาแตกครั้งที่ ๑ พม่าตั้งพระมหาธรรมราชาครองกรุงศรีอยุธยาในฐานะประเทศราช สมเด็จพระนเรศวรประกาศอิสรภาพได้อย่างง่ายดาย ฉะนั้นพม่าจะต้องไม่ยอมให้เป็นเช่นนั้น และก็เป็นที่จริงทุกประการ เพราะเมื่อกรุงศรีอยุธยาแตกแล้ว กองทัพพม่ายังคงยึดครองกรุงศรีอยุธยา โดยให้สุกี้พระนายกองเป็นผู้ควบคุม นับว่าเจ้าตากมีปรีชาญาณอันเลิศล้ำ สามารถประมาณสถานการณ์ล่วงหน้าได้อย่างแม่นยำ จึงวางแผนกู้เอกราชได้อย่างเหมาะสม

อิสรภาพกลับคืน

เมื่อสิ้นฤดูฝนก็พอดีได้ต่อเรือรบเสร็จ ๑๐๐ ลำ การชุมนุมทัพที่จันทบุรี ทหารทุกคนมิได้พักผ่อน ทุกคนเตรียมการเพื่อกู้เอกราช ชั่วเวลา ๓ เดือนต่อเรือได้ถึง ๑๐๐ ลำ

นับว่าเป็นงานหนักพอใช้ พิจารณาว่า คงจะระดมกำลังจำนวนมิใช่น้อย ในระหว่างนี้นาย-
สุจินดาซึ่งเคยเป็นมหาดเล็กและได้หลบหนีมาอยู่ชลบุรีก่อนเจ้าตาก เมื่อทราบว่าเจ้าตากอยู่
จันทบุรีจึงพาสมัครพรรคพวกไปอยู่กับเจ้าตาก เจ้าตากก็รับไว้ด้วยความยินดี และตั้งเป็น
พระมหามนตรี ต่อมาได้เลื่อนเป็นพระยาสุรสีห์ (ภายหลังเป็นกรมพระราชวังบวรในรัชกาล
ที่ ๑)

เมื่อเตรียมการพร้อมแล้ว เจ้าตากยกกองทัพเรือ ๑๐๐ ลำ ทหาร ๕๐๐๐ คน ออก
จากจันทบุรีเมื่อเดือน ๑๑ มุ่งเข้าสู่อ่าวไทยมาถึงปากน้ำเดือน ๑๒ ปีเดียวกัน ครั้นถึงกรุงธนบุรี
ได้รบกับนายทองอิน ซึ่งเป็นคนไทยแต่ไปเข้าด้วยพม่า คนไทยซึ่งเป็นทหารของนายทองอิน
ไม่มีใครเต็มใจจะรบ เจ้าตากจึงได้ชัยชนะโดยง่าย จับนายทองอินได้ โปรดให้ประหารชีวิต
ในตอนแรกเมื่อพม่ายึดกรุงศรีอยุธยาแล้ว ได้ให้ทหารพม่ายึดกรุงเทพฯ ไว้เหมือนกัน แต่
เสียบียงหมด พม่าจึงกลับมอบให้นายทองอินซึ่งเป็นคนไทยยึดต่อไป เมื่อจัดการกับนายทองอิน
เรียบร้อยแล้ว จึงเดินทางต่อไปยังกรุงศรีอยุธยา ทราบว่าค่ายใหญ่ของพม่าชุมนุมอยู่ที่ค่าย-
โพธิ์สามต้น เจ้าตากได้ยกพลขึ้นบกและเข้าตีค่ายทุกค่ายของพม่าที่โพธิ์สามต้น ตั้งแต่เวลา
๐๙.๐๐ น. ค่ายของพม่าแตกทุกค่ายก่อนเที่ยง ตัวสุกี้ตายในที่รบ (เอกสารบางฉบับว่าไม่ตาย
แต่หนีและไปร่วมกับกรมหมื่นเทพพิพิธที่พิมาย และถูกประหารชีวิตภายหลัง) กรุงศรีอยุธยา
จึงกลับคืนมาเป็นของไทยเมื่อวันศุกร์เดือน ๑๒ ขึ้น ๑๕ ค่ำ จุลศักราช ๑๑๒๙ ปีกุน นพศก
ตรงกับวันที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๓๑๐ ถ้าจะกล่าวอย่างปัจจุบัน ความสำเร็จในการกวาดล้าง
พม่าครั้งนี้สำเร็จโดยยกพลขึ้นบกโดยแท้ ถ้าเจ้าตากนำกำลังเข้ากวาดล้างโดยเดินทางบกอาจช้า
เสียเวลา ทหารจะอดโรย ข้าศึกอาจรู้ตัวล่วงหน้าเตรียมการป้องกันได้ดี คงจะทำการ
สำเร็จยาก หรืออาจสูญเสียชีวิตทหารมาก ฉะนั้นการกู้เอกราชของเจ้าตากครั้งนี้ นับว่าสำเร็จ
ด้วยสติปัญญาอันเลิศของเจ้าตาก ประกอบกับคุณลักษณะของผู้นำอย่างเยี่ยมยอดของ
เจ้าตากอีกด้วย

เมื่อได้กวาดล้างพม่าที่โพธิ์สามต้นเสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้เก็บรวบรวมทรัพย์สินที่
สุกี้รวบรวมเอาไว้จำนวนมากมาเก็บรักษาไว้และเดินทางไปสำรวจกรุงศรีอยุธยา เมื่อพิจารณา

แล้วเห็นว่า กรุงศรีอยุธยาพินาศย่อยยับสุดที่จะปฏิสังขรณ์ พม่าเข้าตีกรุงศรีอยุธยาครั้งนี้ กระทำดุจกองทัพโจรปล้นเมือง กรุงศรีอยุธยาย่อยยับไม่มีอะไรเหลือ คงมีแต่น้ำตาของชาวกรุงศรีอยุธยาท่วมเมือง ๔๑๗ ปีแห่งกรุงศรีอยุธยาสว่างมด้วยปราสาทราชมณเฑียร พระอารามที่ช่างฝีมือดีได้สลักเสลาอย่างวิจิตรได้พินาศจนเหลือแต่ซาก เป็นที่น่าสังเวชสุดจะพรรณนา ชะตาของกรุงศรีอยุธยาถึงกาล จึงทำให้ได้คนโง่เขลาเบาปัญญามาใช้อำนาจในบ้านเมือง อีกทั้งขุนนางก็ล้วนแต่เป็นคนประจบสอพลอไม่มีความสามารถ คนดีจึงต้องหนีไปหมด เชื่อว่าเหตุการณ์เช่นนี้คงจะไม่เกิดขึ้นอีกในประเทศไทย เพราะถ้าจะเกิดขึ้นอีก อย่าหวังเลยว่า อิศระภาพจะกลับคืนมาดุจจะสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี

เมื่อเจ้าตากได้สำรวจกรุงศรีอยุธยาแล้วก็ให้ชุดพระบรมศพพระเจ้าเอกทัศขึ้นถวายพระเพลิงตามราชประเพณี ครั้นแล้วเจ้าตากจึงพิจารณาว่า กรุงศรีอยุธยาไม่เหมาะที่จะเป็นราชธานีอีกต่อไป ทั้งนี้เพราะ

๑. กรุงศรีอยุธยาย่อยยับจนไม่อาจปฏิสังขรณ์ได้ ถ้าจะสร้างใหม่ก็ยุ่งยาก เพราะกรุงศรีอยุธยาเป็นเมืองใหญ่ ต้องใช้เงินมากเหลือเกิน
๒. กรุงศรีอยุธยามีลักษณะที่ข้าศึกเข้าตีได้สะดวกทั้งทางบกทางน้ำ ยากแก่การป้องกัน
๓. ข้าศึก (หมายถึงพม่า) ชำนาญเส้นทางในการเข้าตีกรุงศรีอยุธยา
๔. กำลังพลของเจ้าตากยังไม่มากพอที่จะรักษากรุงศรีอยุธยาได้ ถ้าข้าศึกกลับเข้าตีอีกจะรักษากรุงลำบาก

เมื่อเจ้าตากพิจารณาเช่นนี้แล้ว จึงพิจารณาต่อไปว่า กรุงธนบุรีตั้งอยู่ในชัยภูมิที่เหมาะสมต่อการเป็นราชธานี กล่าวคือ

๑. กรุงธนบุรีตั้งอยู่ใกล้ทะเล ถ้าข้าศึกจะยกกำลังทางน้ำ ข้าศึกต้องผ่านทะเล ซึ่งเจ้าตากเชื่อมั่นว่าจะสกัดกั้นข้าศึกทางทะเลไว้ได้
๒. ข้าศึกจะยกมาทางบกต้องเดินทางมายากลำบากกว่ากรุงศรีอยุธยา และถ้าไม่มีกำลังทางเรือสนับสนุนแล้ว เป็นการยากที่ข้าศึกจะยึดกรุงธนบุรีได้

๓. ถ้าข้าศึกทุ่มกำลังมากเข้าตีกรุงธนบุรี ก็อาจถอยไปตั้งหลักที่จันทบุรีได้
 ๔. กรุงธนบุรีเป็นเมืองที่เล็กกว่ากรุงศรีอยุธยา การจัดทัพบกทัพเรือป้องกันทำได้ง่ายกว่ากรุงศรีอยุธยา
 ๕. กรุงธนบุรีปิดปากน้ำอยู่ ถ้าหัวเมืองแข็งเมืองก็เป็นการยากที่จะเอาศัตรารวบรวมจากต่างประเทศได้
 ๖. กรุงธนบุรีอยู่ใกล้ทะเล สะดวกแก่การค้าขายและติดต่อกับต่างประเทศ
- จากการวิเคราะห์อย่างหลักแหลมของเจ้าตาก เจ้าตากจึงตกลงใจที่จะสถาปนากรุงธนบุรีเป็นราชธานีสืบไป และได้สร้างกรุงธนบุรีโดยรีบด่วน

เถลิงถวัลยราชย์เป็นพระมหากษัตริย์

ครั้นวันศุกร์ ปีมะแม สัมฤทธิศก วันศุกร์ เดือน ๑๒ ขึ้น ๑๕ ค่ำ จุลศักราช ๑๑๓๐ ตรงกับวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๓๑๑ (เอกสารบางฉบับระบุว่า พ.ศ. ๒๓๑๐ ซึ่งไม่น่าจะถูกต้อง เพราะนับระยะเวลาแต่วันเสียกรุงจนกระทั่งเจ้าตากกู้เอกราชสำเร็จ และจะต้องสร้างเมืองหลวงเป็นเวลากระชั้นชิดเกินไป) ขุนนางทั้งปวงจึงอัญเชิญเสด็จเถลิงถวัลยราชย์เป็นมหากษัตริย์ทรงพระนามว่า สมเด็จพระบรมราชาที่ ๔ พระเจ้ากรุงธนบุรี แต่คนทั้งปวงเรียกกันว่า สมเด็จพระเจ้าตากสิน ภายหลังประชาชนได้รำลึกถึงความดีที่พระองค์ทรงกระทำ จึงขนานนามพระองค์ว่า “พระเจ้าตากสินมหาราช” หลังจากพระองค์เสด็จสวรรคตแล้ว เมื่อสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีได้เสวยราชสมบัติแล้ว พระองค์ได้พิจารณาแล้วว่า ชาติบ้านเมืองกำลังเสื่อมโทรมจนถึงที่สุดแล้ว ราษฎรทำมาหากินไม่สะดวก โจรผู้ร้ายชุกชุม ก๊กต่าง ๆ ยังคิดตั้งตัวเป็นใหญ่ซ่องสุมผู้คน ฉะนั้นจำเป็นจะต้องจัดระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินโดยเร็วที่สุด ต้องรีบฟื้นฟูเศรษฐกิจ และพระองค์ยังพิจารณาอีกว่า อย่างไรเสียพม่าก็ต้องรุกรานอีกเป็นแน่ ในประการแรกพระองค์ได้เร่งแต่งตั้งข้าราชการใหญ่น้อยตามตำแหน่ง ตั้งเจ้าเมืองกรมการเมืองไปปกครองหัวเมืองรอบ ๆ กรุงธนบุรีโดยเร็วที่สุด ส่วนหัวเมืองที่อยู่ในอำนาจของก๊กต่าง ๆ นั้นยังให้รอไว้ก่อน เพราะงานสำคัญจะต้องปราบปรามก๊กต่าง ๆ ให้ราบคาบเพื่อ

รวมอาณาจักรไทยให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันโดยเร็วที่สุด เพื่อรวมกำลังไว้ต่อต้านกับข้าศึกที่
จะต้องมีมาในไม่ช้าเช่นกัน การนี้จะต้องทำโดยรวดเร็ว พร้อมกับนั้นพระองค์ให้ชื่อข้าหลวง
แจกราษฎรที่ยากจนโดยไม่เสียดายพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ นับว่าพระองค์ทรงมีพระมหา-
กรุณาธิคุณแก่อาณาประชาราษฎร์ นอกจากนี้ราษฎรที่หนีพม่าไปอยู่ตามป่าตามดง พระองค์
ให้กรมการเมืองและเจ้าเมืองที่แต่งตั้งไปเกลี้ยกล่อมให้กลับมาทำมาหากินอย่างเดิม

ขณะนั้นพระมหามนตรี (นายสุจินดา) ได้กราบทูลจะขอไปรับพี่ชายซึ่งเป็นหลวง-
ยกบัตรเมืองราชบุรีเข้ามาถวายตัวรับราชการสนองพระเดชพระคุณ พระองค์ทรงมีพระบรม-
ราชานุญาตให้ไปรับตัวมาได้เมื่อมาถึงแล้วพระองค์โปรดเกล้าฯ ให้เป็นพระราชไมตรี และ
ต่อมาได้เลื่อนเป็นพระยาจักรี เจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก (สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก
รัชกาลที่ ๑ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์)

การรวบรวมอาณาจักรเขตน

กรุงศรีอยุธยาแตกครั้งที่สองเมื่อ พ.ศ. ๒๓๑๐ นั้น พม่ามิได้ตั้งผู้ใดเป็นกษัตริย์
เหมือนเมื่อกรุงศรีอยุธยาแตกครั้งที่ ๑ ซึ่งขุนนางได้ตั้งพระมหาธรรมราชาเป็นกษัตริย์ประเทศ
ราชขึ้นกับพม่า แต่พม่าได้ให้สุกี้ยึดกรุงศรีอยุธยาโดยมีกำลังเหลืออยู่ประมาณ ๓๐๐๐—๔๐๐๐ คน
การยึดกรุงศรีอยุธยาของสุกี้ครั้งนี้สันนิษฐานว่าพม่าคงมิได้มุ่งหมายจะยึดแผ่นดินไทย เพราะ
หลังจากกรุงแตกสุกี้ก็ได้จัดระเบียบการปกครองแต่อย่างใด เพียงแต่จัดทหารออกไปตรวจ-
ตราทำนองลาดตระเวนเพื่อมิให้กองทัพไทยรวมตัวกันเข้าตีกรุงศรีอยุธยาคืนเท่านั้น แต่พม่า
ต้องการเก็บทรัพย์สินที่กรุงศรีอยุธยาส่งไปพม่ามากกว่า ดังปรากฏว่าเมื่อสมเด็จพระเจ้าตากสิน
ตีค่ายพม่าที่โพธิ์สามต้นแตกแล้ว ได้รวบรวมทรัพย์สินของกรุงศรีอยุธยาที่พม่าเก็บเอาไว้ โดย
ยังมีทันส่งไปยังพม่าเป็นจำนวนมาก เหตุนี้จึงทำให้เมืองที่อยู่ห่างไกลจากกรุงศรีอยุธยาตั้งตัว
เป็นใหญ่ ครอบครองพื้นที่เป็นภาค ๆ ครั้นเมื่อสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีกวาดล้างพม่าแล้ว
และเสด็จเถลิงถวัลย์ราชย์เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๓๑๑ ดังได้กล่าวมาแล้ว มีอาณาจักร

ที่อยู่ในราชอาณาจักรของกรุงธนบุรีเพียงเมืองที่อยู่รอบ ๆ กรุงศรีอยุธยาเท่านั้นเอง อันที่จริง บรรดาก๊กต่าง ๆ เมื่อทราบข่าวว่าสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีได้กวาดล้างพม่าสิ้นแผ่นดินไทย และ เถลิงถวัลย์ราชย์เป็นกษัตริย์แล้ว ควรที่จะสวามิภักดิ์และร่วมมือกันสร้างความมั่นคงให้แก่ชาติ บ้านเมืองต่อไป เพราะพระปรีชาสามารถของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีได้เป็นที่ประจักษ์แล้ว ทุกก๊กควรจะยอมรับนับถือพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเดชานุภาพ แต่ความมั่งใหญ่ใฝ่สูงอยากจะมี อำนาจ ซึ่งถ้าพิจารณาแต่เพียงผิวเผินก็เห็นแล้วว่าไม่มีหนทางจะเป็นไปได้ และเมื่อพิจารณา ให้ลึกซึ้งก็ยิ่งจะเห็นชัดว่า แต่ละก๊กนั้นจะครอบครองอาณาจักรไทยได้อย่างไร ในเมื่อสมเด็จพระ เจ้าตากสินได้เป็นพระมหากษัตริย์ และได้ปรากฏเดชานุภาพ ควรที่จะอ่อนน้อม ทรน เป็นการแสดงให้เห็นว่าก๊กต่าง ๆ เหล่านี้มีความมัวเมาอำนาจขาดสติปัญญา คิดว่าตนมี อำนาจ แต่หาคิดว่าตนยังไม่มีบารมีพอ เพราะความหลงอำนาจของตนจึงคิดว่าตน สามารถจะเป็นใหญ่ได้ และในที่สุดตนเองก็พบกับความวิบัติ

เพื่อให้ประเทศไทยเป็นปึกแผ่นมั่นคงและเป็นอาณาจักรเดียวกัน จะแบ่งแยกมิได้ เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีจะต้องปราบก๊กต่าง ๆ ให้ราบคาบโดยเร็ว ที่สุด หลังจากกวาดล้างพม่าให้สูญสิ้นจากแผ่นดินไทยแล้ว ยังมีก๊กต่าง ๆ ที่ไม่ยอมอ่อนน้อม ดังนี้

๑) ชุมนุมเจ้าพระยาพิษณุโลก

เจ้าพระยาพิษณุโลกเดิมชื่อเรือง เป็นผู้ที่มีความสามารถและมีฝีมือเข้มแข็ง มีผู้นิยมนับถือมาก ตั้งตัวเองเป็นเจ้า ได้มีข้าราชการจากกรุงศรีอยุธยาไปสวามิภักดิ์จำนวนมาก เป็นชุมนุมใหญ่ฝ่ายเหนือ ครอบครองอาณาเขตตั้งแต่นครสวรรค์ขึ้นไปจนถึงพิษณุโลก เจ้าพระยาพิษณุโลกผู้นี้เมื่อครั้งพม่าล้อมกรุง สมเด็จพระที่นั่งสุริยามรินทร์ (ขุนหลวงเอกทัศน์) ให้เกณฑ์กองทัพฝ่ายเหนือมาช่วย ในระหว่างที่เกณฑ์กองทัพไปราชการที่นั่น เจ้าฟ้าจิดขึ้นไป พิษณุโลกจับครอบครัวเจ้าพระยาพิษณุโลก แล้วขึ้นครองเมืองเสียเอง เมื่อเจ้าพระยาพิษณุโลก ทราบจึงกลับไปพิษณุโลกจับเจ้าฟ้าจิดถ่วงน้ำ และไม่ยอมกลับไปรบกับพม่าอีก เมื่อกรุงศรี- อยุธยาแตกจึงสถาปนาตัวเองเป็นเจ้า

๒) ชุมนุมเจ้าพระฝาง

เจ้าพระฝางเดิมชื่อเรื่อน เป็นคนชาวเหนือ แต่มาศึกษาพระไตรปิฎกที่กรุงศรีอยุธยา แดกฉานในพระธรรมจนได้เป็นพระราชาคณะ ชื่อพระพากุลเถระ สำนักวัดศรีอยุธยา ภายหลังได้เป็นพระสังฆราชาเมืองสวางบุรี คือเมืองฝาง มีคนนับถือเป็นอันมาก เพราะเชื่อว่าเป็นผู้เรืองวิชาคุณ ครั้นกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าได้เกลี้ยกล่อมราษฎรเป็นสมัครพรรคพวกจำนวนมาก ตั้งตัวเป็นเจ้าแต่คงอยู่ในสมณเพศ มีอำนาจมาก มีอาณาเขตตั้งแต่เมืองพิษณุโลก เมืองแพร่ เมืองน่าน เมืองหลวงพระบาง เจ้าพระฝางตั้งแม่ทัพนายกองประกอบด้วยพระครูสิริमानนท์ พระครูเพชรรัตน์ พระอาจารย์จันทร์ พระอาจารย์ทองและพระอาจารย์เกิด แม่ทัพนายกองเหล่านี้ล้วนอยู่ในสมณเพศทั้งสิ้น ในระหว่างนี้เจ้าพระฝางพยายามตีเมืองพิษณุโลก รบกันหลายครั้ง แต่ชุมนุมเจ้าพระฝางไม่สามารถปราบปรามชุมนุมเจ้าพระยาพิษณุโลกได้

๓) ชุมนุมเจ้าพิมาย

คือกรมหมื่นเทพพิพิธ ซึ่งครั้งหนึ่งเมื่อขุนหลวงเอกทัศนครองราชย์ เคยคิดจะกำจัดขุนหลวงเอกทัศ เพราะเห็นว่าอ่อนแอและจะอัญเชิญเจ้าฟ้าอุทุมพรให้กลับมาเป็นกษัตริย์ เจ้าฟ้าอุทุมพรจึงนำความไปบอกขุนหลวงเอกทัศ แต่ขอชีวิตไว้ เลยถูกเนรเทศไปลังกา กลับมาก่อนกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าเล็กน้อย เนื่องจากเข้ามาก่อนจึงมีอำนาจมาก มีอาณาเขตกว้างขวางตั้งแต่สระบุรีไปตลอดภาคอีสาน

๔) ชุมนุมพระยานคร

พระยานครเดิมชื่อหนู ครั้งแรกรับราชการอยู่ในกรุงศรีอยุธยา เป็นหลวงสิทธิ นายเวร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นปลัดเมืองนครศรีธรรมราช รักษาการในตำแหน่งเจ้าเมืองนคร เมื่อเสียกรุงศรีอยุธยา ตั้งตัวขึ้นเป็นเจ้า เรียกกันว่า “เจ้านคร” มีอาณาเขตตั้งแต่เมืองชุมพรจนถึงมลายู

จะเห็นได้ว่าก๊กต่าง ๆ แต่ละก๊กล้วนมีอิทธิพลมาก มีอาณาเขตที่อยู่ในอำนาจกว้างขวาง แต่ละก๊กมีกำลังไม่น้อยกว่ากรุงธนบุรี การปราบปรามแต่ละก๊กให้ราบคาบจึงไม่ใช่ของง่าย

และจะต้องรีบเร่งปราบปรามให้ราบคาบโดยเร็วที่สุด เพราะพม่าจะต้องมาตีเมืองไทยอีกแน่นอน เมื่อพิจารณาเช่นนี้ สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีได้เร่งลงมือปราบปรามโดยทันทีที่เสวยราชสมบัติ

การปราบชุมนุมต่าง ๆ

๑) ปราบชุมนุมเจ้าพระยาพิษณุโลก

พ.ศ. ๒๓๑๑ สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี เสด็จนำกองทัพไปปราบชุมนุมพิษณุโลกด้วยพระองค์เอง เจ้าพระยาพิษณุโลกให้หลวงโกษา (ยัง) ยกกองทัพมาตั้งรับที่ตำบลเกยชัย เขตเมืองนครสวรรค์ กองทัพกรุงธนบุรียกไปถึงได้ปะทะกันอย่างรุนแรง พระเจ้ากรุงธนบุรีถูกกระสุนปืนเข้าที่พระขงค์ จึงยกกองทัพกลับ การปราบครั้งนี้ไม่สำเร็จ

๒) ปราบชุมนุมเจ้าพิมาย

เมื่อพระเจ้ากรุงธนบุรียกทัพกลับจากการปราบเจ้าพระยาพิษณุโลก ซึ่งยังไม่สำเร็จ ก็ได้เสด็จไปปราบชุมนุมเจ้าพิมายในทันทีนั่นเอง กองทัพเจ้าพิมายได้ยกออกมาตั้งรับ แต่ไม่สามารถต้านทานทัพกรุงธนบุรี เจ้าพิมายหนีไม่ทัน กองทัพกรุงธนบุรีติดตามจับตัวกรมหมื่นเทพพิพิธได้ กรมหมื่นเทพพิพิธไม่ยอมอ่อนน้อม จึงสั่งให้ประหารชีวิต

๓) ปราบชุมนุมพระยานคร

เมื่อเสร็จจากการปราบเจ้าพิมายแล้ว รุ่งขึ้น พ.ศ. ๒๓๑๒ ก็ให้ยกกองทัพไปปราบเจ้าพระยานครโดยทันที ครั้งแรกให้เจ้าพระยาจักรี (หมุด กล่าวกันว่ามิใช่ชื่อแขก) เป็นแม่ทัพ แต่ปราบไม่สำเร็จ เนื่องจากไม่พร้อมดอง ในที่สุดสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีจึงทรงนำกองทัพเรือไปปราบด้วยพระองค์เอง จึงสามารถปราบชุมนุมเจ้าพระยานครได้ แต่เจ้าพระยานครหนีไปอยู่เมืองปัตตานี พระเจ้ากรุงธนบุรีสั่งให้เจ้าเมืองปัตตานีส่งตัวเจ้าพระยานคร เจ้าเมืองปัตตานีเกรงพระราชอาญาจึงส่งตัวเจ้าพระยานคร แม่ทัพนายกองปรึกษาโทษให้ประหารชีวิต สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีไม่ทรงเห็นด้วย เพราะเมื่อเจ้าเมืองปัตตานีนำตัวมาส่ง เจ้าพระยานครก็แสดงตนอ่อนน้อมไม่กระด้างกระเดื่องเหมือนกับกรมหมื่นเทพพิพิธ ทั้งยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยานครเข้ามารับราชการในกรุงธนบุรีอีกด้วย นับว่าเจ้าพระยานครนอกจากชะตายังไม่ถึงขาดแล้วยังโชคดีอีกด้วย

๕) ปราบชุมนุมเจ้าพระฝาง

จากการที่พระองค์ปราบชุมนุมเจ้าพระยาพิษณุโลกไม่สำเร็จในครั้งนั้น ต่อมา เจ้าพระยาพิษณุโลกถึงแก่อสัญกรรม พระอินทรอากรซึ่งเป็นน้องครองเมืองพิษณุโลกแทน แต่เป็นคนอ่อนแอ เจ้าพระฝางจึงยกกองทัพมาตีเมืองพิษณุโลกได้ ชุมนุมเจ้าพระยาพิษณุโลก จึงสลายตัวรวมอยู่กับชุมนุมเจ้าพระฝาง จึงเป็นเหตุให้ชุมนุมเจ้าพระฝางมีกำลังเข้มแข็งมาก แต่สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีได้ตั้งพระทัยมั่นจะต้องปราบให้สำเร็จให้จงได้ ฉะนั้นพระองค์ จึงวางแผนและจัดกำลังอย่างรอบคอบ โดยให้พระยายมราช (บุญมา) เป็นแม่ทัพหน้าเข้าตีเมือง พิษณุโลก ซึ่งเป็นด่านหน้าของสวางบุรีหรือของเจ้าพระฝาง ส่วนพระองค์คุมกองทัพหลวง เข้าตีสวางบุรี เมื่อได้เตรียมการและเสบียงอาหารพร้อมจึงให้เคลื่อนทัพจากกรุงธนบุรีใน พ.ศ. ๒๓๑๓ การดำเนินกลยุทธ์เป็นไปตามแผนที่พระองค์วางไว้ พระยายมราชได้เข้าตีเมือง พิษณุโลกสำเร็จ ฝ่ายกองทัพหลวงได้ต่อสู้กับกองทัพเจ้าพระฝาง ๓ วัน เจ้าพระฝางเห็นว่า ไม่มีทางสู้ได้ จึงหนีเอาตัวรอด กองทัพจึงระส่ำระสาย แพ้แก่กองทัพพระเจ้ากรุงธนบุรี และไม่สามารถจับตัวเจ้าพระฝางได้ เสร็จการปราบชุมนุมเจ้าพระฝาง สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี จึงทรงพระกรุณาฯ โปรดเกล้าให้พระยายมราชเป็นเจ้าพระยาสุรสีห์พิษณุวาธราช ครองเมือง พิษณุโลก ทั้งยังมอบให้กำกับดูแลหัวเมืองฝ่ายเหนือทั้งปวงอีกด้วย

การฟื้นฟูและพัฒนาประเทศ

นับแต่สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีกู้เอกราชสำเร็จแล้ว ยังจะต้องปราบก๊กต่าง ๆ จนกระทั่งสามารถรวมอาณาจักรไทยเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้สำเร็จ ซึ่งตลอดเวลาเหล่านั้น พระองค์จะต้องพะวงอยู่กับการศึกสงครามตลอดเวลา ไม่มีเวลาที่จะพัฒนาประเทศ แต่พระองค์ ก็มีได้รอช้า เมื่อรวมอาณาจักรได้เรียบร้อยแล้ว ใน พ.ศ. ๒๓๑๓ ก็เริ่มปรับปรุงการบริหาร ราชการแผ่นดิน ฟื้นฟูเศรษฐกิจอย่างรีบด่วน งานชิ้นแรกที่จะต้องรีบกระทำก็คือ การแบ่ง ส่วนราชการและการกำหนดบุคคลที่มีความสามารถดำรงตำแหน่งสำคัญ

การแบ่งส่วนราชการ แบ่งออกเป็นส่วนดังนี้

ส่วนกลาง คงดำเนินเช่นเดียวกับสมัยกรุงศรีอยุธยา คือ ตำแหน่งอัครมหาเสนาบดี ๒ ฝ่าย ฝ่ายทหารมีสมุหพระกลาโหม ให้เจ้าพระยามหาเสนาดำรงตำแหน่ง ฝ่ายพลเรือนมี “สมุหนายก” เจ้าพระยาจักรีดำรงตำแหน่ง และให้มีเสนาบดีจตุสดมภ์อีก ๔ ตำแหน่ง คือ

กรมเมือง (นครบาล) ปกครองในเขตราชอาณาจักร

กรมวัง (ธรรมาธิการ) เกี่ยวกับราชสำนักและตุลาการ

กรมพระคลัง (โกษาธิบดี) การจับจ่ายเงินของแผ่นดินและติดต่อกับต่างประเทศ

กรมนา (เกษตรราชการ) การเรียกสวนไร่นาและเสบียงอาหาร

ส่วนภูมิภาค จัดแบ่งเป็น ๒ ประเภท

๑. เมืองพระยามหานคร โดยแบ่งเป็นเมืองเอก เมืองโท เมืองตรี เมืองจัตวา ส่งผู้ที่ไว้วางพระราชหฤทัยไปครองเมืองต่างพระเนตรพระกรรณ

๒. เมืองประเทศราช ในสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี ได้แก่ ลาว เชียงใหม่ กัมพูชา นครศรีธรรมราช

ผู้ปกครองเมืองประเทศราชมีฐานะเป็นเจ้าผู้ครองนคร มีอำนาจเสมือนพระเจ้าแผ่นดิน ครอบครองอาณาเขตที่ตนปกครองแต่ขึ้นกับกรุงธนบุรี

อาณาเขตปกครองในสมัยกรุงธนบุรี ประเทศไทยมีอาณาเขตปกครองกว้างใหญ่ไพศาลมาก ดังปรากฏว่า

ทิศเหนือ

ลานนาทั้งหมดถึงเชียงแสน

ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ

เมืองลาว หลวงพระบาง เมืองพวน นครเวียงจันทร์

ทิศตะวันออกเฉียงใต้

เขมรจนถึงเมืองพุทไธมาศ

ทิศใต้

ตลอดแหลมมลายู

ทิศตะวันตก

แผ่ออกไปถึงมะริด ตะนาวศรีจรดคาบสมุทรมินเดียม

จะเห็นได้ว่าพระองค์ทรงมีพระบรมเดชานุภาพยิ่งใหญ่ที่เดียว การได้หัวเมืองต่างๆ มาขึ้นกับราชอาณาจักรไทยเป็นเรื่องละเอียดพิสดาร ซึ่งผู้อ่านจะค้นคว้ารายละเอียดเหล่านี้จาก

LIART

เอกสารทางประวัติศาสตร์ได้หลายแห่ง อาทิ พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา ประชุมพงศาวดารและประวัติศาสตร์ที่มีผู้ประพันธ์ไว้

การกำหนดตัวบุคคลไปครองเมืองต่าง ๆ นั้น พระองค์ละเอียดรอบคอบมาก นอกจากจะต้องเป็นผู้ซื่อสัตย์สุจริต มีสติปัญญา สามารถในการปกครองแล้ว พระองค์ได้กำหนดให้ผู้ไปปกครองเมืองสำคัญจะต้องมีความสามารถในการรบ ทั้งนี้เพราะถ้ามีศึกมาประชิดเมือง เจ้าเมืองเหล่านี้จะต้องเกณฑ์คนและเป็นแม่ทัพสะกดการรุกรานของศัตรูด้วย อาทิ เมืองพิษณุโลก เจ้าพระยาสุรสีห์พิษณุวาธิราช เมืองสวรรคโลก เจ้าพระยาพิชัยราชา เมืองพิชัย พระยาสิทธิราชเดโชชัย (ต่อมาได้เลื่อนขึ้นเป็นพระยาพิชัย คนมักเรียกว่า พระยาพิชัยดาบหัก) เมืองนครสวรรค์ เจ้าพระยาอนุรักษบุรุษ เจ้าเมืองดงกล่าวล้วนเป็นทหารชั้นแม่ทัพทั้งสิ้น

แก้ไขเศรษฐกิจ

ปัญหาสำคัญที่สุดประการหนึ่งก็คือ ปัญหาเศรษฐกิจ หลังจากกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่า ราษฎรบางหมู่ก็อพยพไปอยู่ป่า พวกที่อยู่ในกรุงศรีอยุธยาเดือดร้อนเพราะทหารพม่าคอยปล้นสดมภ์ ชูเชิญเอาทรัพย์สินเงินทอง ราษฎรไม่เป็นอันทำมาหากิน ความอดอยากแผ่ไปทั่วประเทศ เมื่อพระองค์กู้เอกราชได้แล้วยังต้องมุ่งปราบก๊กต่าง ๆ อีก ครั้นพระองค์รวบรวมอาณาเขตของไทยได้เรียบร้อยแล้ว จึงเร่งแก้ไขเศรษฐกิจของชาติโดยด่วน การกอบกู้ฐานะทางเศรษฐกิจของไทยซึ่งทรุดโทรมอย่างหนัก พระองค์ทรงดำเนิน ๒ ประการ กล่าวคือ

๑. ขจัดความอดอยากขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภคของราษฎรโดยรีบด่วน
๒. เร่งหารายได้เข้ารัฐโดยเร็ว ทั้งนี้เพื่อนำไปพัฒนาประเทศ และเตรียมการขยายอาณาเขต

การขจัดความอดอยากยากจน

พระองค์ซื้อข้าวสารแจกราษฎรโดยให้ราคาสูงเป็นพิเศษถึง ๕ เท่า ถึงละ ๔-๕ บาท บางคราวก็ถึงละ ๖ บาท เพราะขณะนั้นประชาชนส่วนมากไม่ได้ทำนา ข้าวจึงแพง ราษฎรซึ่งอดอยากมีจำนวนนับหมื่นได้รับแจกข้าวโดยทั่วหน้า สำหรับข้าราชการก็แจกข้าวสารให้ทุก ๒๐ วัน โดยให้คนละถึงถ้วนทั่วทั้งฝ่ายทหารและพลเรือน ความยากจนของราษฎรใน

ครั้งนั้นทำให้พระองค์ทรงพระวิตกอย่างยิ่ง ถึงกับกล่าวว่า “บุคคลผู้ใดเป็นอาทิ คือเทวดา บุคคลผู้มีฤทธิ์มาประสิทธิ มากจะทำให้ข้าวปลาอาหารบริบูรณ์ขึ้น ให้สัตว์โลกเป็นสุขได้ แม้ผู้นั้นจะปรารถนาพระพาหาแห่งเราข้างหนึ่ง ก็อาจคิดบริจาคให้แก่ผู้นั้นได้”

การที่พระองค์ซื้อข้าวแจกครั้งนั้นเป็นเหตุให้คนที่ทำนา คนที่มีข้าว ตลอดจนพ่อค้าข้าวเกิดรำรวยขึ้นมา ชาวเมืองว่าพระเจ้าอยู่หัวรับซื้อข้าวด้วยราคาถึงละถึง ๓-๔ บาท แพร่สะบัดไปทั่ว ทำให้บรรดาพ่อค้า ชาวนา ชาวไร่คิดอยากกรวยรับเร่งปลูกข้าว รีบเร่งนำเสื้อผ้ามาขายในกรุงธนบุรี เพื่อจะได้ร่ำรวยกัน จึงทำให้

๑. พ่อค้าต่างนำเสื้อผ้าสิ่งของมาขายยังกรุงธนบุรีอย่างมากมาย ทำให้ประชาชนมีเสื้อผ้าและอาหาร คลายความขาดแคลนอดอยากลงได้

๒. พ่อค้าเกิดแข่งขันกันหาสินค้ามาขาย จนเกินความต้องการของประชาชน ทำให้ของถูกลงโดยเร็ว ประชาชนจึงคลายความเดือดร้อน

๓. บรรดาพวกที่หลบหนีแตกฉานชานเซ็นอยากกรวยรับกลับมาทำไร่ทำนา ทำให้มีข้าวอุดมสมบูรณ์

ฉะนั้น เพียงชั่วเวลาไม่นานความอดอยากยากจนของราษฎรก็หมดสิ้นไป ตูจตั้งเทวดามาประสิทธิมากกระทำให้ข้าวปลาอาหารบริบูรณ์

พระมหากษัตริย์คุณของพระองค์จึงเป็นที่ประทับใจของพสกนิกรทั่วประเทศ นายสวนมหาดเล็กซึ่งเป็นข้าราชการในสำนัก พระราชวังถึงกับพรรณนาพระคุณของพระองค์เป็นโคลงสี่สุภาพไว้หลายบท ดังปรากฏในบทที่ ๕๗-๕๘ ว่า

พระเดี่ยวนุญลากเลี้ยง	ประชากร
เป็นปีตุมารดร	ทั่วหล้า
เป็นเจ้าและครูสอน	สั่งโลก
เป็นศักดิ์ศุภผลอำ	โอบให้เป็นคุณ
เป็นที่พำนักถ้วน	นรชน
เป็นที่กรุณาคน	ยากไร้
เป็นที่สั่งศักดิ์ดล	เมืองโมกข์
เป็นทรัพย์ปัจจุบันให้	ทั่วหน้าเมืองเขม

การที่พระองค์ทรงแก้ไขความอดอยากยากจนของประชากรด้วยการซื้อข้าวราคาแพ
แจกราษฎร เงินส่วนพระองค์และเงินท้องพระคลังเกือบจะหมด ถึงกับพระองค์ได้รำพิ
ดังก้าวแล้วข้างต้น กลายเป็นผลสนองตอบที่มหัศจรรย์ กล่าวคือ ชาวไร่ ชาวนา อยากรวย
ที่แตกงานชานเช่นรีบออกมาทำนาหวังจะขายข้าวราคาแพงให้แก่พระเจ้าแผ่นดิน ทำให้มีข้าว
อุดมสมบูรณ์ จนเกินความจำเป็นราคาข้าวจึงลดลงไปจนสู่ระดับปกติ พระองค์จึงดำเนินการ
ค้าขายกับต่างประเทศ โดยส่งข้าวไปขายยังประเทศจีน ซะวา สมัยนั้นเรียกกันว่า แยกเมือง
ยักกะตรา อินเดีย บางครั้งสำเภาส่งข้าวออกพร้อมกันถึง ๑๐ กว่าลำ ซึ่งไม่เคยปรากฏเช่นนี้
มาก่อนเลย นอกจากนั้นพระองค์ยังทำการค้าขายกับยุโรป เช่นประเทศโปรตุเกสอีกด้วย
พระองค์ทรงเกลียดชังลัทธิราชาธิปไตยเป็นพระมหากษัตริย์อ้างกล่าวได้ว่ามีแต่ตัว ชั่วระยะเวลาไม่กี่ปี
ฐานะทางเศรษฐกิจของกรุงธนบุรีมั่นคงเป็นอย่างยิ่ง จึงทำให้พระองค์สามารถพัฒนาประเทศ
ได้อย่างรวดเร็ว และขยายอาณาเขตได้สำเร็จ พระองค์ทรงปฏิบัติภารกิจเพื่อความเจริญ
อย่างไม่หยุดยั้งโดยไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย พระองค์ทรงฟื้นฟูจารีตประเพณี วัฒนธรรม
ทั้ง ๆ ที่ในยุคของพระองค์มีแต่ศึกสงคราม พระองค์สามารถแต่งบทกวีไว้หลายบท อาทิ ทรง
พระราชนิพนธ์รามเกียรติ์ และบทละครรวม ๔ ตอน ๔ เล่มสมุดไทย นอกจากนั้นพระองค์
ยังทรงให้ชำระพระไตรปิฎกใหม่ เพราะฉบับเดิมถูกเผาเกือบหมด พระองค์จึงนำต้นฉบับจาก
นครศรีธรรมราชมาคัดลอกใหม่จนแล้วเสร็จ จึงส่งต้นฉบับคืนนครศรีธรรมราช นับว่าสมเด็จพระ
เจ้ากรุงธนบุรีเป็นเอกมหาราชที่ยิ่งใหญ่โดยแท้

ได้พระแก้วมรกต

ด้วยพระบารมีและพระเดชานุภาพแห่งองค์สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี พระองค์ได้
พระพุทธรูปสำคัญคือพระพุทธรูปมหาณีรัตนปฏิมากร หรือพระแก้วมรกตจากเมืองเวียงจันทน์
พร้อมด้วยพระบาง เมื่อ พ.ศ. ๒๓๒๒ ได้โปรดให้ปลูกโรงรับเสด็จขึ้นประดิษฐานไว้ ณ ข้าง
พระอุโบสถวัดแจ้ง (วัดอรุณราชวราราม) ปัจจุบันประดิษฐาน ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
ในพระบรมมหาราชวัง ถือเป็นพระคู่บ้านคู่เมืองของประเทศไทย เรื่องราวของพระแก้วมรกต
มีรายละเอียดพิศดารมากมาย ซึ่งจะไม่นำมากล่าว ณ ที่นี้

ราชการสงคราม

ตลอดรัชสมัยของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ส่วนใหญ่เป็นสมัยของการสงคราม
ซึ่งจะกล่าวโดยสรุปดังนี้

ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๓๑๐	รบกับพม่าที่ค่ายโพธิ์สามต้น คราวกู้อกราช
ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๓๑๐	รบกับพม่าที่บางกุ้ง เขตเมืองสมุทรสงคราม
ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๓๑๓	กองทัพพม่าจากเมืองเชียงใหม่ยกมาตีสวรรคโลก
ครั้งที่ ๔ พ.ศ. ๒๓๑๔	กองทัพกรุงธนบุรีขึ้นไปตีเมืองเชียงใหม่ครั้งแรก แต่ตีไม่สำเร็จ
ครั้งที่ ๕ พ.ศ. ๒๓๑๕	กองทัพมาจากเมืองเชียงใหม่ ยกลงมาตีเมืองพิษยครั้งที่ ๑
ครั้งที่ ๖ พ.ศ. ๒๓๑๖	กองทัพพม่ามาตีเมืองพิษยครั้งที่ ๒ พระยาพิษยซึ่งเป็นเจ้าเมืองพ้นกับพม่าจนดาบหัก จึงได้สมญานามว่า พระยาพิษยดาบหัก
ครั้งที่ ๗ พ.ศ. ๒๓๑๗	กองทัพกรุงธนบุรีไปตีเชียงใหม่ครั้งที่ ๒ ได้หัวเมืองลานนาไทยกลับเข้ามารวมกับราชอาณาจักรไทยดั้งเดิม
ครั้งที่ ๘ พ.ศ. ๒๓๑๗	รบกับพม่าที่บางแก้ว ราชบุรี
ครั้งที่ ๙ พ.ศ. ๒๓๑๘	คะแซห่วนก๊กทัพเข้าตีหัวเมืองฝ่ายเหนือของไทย
ครั้งที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๓๑๙	พม่ายกทัพมาตีเมืองเชียงใหม่ พม่าพ่ายแพ้ยกทัพกลับไป

การรบกับพม่าที่บางแก้วเมืองราชบุรี ฝ่ายไทยล้อมจับพม่าเป็นเชลยได้ถึง ๑๓๒๔ คน ยังผลที่คนไทยเคยครั้นคร้ามพม่า ตั้งแต่เสียกรุงศรีอยุธยาได้เกรงขามพม่าอีกต่อไป

นอกจากการสงครามดังกล่าว พระองค์ยังต้องปราบก๊กต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว และยกทัพยึดลาวเข้ารวมในราชอาณาจักรเขตซึ่งเป็นภาระอันหนักอย่างยิ่ง

ตลอดเวลาที่พระองค์ต้องดำเนินการสงคราม แต่พระองค์ก็สามารถพัฒนาประเทศในทุกด้านไปพร้อมกัน

จากการที่กรุงศรีอยุธยาต้องเสียแก่พม่า สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีไม่เพียงแต่กู้อิสรภาพคืนมาได้เท่านั้น แต่พระองค์สามารถทำให้ราชอาณาจักรไทยเป็นราชอาณาจักรที่ยิ่งใหญ่ในเอเชียอาคเนย์ในครั้งกระนั้นในรัชสมัยของพระองค์ ประเทศไทยมีอาณาเขตอันกว้าง

ใหญ่ไพศาล มีเศรษฐกิจมั่นคง การที่ชาติไทยได้อิสระภาพคืนมาและเจริญรุ่งเรืองก็เพราะพระสติปัญญาอันเลิศ พระปรีชาสามารถอันยอดเยี่ยม ความกล้าหาญความสุจริตสัมภวิภาพ และความสามารถในการกำหนดบุคคลให้ดำรงตำแหน่งสำคัญในบ้านเมือง ทั้งนี้เพราะสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีเป็นผู้นำที่มีคุณลักษณะอันยอดเยี่ยม อาณาประชาราษฎร์จึงถวายพระสมัญญานามของพระองค์ว่า “สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช” พระองค์ได้เสด็จสวรรคตเมื่อวันที่ ๖ เมษายน พ.ศ. ๒๓๒๕ (สำหรับวันที่ยังมีความเห็นขัดแย้งกันอยู่) รวมพระชนมายุได้ ๔๘ พรรษา พระองค์เถลิงถวัลยราชย์ เมื่อวันที่ ๓ เดือนอ้าย แรม ๔ ค่ำ จุลศักราช ๑๑๓๐ ปีชวด สัมฤทธิศก ตรงกับวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๓๑๑ ขณะนั้นมีพระชนมายุ ๓๔ พรรษา คนไทยทั้งปวงถือว่าเป็นวันสำคัญของชาติวันหนึ่ง

พระองค์และวีรกรรมของพระองค์ได้ฝังในส่วลึกแห่งความรู้สึกของคนไทยทั้งชาติมีรัฐนิยม พระองค์เป็นอัจฉริยะบุรุษโดยแท้ รัฐบาลได้เห็นความสำคัญของพระองค์ จึงให้สร้างพระราชอนุสาวรีย์ขึ้นที่วงเวียนใหญ่ ธนบุรี และได้กระทำพิธีเปิดในวันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๗ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบันเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดและมีพระราชดำรัสตอนหนึ่งที่สมควรจะนำมากล่าว ณ ที่นี้

“อันพระเกียรติของสมเด็จพระเจ้าตากสิน กรุงธนบุรี ที่ได้ทรงกอบกู้เอกราชของชาติไทย ซึ่งได้สูญหายไประยะเวลาหนึ่ง ให้กลับคืนสู่อิสระภาพ ดำรงเอกราชได้ดังเดิม และทรงดำเนินราชโยบายรวบรวมพระราชอาณาเขตให้เป็นปึกแผ่น.....

.....ย่อมเป็นที่ตระหนักในพระคุณของพระองค์ท่านที่ได้ทรงมีต่อชาติ และต่อชาวไทยโดยทั่วหน้า.....

.....

ข้าพเจ้าจะได้เปิดพระบรมรูปสมเด็จพระเจ้าตากสิน กรุงธนบุรี ให้ปรากฏเป็นอนุสรณ์วัตถุแก่ชาวไทยทั้งบัดนี้และภายหน้า เพื่อรำลึกถึงพระองค์ท่าน จะได้เกิดกำลังใจดี อาจหาญในการที่จะป้องกันรักษาประเทศชาติของเรา ให้ดำรงคงอยู่ในอิสระสถาพรชั่วกาลปาวสาน”

เอกสารของสมาชิกสภา

รวบรวมโดย

ศูนย์บริการทางวิชาการและกฎหมาย

Legislative Institutional Repository of Thailand

เอกสิทธิ์ของสมาชิกสภา*

๓. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๑

ความไม่ต้องรับผิดชอบ

(๑) ตามบทบัญญัติมาตรา ๔๒

มาตรา ๔๒ ในที่ประชุมแห่งสภา สมาชิกผู้ใดจะกล่าวถ้อยคำใด ๆ ในทางแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความเห็นหรือออกเสียงลงคะแนน ย่อมเป็นเอกสิทธิ์อันเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวสมาชิกผู้นั้นในทางใด ๆ มิได้

เอกสิทธิ์นี้คุ้มครองไปถึงผู้พิมพ์และผู้โฆษณารายงานการประชุม โดยคำสั่งของสภา และคุ้มครองไปถึงบุคคลที่สภาเชิญมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็นในที่ประชุมด้วย

(๒) ตามบทบัญญัติมาตรา ๕๙

มาตรา ๕๙ พุฒสภาและสภาผู้แทนมีอำนาจเลือกสมาชิกในสภาตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลที่เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิกในสภาตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญ เพื่อกระทำการหรือพิจารณาสอบสวนข้อความใด ๆ อันอยู่ในวงงานของสภา แล้วรายงานต่อสภา คณะกรรมการที่กล่าวนี้ ย่อมมีอำนาจเรียกบุคคลใด ๆ มาชี้แจงแสดงความเห็นในกิจการที่กระทำหรือพิจารณาอยู่นั้นได้

เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๒ นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลที่กระทำหน้าที่ตามมาตรานี้ด้วย

ความละเมิดมิได้

(๑) ตามบทบัญญัติมาตรา ๔๙

มาตรา ๔๙ ในระหว่างสมัยประชุม ผู้ใดจะฟ้องสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนในทางอาญา ศาลจะต้องได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกก่อนจึงพิจารณาได้ แต่การพิจารณาคดีนั้นต้องมีให้เป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะมาเข้าประชุม

*เอกสิทธิ์ของสมาชิกสภา เป็นตอนที่ต่อจาก ฉบับที่ ๑๒ ประจำเดือน ธันวาคม ๒๕๒๐

การพิจารณาคดีที่ศาลได้กระทำไปก่อนมีคำอ้างว่า จำเลยเป็นสมาชิกของสภาใด
สภาหนึ่งนั้นย่อมเป็นอันใช้ได้

(๒) ตามบทบัญญัติมาตรา ๕๐

มาตรา ๕๐ ในระหว่างสมัยประชุม ห้ามมิให้จับหรือหมายเรียกตัวสมาชิกพฤฒสภา
หรือสมาชิกสภาผู้แทนไปกักขัง เว้นไว้แต่จับในขณะที่กระทำผิด แต่ต้องรีบรายงานไปยังประธาน
แห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก ประธานแห่งสภานั้นอาจสั่งปล่อยผู้ถูกจับให้พ้นจากการกักขังได้

(๓) ตามบทบัญญัติมาตรา ๕๑

มาตรา ๕๑ ถ้าสมาชิกพฤฒสภาหรือสภาผู้แทนถูกกักขังในระหว่างสอบสวน หรือ
พิจารณาอยู่ก่อนสมัยประชุม เมื่อถึงสมัยประชุม พนักงานสอบสวนหรือศาลแล้วแต่กรณีจะ
ต้องสั่งปล่อย ถ้าหากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้ร้องขอ

คำสั่งปล่อยตามความในวรรคก่อนให้มีผลบังคับตั้งแต่วันสั่งปล่อยจนถึงวันสุดท้าย
แห่งสมัยประชุม

ได้นำรายงานการประชุมสภาผู้แทนเกี่ยวกับเรื่องนี้มาลงพิมพ์ไว้เป็นบางเรื่อง

๑ ญัตติของนายสุวิชัย พันธุ์เศรษฐ์ และ นายทิม ภูริพัฒน์ ขอให้ปล่อย
นายเลียง ไชยกาล ผู้แทนจังหวัดอุบลราชธานี นายโชติ คุ่มพันธ์ ผู้แทนจังหวัดพระนคร
นายสมบูรณ์ บัณฑิต ผู้แทนจังหวัดน่าน และนายประยูร อภัยวงศ์ ผู้แทนจังหวัดพิจุล-
สงคราม

รายงานการประชุมสภาผู้แทน

ครั้งที่ ๑/๒๔๘๙ (วิสามัญ)

วันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๙

ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๑๕ นาฬิกา

ประธานสภาผู้แทน : วันนี้มีสมาชิกมาประชุม ๑๓๔ คน เป็นองค์ประชุม
แล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมต่อไป

ฯลฯ

ฯลฯ

LI RT

ประธานสภาผู้แทน : ต่อไปนี้มีเรื่องที่จะแจ้งให้ทราบอีกเรื่องหนึ่ง คือ กระทรวงมหาดไทย แจ้งมาว่า ได้จับสมาชิกสภาผู้แทน ขอให้เลขาธิการสภาผู้แทน อ่าน

เลขาธิการสภาผู้แทน : เมื่อวันที่ ๑๘ อธิบดีกรมตำรวจแจ้งมาว่า

“เนื่องด้วยเจ้าหน้าที่ตำรวจสันติบาลได้จับกุมตัว นายเลียง ไชยกาล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภท ๑ มาควบคุมตัวไว้ที่กองตำรวจสันติบาล ตั้งแต่วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ในข้อกล่าวหาว่า นายเลียง ไชยกาล ได้สมคบกับพวกพยายามก่อการขบถในพระราชอาณาจักร อันเป็นความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๒๗ มาตรา ๑๐๒, ๑๐๔ และเมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ปลัดกระทรวงมหาดไทยแจ้งมาว่า

ด้วยได้รับโทรเลขจังหวัดพิจิตรสงคราม รายงานว่า นายประยูร อภัยวงศ์ สมาชิกสภาผู้แทนได้โฆษณาใส่ร้ายรัฐบาลในเรื่องกรณีสวรรคตและข้อความอื่นเป็นเหตุให้ประชาชนหลงเชื่อและกระด้างกระเดื่องต่อรัฐบาล เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงจับกุมผู้ต้องหาไว้ เวลานี้พนักงานสอบสวนกำลังดำเนินคดีไม่ให้ประกันตัวตั้งนี้ จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๒ สิงหาคม ได้รับหนังสือจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แจ้งมาว่า

ด้วยเมื่อวันที่ ๕ เดือนนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจสันติบาลได้ทำการจับกุมตัวนายโชติ คุ่มพันธ์ มาควบคุมไว้เพื่อสอบสวน ในกรณีต้องหาว่ากระทำความผิดกฎหมายอาญามาตรา ๑๐๔ นายโชติ คุ่มพันธ์ เป็นผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนครเขต ๒

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อทราบ และกระทรวงมหาดไทยได้แจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบด้วยแล้ว

ประธานสภาผู้แทน : เกี่ยวกับเรื่องนี้ได้รับญัตติด่วนของนายสุวิชช พันธเศรษฐ์ กับนายทิม ภูริพัฒน์ รวม ๒ ฉบับ ข้อความอันเดียวกัน

นายสุวิชช พันธเศรษฐ์ สมาชิกสภาผู้แทน (เชียงใหม่) : ในการที่ข้าพเจ้าได้เสนอญัตติด่วนเพื่อขอให้ปล่อยสมาชิกสภาฯ ที่ถูกจับกุมนอกสมัยประชุมนั้น ก็เพื่อจะให้การเป็นไปตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๐ รัฐธรรมนูญมาตรา ๕๑ ได้กล่าวไว้ว่า ถ้าสมาชิกถูกจับกุม

นอกสมัยประชุมนั้น ก็ให้สภาเป็นผู้ร้องขอให้ปล่อยตัวสมาชิกผู้นั้น การที่ข้าพเจ้าได้เสนอ
ญัตติดังกล่าวแล้วขอเรียนให้ที่ประชุมนี้ทราบว่า ข้าพเจ้าไม่ยึดถือในเรื่องเป็นคณะพรรคใด ๆ
แต่ยึดถือในเรื่องสิทธิอันชอบธรรมของสมาชิกซึ่งจะมาปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนตามมาตรา ๓๐
เพราะฉะนั้น ในกรณีที่มีการจับกุมสมาชิกนอกสมัยประชุม ครั้นเมื่อเปิดสมัยประชุมแล้วก็
ควรที่สภาเราจะได้รับร้องขอให้ปล่อยตัว และในรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๑ วรรคสุดท้ายก็ได้กำหนด
ไว้โดยแจ้งชัดว่า การขอให้ปล่อยตัวนั้นก็ให้คงเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ คือระหว่างที่เมื่อสมัย
ประชุมปิดลงแล้วก็สุดแล้วแต่ทางฝ่ายบ้านเมือง จะจัดการประการใด การที่ร้องขอให้ปล่อยตัว
สมาชิกเช่นนี้ ข้าพเจ้าได้มุ่งหมายที่จะให้สมาชิกทุกคนได้ใช้สิทธิของตนตามรัฐธรรมนูญ เพื่อ
เป็นปากเสียงแทนประชาชนโดยแท้จริง ในการที่ทำได้กระทำผิดอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมาย
นั้นก็สุดแต่บ้านเมืองและความเที่ยงธรรมของศาล การที่ข้าพเจ้าได้เสนอมานี้มีจำนวนทั้ง
หมด ๔ คน คือ ๑. นายเลียง ไชยกาล ผู้แทนจังหวัดอุบลราชธานี ๒. นายโชติ คุ้มพันธุ์
ผู้แทนจังหวัดพระนคร ๓. นายสมบุรณ์ บัณฑิต ผู้แทนจังหวัดน่าน ๔. นายประยูร อภัยวงศ์
ผู้แทนจังหวัดพิบูลสงคราม แต่ทว่าบัดนี้ข้าพเจ้าได้ทราบว่า สำหรับนายเลียง ไชยกาล กับ
นายโชติ คุ้มพันธุ์ นั้น ได้รับความกรุณาต่อศาลให้ประกันแล้ว ข้าพเจ้าจึงขอถอนชื่อบุคคล
ทั้งสองนี้พร้อมกับขอขอบคุณศาลที่ให้ความเที่ยงธรรมนั้น สำหรับนายสมบุรณ์ บัณฑิต นั้น ได้
ทราบว่าทางการก็ได้ปล่อยตัวมาแล้ว คงเหลืออยู่แต่นายประยูร อภัยวงศ์ ซึ่งยังต้องถูกคุมขัง
อยู่ในเวลานี้ ข้าพเจ้าขอเรียนให้ที่ประชุมนี้ทราบว่า เป็นวิธีการของสภานี้มาตั้งสิบปีแล้วที่เรา
ได้พยายามรักษาสิทธิอันเที่ยงธรรมของสมาชิก ไม่ว่าจะเป็ประเภทหนึ่งหรือประเภทสอง
เมื่อได้มีการร้องขอมา เช่นว่าจะเป็นการฟ้องร้องสมาชิกก็ดี หรือการจับกุมสมาชิกในสมัย
ประชุมก็ดี สภาเราไม่เคยย่อให้อ่อนนุชาต เพราะฉะนั้นเพื่อผลในทางที่จะปฏิบัติหน้าที่โดย
บริสุทธิ์ใจตามรัฐธรรมนูญ ข้าพเจ้าขอวิงวอนเพื่อนสมาชิกทั้งหลายได้พึงระลึกว่าในเรื่องนี้
ไม่ได้เกี่ยวกับเรื่องพรรคประการใด แต่เป็นการรักษาสิทธิเฉพาะตัวของสมาชิก ซึ่งเป็นสิทธิ
ที่ท่านทุกคนจะต้องได้ในสมัยประชุม ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงขอวิงวอนให้สภานี้ได้มีมติขอให้
ปล่อยตัวสมาชิกชั่วคราวระหว่างสมัยประชุมนี้ จึงได้เสนอญัตตินี้ต่อสภา

นายทิม ภูริพัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทน (ขอนแก่น) : ในการที่ข้าพเจ้าได้เสนอญัตติเพื่อขอให้ปล่อยสมาชิกที่ถูกกักขังอยู่ในระหว่างสอบสวนนั้น เนื่องจากมีความมุ่งหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญที่ตั้งที่ท่านสมาชิกผู้หนึ่งได้อภิปรายแล้วเมื่อกี้ ยิ่งกว่านั้นความมุ่งหมายของข้าพเจ้าก็มีอยู่ว่า เพื่อจะแสดงให้เห็นที่ประจักษ์ว่าในฐานะที่ข้าพเจ้าเวลานี้อยู่ในสังกัดที่จะเรียกว่าไม่ได้เป็นพรรคก็ตามแต่ว่าอยู่ในกลุ่มของสหชีพ ทั้ง ๆ ที่ก่อนที่ข้าพเจ้าจะเข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็มิได้รับความช่วยเหลือจากคณะบุคคลผู้หนึ่งผู้ใดในสหชีพแม้แต่อย่างก็ตาม แต่เมื่อข้าพเจ้าได้เข้ามาอยู่ในพรรคสังกัดสหชีพภายหลังแล้วก็พยายามที่จะรักษาประโยชน์ของสหชีพหรือคณะพรรค เพื่อจะทำการร่วมกับสหชีพต่อไป บัดนี้ในการที่บุคคลในคณะที่ถูกจับอยู่ในเวลานี้ทั้งหมด ๔ คน คือ นายเลียง ไชยกาล นายโชติ คุ้มพันธุ์ นายสมบูรณ์ บัณฑิต และนายประยูร อภัยวงศ์ นั้น ก็เป็นที่ทราบที่ท่านอยู่ในกลุ่มของประชาธิปไตย ในขณะที่มีข่าวเล่าลือกันไปว่าจะเป็นการทำให้เสื่อมเสียแก่รัฐบาลว่า ต้องการที่จะกีดกันคนเหล่านี้ไม่ให้เข้ามาประชุมใช้สิทธิเสียงในสภาได้ และยังมีข่าวเล่าลือว่าสมาชิกสหชีพหรือแนวรัฐธรรมนูญก็ตาม จะได้มีการขับไล่สมาชิกที่ถูกจับเหล่านี้ออกจากสมาชิกสภา ข้าพเจ้าเห็นว่าผู้ซึ่งกล่าวหาหรือพูดทำนองเช่นนั้นเป็นการพูดที่ไม่ชอบด้วยเหตุผล.....

ประธานสภาผู้แทน : โปรดอภิปรายในญัตติ

นายทิม ภูริพัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทน (ขอนแก่น) : อยู่ในญัตติเหมือนกัน คือตามรัฐธรรมนูญใหม่ของเราไม่มีการขับสมาชิกสภา เพราะฉะนั้นเพื่อที่จะแสดงให้เห็นชัดว่าเราไม่มีการที่จะรังเกียจรังอนที่จะตัดสิทธิของสมาชิกด้วยประการใดๆ ข้าพเจ้าจึงได้แสดงตนออกมาว่า ข้าพเจ้าเป็นผู้หนึ่งที่มีน้ำใจที่จะช่วยเหลือสมาชิกให้ได้ใช้สิทธิเสียงของตนโดยเสรี ถึงแม้ว่าข้าพเจ้าจะเป็นผู้เดียวที่แสดงออกมา และมีผู้รับรองญัตติของข้าพเจ้าเพียง ๒ คนก็ตาม ก็แสดงให้เห็นว่า สหชีพหรือแนวรัฐธรรมนูญก็ดี ไม่มีการรังเกียจสมาชิกผู้หนึ่งผู้ใดในการที่จะใช้สิทธิเสียงของตน เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าหวังว่าสภาคงจะได้เห็นพ้องกับญัตตินี้ ขอให้ปล่อยสมาชิกที่ถูกกักขังนั้น ออกมาเพื่อประชุมใช้ สิทธิของตนตามหน้าที่ตาม รัฐธรรมนูญ เพื่อประชาชนชาวไทยต่อไป

ประธานสภาผู้แทน : ข้าพเจ้าขอทำความเข้าใจต่อที่ประชุมนี้ว่า ตามที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้เสนอรายชื่อผู้ที่ถูกเจ้าหน้าที่จับกุมนั้น ตามความเป็นจริงสภาฯ ได้รับแจ้งเพียง ๓ คนเท่านั้น คือ นายเลียง ไชยกาล นายประยูร อภัยวงศ์ และ นายโชติ คุ้มพันธุ์ นอกเหนือจากนี้ไม่ได้รับทราบเวลาที่ศาลปล่อยตัวมาแล้วอีก ๒ คน คือ นายเลียง กับนายโชติ ก็ยังอยู่แต่ นายประยูร อภัยวงศ์ คนเดียวเท่านั้น ซึ่งแล้วแต่มติสภาฯ จะเห็นอย่างไรเพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญอย่างที่ว่า

นายอินทур วรกุล สมาชิกสภาผู้แทน (ลำปาง) : ข้าพเจ้าขอสนับสนุนญัตติทั้ง ๒ ที่เสนอมาโดยนัยต่างกันแต่หวังผลเช่นเดียวกัน

ประธานสภาผู้แทน : ประธานโทษ คือมีผู้เสนอแล้ว ต่อไปนี้เป็นวาระของผู้ค้าน

นายเลือน พงษ์โสภณ สมาชิกสภาผู้แทน (นครราชสีมา) : ข้าพเจ้าเข้าใจว่าท่านสมาชิกทั้งหลายคงจะเข้าใจเรื่องราวดีแล้ว จึงขอเสนอให้ลงมติ

มีสมาชิกรับรอง

นายसानนท์ สายสว่าง สมาชิกสภาผู้แทน (นครปฐม) : เรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องขอมติสภาตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๐ ไม่ใช่เป็นเรื่องลงมติ เป็นอำนาจของประธาน

ประธานสภาผู้แทน : ต้องขอเปิดอภิปราย เพราะมีผู้เสนอให้ลงมติแล้ว

นายसानนท์ สายสว่าง สมาชิกสภาผู้แทน (นครปฐม) : ผมขอเปิดอภิปราย

มีสมาชิกรับรอง

ประธานสภาผู้แทน : เพราะฉะนั้นขอให้สภาฯ ลงมติ ผู้ใดเห็นควรเปิดอภิปรายต่อไป ขอดำเนินการยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือ ๓๔ คน

ประธานสภาผู้แทน : ผู้ใดเห็นควรให้ปิดการอภิปราย ขอดำเนินการยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือ ๕๒ คน

ประธานสภาผู้แทน : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ลงมติให้ปิดอภิปราย

การที่จะลงมติต่อไป ข้าพเจ้าขอโอกาสอันรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๑ ถ้าสมาชิก พดุงสภา หรือสภาผู้แทนถูกกักขังในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาอยู่ก่อนสมัยประชุม เมื่อ ถึงสมัยประชุม พนักงานสอบสวนหรือศาลแล้วแต่กรณีจะต้องส่งปล่อย ถ้าหากสภาที่ผู้นั้นเป็น สมาชิกได้ร้องขอ

คำสั่งปล่อยตามความในวรรคก่อนให้มีผลบังคับตั้งแต่วันสั่งปล่อย จนถึงวันสุดท้าย แห่งสมัยประชุม”

ตามรัฐธรรมนูญนี้ การที่เจ้าหน้าที่กักขังจะปล่อยตัวได้ก็ต้องเป็นมติของสภานี้ ร้องขอ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอมติของสภานี้ ได้มีผู้เสนอญัตติในสภานี้ว่า ขอร้อง การที่ เจ้าของญัตติทั้งสองท่านได้เสนอญัตติมาแล้ว และมีใจความว่าให้ขอร้องให้เจ้าหน้าที่ผู้ถูกกักขัง นั้น ทำการปล่อยสมาชิกเพื่อมีโอกาสได้เข้ามาประชุมในสมัยประชุมนี้ได้ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้า ขอมติที่ประชุมนี้ว่า สมควรจะส่งปล่อย คือจะขอร้องให้ส่งปล่อยหรือไม่สมควรจะขอร้องให้ ส่งปล่อย ในที่นี้ข้าพเจ้าจะตั้งมติว่า ถ้าสภานี้เห็นสมควรจะขอร้องให้เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมส่ง ปล่อยตัวสมาชิกที่ถูกกักขังอยู่นั้นเพื่อให้เข้ามาประชุมได้ ขอให้ยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือพร้อมเพรียงกัน

ประธานสภาผู้แทน : ผู้ที่เห็นว่าไม่สมควรให้ส่ง ปล่อยไม่มีพร้อมเพรียงกัน เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ลงมติให้ส่งปล่อย ทางสภาจะได้ทำหนังสือดำเนินการเรื่องนี้ต่อไป

เลิกประชุมเวลา ๑๔.๕๐ นาฬิกา

ตรวจแล้ว

ชาญภูเบศร์

ป. ธรรมสาส์

ญาติ ไหวดี

ประเสริฐ บัณฑิตคุณ

ประสิทธิ์ ศรีสุชาติ

สุรินทร์ ลีพลากร

สิงห์ทอง กองทรัพย์

ปิ่น แก้วมาตย์

บุญช่วย มาประเสริฐ

สุพันธ์ จิตรภักดิ์

ศิริ มนต์ไตรเวศย์

จำรูญ บิ๋ยมปุตระ

อารีรัตน์ สุ่มบุญ

ผู้จตุรายน

เลขานุการสภาผู้แทน

ประธานสภาผู้แทน

๔. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๐

ความไม่ต้องรับผิดชอบ

(๑) ตามบทบัญญัติมาตรา ๕๐

มาตรา ๕๐ ในที่ประชุมแห่งสภา สมาชิกผู้ใดจะกล่าวถ้อยคำใดๆ ในทางแถลงข้อเท็จจริง และแสดงความคิดเห็นหรือออกเสียงลงคะแนนย่อมเป็นเอกสิทธิ์โดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวสมาชิกผู้นั้นในทางใดมิได้

เอกสิทธิ์นี้คุ้มครองไปถึงผู้พิมพ์โฆษณารายงานการประชุมโดยคำสั่งของสภา และคุ้มครองไปถึงผู้ที่สภาเชิญมาแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมด้วย

(๒) ตามบทบัญญัติมาตรา ๖๗

มาตรา ๖๗ วุฒิสภาและสภาผู้แทนมีอำนาจเลือกสมาชิกแห่งสภาตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลที่เป็นสมาชิก หรือมิได้เป็นสมาชิกในสภาก็ตาม เป็นคณะกรรมการวิสามัญเพื่อกระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวนข้อความใด อันอยู่ในวง

งานของสภา แล้วรายงานต่อสภาคณะกรรมการที่กล่าวนี้ ย่อมมีอำนาจเรียกบุคคลใดมาชี้แจง แสดงความเห็นในเรื่องกิจการที่กระทำหรือพิจารณาอยู่นั้นได้

เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๐ นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้ที่กระทำหน้าที่ตาม มาตรานี้ด้วย

ความละเมิดมิได้

(๑) ตามบทบัญญัติมาตรา ๕๗

มาตรา ๕๗ ในระหว่างสมัยประชุม ผู้ใดจะฟ้องร้องสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนในทางอาญา ศาลจะต้องได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกก่อนจึงจะพิจารณาได้ แต่การพิจารณาคดีนั้นต้องมีให้เป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะเข้ามาประชุม การพิจารณาคดีที่ศาลได้กระทำไปก่อน คำอ้างว่าจำเลยเป็นสมาชิกของสภาใดสภาหนึ่งนั้นย่อมเป็นอันใช้ได้

(๒) ตามบทบัญญัติมาตรา ๕๘

มาตรา ๕๘ ในระหว่างสมัยประชุมห้ามไม่ให้จับหรือหมายเรียกตัวสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนไปกักขัง เว้นแต่จับในขณะที่กระทำผิด แต่ต้องรีบรายงานไปยังประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก ประธานแห่งสภานั้นอาจสั่งปล่อยผู้ถูกจับให้พ้นจากการกักขังได้

(๓) ตามบทบัญญัติมาตรา ๕๙

มาตรา ๕๙ ถ้าสมาชิกวุฒิสภาหรือสภาผู้แทน ถูกกักขังในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาอยู่ก่อนสมัยประชุม เมื่อถึงสมัยประชุมพนักงานสอบสวนหรือศาลแล้วแต่กรณีต้องสั่งปล่อย ถ้าหากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้ร้องขอ

คำสั่งปล่อยตามความในวรรคก่อนให้มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ปล่อย จนถึงวันสุดท้ายแห่งการประชุม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓)
พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้บัญญัติว่า

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๙๕ อัฐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นมาตรา ๙๕ นว

“มาตรา ๙๕ นวให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาใช้บังคับแก่สภาร่างรัฐธรรมนูญโดยอนุโลม

เอกสิทธิ์ตามที่ระบุไว้ในมาตรานี้ ให้มีผลตั้งแต่วันเริ่มต้นดำเนินการของสภาร่างรัฐธรรมนูญ”

ได้นำรายงานการประชุมสภาผู้แทนเกี่ยวกับเรื่องนี้มาลงพิมพ์ไว้บางเรื่อง

๑. นายฟอง สิทธิธรรม สมาชิกสภาผู้แทน จังหวัดอุบลราชธานี ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจสันติบาลจับกุมหาว่าสมคบกับพรรคพวกกระทำความผิดฐานกบฏ

รายงานการประชุมสภาผู้แทน

ครั้งที่ ๒/๒๕๕๑ (วิสามัญ) ชุดที่ ๑

วันพฤหัสบดี ที่ ๔ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๑๐.๔๕ นาฬิกา

ประธานสภาผู้แทน : วันนี้มีสมาชิกร่วมประชุม ๖๘ คน เป็นองค์ประชุมแล้ว
ข้าพเจ้าขอเปิดการประชุมต่อไปตามระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่จะแจ้งให้ที่ประชุมทราบเฉพาะ
ในการประชุมนี้มีหนึ่งเรื่อง ได้รับหนังสือจากอธิบดีกรมตำรวจแจ้งเรื่องจับสมาชิกสภาผู้แทน
คือ นายฟอง สิทธิธรรม ผู้แทนจังหวัดอุบล จะให้เลขอ่านให้ฟัง

เลขานุการรัฐสภา :

เรื่อง จับกุมสมาชิกสภาผู้แทน
จาก อธิบดีกรมตำรวจ
ถึง เลขานุการรัฐสภา

เนื่องด้วยได้รับรายงานจากรองอธิบดีกรมตำรวจว่า เมื่อ ๓๐ ส.ค. ๕๑ เจ้าหน้าที่ตำรวจสันติบาลได้ทำการจับกุมนายฟอง สิทธิธรรม สมาชิกสภาผู้แทน จังหวัดอุบลราชธานี สมคบกับพรรคพวกชักชวนชายฉกรรจ์จำนวนหนึ่ง ลอบส่งออกไปศึกษาวิชาการทหารที่คุนมิง ประเทศจีน แล้วกลับมาเป็นกำลังดำเนินการ เพื่อแบ่งแยกการปกครองดินแดนภาคอีสานออกจากราชอาณาจักรไทยไปเป็นอิสระรัฐ โดยยุยงประชาชนทางภาคอีสานให้เกิดขัดแย้งรัฐบาลไทย อันเป็นความผิดฐานกบฏ

การจับกุมครั้งนี้เจ้าหน้าที่ค้นพบเอกสารการติดต่อหลายฉบับ ได้นำตัวผู้ต้องหามาควบคุมไว้สอบสวนดำเนินคดีต่อไป ขอได้โปรดนำเรียนประธานสภาผู้แทนทราบ เมื่อการสอบสวนได้ผลประการใดจะได้เรียนเพิ่มเติมให้ทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

พล.ต.ท. หลวงชาติตระการโกศล

ประธานสภาผู้แทน : ในขณะที่สมาชิกที่ถูกจับกุมนี้ ยังถูกกักขังอยู่ เมื่อเป็นเช่นนี้ก็มิมีรัฐธรรมนูญฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ มาตรา ๕๙ มีเนื้อความว่าอย่างนี้ จะขออ่านให้ที่ประชุมฟัง “มาตรา ๕๙ ถ้าสมาชิกวุฒิสภา หรือสภาผู้แทนถูกกักขังในระหว่างสอบสวน หรือพิจารณาอยู่ก่อนสมัยประชุม เมื่อถึงสมัยประชุม พนักงานสอบสวนหรือศาลแล้วแต่กรณี ต้องสั่งปล่อย ถ้าหากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้ร้องขอ คำสั่งปล่อยตามความในวรรคก่อนให้ มีผลบังคับตั้งแต่วันปล่อยจนถึงวันสุดท้ายแห่งการประชุม” เมื่อข้าพเจ้าชี้แจงให้ที่ประชุมทราบ

เช่นนั้นแล้วเพื่อจะให้มันเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ข้าพเจ้าจะต้องขอปรึกษาที่ประชุมว่าจะปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยสถานใด

นายบุญมี ปาร์มวงศ์ (ลพบุรี): สำหรับเรื่องจับสมาชิกนี้ ถ้าเกี่ยวกับเรื่องการแบ่งแยกภาคอีสานแล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญหรือเป็นเรื่องใหญ่ทีเดียว เมื่อเช่นนั้นในเรื่องปล่อยนี้ ความจริงก็น่าจะคำนึงถึงสิทธิของสมาชิกสภาผู้แทนที่จะได้รับบ้าง ตลอดถึงรัฐธรรมนูญนั้นก็ได้รับไว้ชัดเจนแล้ว หรืออย่างที่เรียกครั้งก่อนก็ว่าให้รายงานมาโดยด่วนที่สุดแล้วการจับกุมนี้ตั้งแต่วันศุกร์ไปจนถึงวันประชุมคราวที่แล้วคือวันจันทร์ โลกทั้งโลกก็ทราบกันอยู่แล้วว่านายฟองถูกจับหรือไม่ถูกจับ แต่ทางรัฐบาลบอกว่าไม่รู้เรื่อง ที่นี้มาอย่างนี้ก็มีการโน้มน้าวกัน ก็แต่ความจริงนั้นควรจะเห็นใจหรือควรจะปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เพราะรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็คล้าย ๆ กับว่าคณะรัฐบาลหรือคณะรัฐประหารได้ทำขึ้นมา เมื่อได้ทำขึ้นมาแล้วตราแล้ว จะทำอย่างไรอย่างหนึ่งหรืออย่างที่เรียกว่า เขียนด้วยมือลบด้วยเท้า นั้นไม่เหมาะ

นายเทพ โชติณัฐ (ศรีสะเกษ): ผลเนื่องจากข้าพเจ้าเคยตั้งกระทู้ถามมาเมื่อคราวก่อนนี้ ปัญหาที่มีเฉพาะหน้าเวลานี้ก็คือว่า เป็นหน้าที่ของสภานี้ที่จะวินิจฉัยว่าจะส่งปล่อยสมาชิกที่ถูกจับนี้หรือไม่ ก่อนที่สภานี้จะลงมติไปอย่างใดนั้น ในฐานะที่รัฐธรรมนูญเราได้ให้โอกาสที่จะวินิจฉัยว่าจะส่งปล่อยหรือไม่ แต่ในฐานะที่เราเป็นผู้แทนของปวงชน ก่อนที่เราจะทำอะไรลงไปนั้น เราน่าจะมีเหตุผลและวินิจฉัยเหตุการณ์รอบข้างให้ทั่วถึงและถ่องแท้ โดยเหตุนี้ในฐานะที่เราเป็นสมาชิกรัฐสภาหรือที่จริงอื่นใดยิ่งไปกว่าที่ได้รับจากประชาชน เมื่อกันนี้ไม่ ข้าพเจ้าคิดว่าสภานี้ น่าจะได้รับข้อเท็จจริงรายละเอียดจากรัฐบาล ถ้าหากว่าสามารถจะแจ้งให้เราทราบได้ เพื่อจะได้ประกอบการวินิจฉัยในการที่จะได้ส่งปล่อยสมาชิกผู้นี้ต่อไป ถ้าหากว่ารัฐบาลไม่ประสงค์ที่จะปิดบัง

ประธานสภาผู้แทน : เมื่อกันนี้ อย่างคุณบุญมีได้อภิปรายตามปกติเรื่องแจ้ง ไม่มีการอภิปรายและลงมติ แต่เรื่องนี้จะต้องปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ ข้าพเจ้าก็เป็นฝ่ายพูดแต่ว่า

LIART

มีข้อความบางอย่างที่พาดพิงมาถึงเรื่องบางเรื่อง เป็นต้นว่าเกี่ยวกับการชี้แจง เช่นให้ชี้แจง โดยตัวท่านเองนั้น คือ ในวันนี้วันเปิดสภาวันที่ ๑ ทางนี้ไม่ได้รับเรื่อง มาได้รับเรื่อง เมื่อเราได้เลิกประชุมแล้ว และก็บันทึกไว้ว่าได้รับเรื่องนี้เมื่อไร แล้วรายละเอียดที่อ่านให้ ฟังก็ไม่มีสำหรับที่ ได้รับก็มีเท่านี้เอง

หลวงอรรถพรพิศาล (ตราด) : ในเรื่องจับสมาชิก หรือคุมขังสมาชิกใน ระหว่างสมัยประชุมนี้ กระผมเห็นว่าตามรัฐธรรมนูญที่มีบ่งไว้ ตามที่ประธานอ่านแล้วก็ดี แต่ตามหลักที่เคยปฏิบัติมา มีอยู่บางครั้งสภาก็มิได้วินิจฉัยเลย ขอโทษ เช่นเมื่อคราวท่าน-จอมพล — นายกรัฐมนตรีถูกขังในฐานะอาชญากรสงครามซึ่งสมัยประชุมสภา ไม่ได้เอามา ปรีक्षाหรือวินิจฉัยเลยที่ว่าปล่อยหรือไม่ เพราะฉะนั้นในครั้งนี้อาจวินิจฉัยได้ว่า นาย-ฟอง สิทธิธรรมนี้ ถูกฟ้องว่ากบฏเพื่อแบ่งแยกภาคอีสานเป็นรัฐหนึ่ง เมื่อนายฟอง สิทธิธรรม ถูกฟ้องในข้อหาดังที่กล่าวนี้ ข้าพเจ้าอยากจะถามว่า เมื่อนายฟอง สิทธิธรรม ไม่เคารพต่อรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เพราะเมื่อมีข้อหาว่าผู้ต้องหาไม่เคารพต่อรัฐธรรมนูญฉบับนี้ แล้ว เราจะเอารัฐธรรมนูญฉบับนี้ทอดทิ้งเสียอย่างไร ในเมื่อเขาไม่เคารพต่อรัฐธรรมนูญ ฉบับนี้แล้วเราจะมาวินิจฉัยอย่างไร จะเป็นการสมควรแล้วหรือ เมื่อมีกฎหมายห้ามมิให้ฝ่าฝืน เช่น การทำร้ายร่างกายเขา แต่เมื่อเขาถูกหาว่าทำร้ายร่างกายเขาแล้ว ก็เรียกว่าเขาฝ่าฝืน กฎหมาย ก็เมื่อเขาฝ่าฝืนต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญแล้วเราจะเอารัฐธรรมนูญนี้มาวินิจฉัยให้เป็น คุณแก่เขา เพื่อเป็นการคุ้มครองเขา เราสมควรแล้วหรือ ขอให้สภานี้วินิจฉัยให้ดี

นายฉ่ำ จำรัสเนตร (นครศรีธรรมราช) : ตามรัฐธรรมนูญที่ใช้อยู่ใน ปัจจุบัน โดยเฉพาะมาตรา ๕๕ ที่ท่านประธานได้อ่านให้สมาชิกสภาผู้แทนฟังแล้ว ข้อสำคัญ มีปรากฏอยู่ในวรรค ๑ บรรทัดที่ ๓ ว่าถ้าหากสมาชิกได้ขอร้อง คือผู้ถูกจับกุมไป คือ ท่าน-ฟอง สิทธิธรรม สมาชิกสภาผู้แทน เกล็ดฯ อยากจะขอเรียนถามท่านประธานสภาเสียก่อนว่า ผู้ถูกจับกุมได้ขอร้องมาแล้วหรือไม่ประการใด ข้อที่ ๑ ก่อนที่ท่านประธานสภาจะตอบข้าพเจ้า ในข้อนี้ เมื่อพูดถึงเหตุและผลที่สมาชิกสภาผู้แทนแห่งชาติ จะวุฒิสภา หรือสภาผู้แทนก็ตาม ข้าพเจ้าเข้าใจและอยากจะรับรองท่านผู้แทนที่มีเกียรติ ตลอดจนรัฐบาลด้วยว่า เราควรจะ

ปฏิบัติเรื่องนี้โดยเคร่งครัด เพื่อเป็นบรรทัดฐานสืบไป กล่าวคือคิดถึงวาระที่เปิดสมัยประชุมตั้งแต่วันจันทร์มาแล้วเป็นต้นมา สมาชิกวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนก็ตามถูกจับกุมในกรณีใด ๆ ก็ตาม เมื่อศาลยังไม่ได้พิพากษาชี้ขาดลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งยังอยู่ในขณะสอบสวน ดังที่อธิบดีกรมตำรวจได้มีหนังสือถึงท่านเลขาธิการรัฐสภาใช้ถ้อยคำอันบัณฑิตยชนไม่ควรทำ....

ประธานสภาผู้แทน : เราเอาแต่ความกัน ขอให้พูดรวบรัด และพูดในประเด็นที่ว่าสภานี้จะร้องขอหรือไม่ร้องขอ ซึ่งเป็นมติของที่ประชุมนี้ และเมื่อกันสมาชิกนครศรีธรรมราชได้ถามว่าสมาชิกผู้ถูกจับกุมนี้ได้ขอร้องมาหรือเปล่านั้น นี่ไม่ใช่ประเด็นที่จะพูดกันในที่นี้ ประเด็นในที่นี้มีเพียงว่า ถ้าหากว่าสภาที่ผู้เป็นสมาชิกได้ร้องขอก็หมายความว่าสภานี้ได้ขอร้องให้ศาลปล่อยผู้ถูกคุมขังตามรัฐธรรมนูญ นี่ข้าพเจ้าอ่านเข้าใจอย่างนี้ ถ้าท่านจะอภิปรายก็อภิปรายในข้อที่สลับกันว่าเห็นควรจะร้องขอ หรือไม่ควรจะร้องขอในประเด็นนี้เพื่อความเข้าใจง่าย และเพื่อให้ได้ประโยชน์

นายฉ่ำ จรรย์เนตร (นครศรีธรรมราช) : ข้าพเจ้าเข้าใจตามที่ท่านว่า ถ้าหากว่าสภาที่ผู้เป็นสมาชิกได้ร้องขอ คือมีเป็น ๒ นัย นัยหนึ่งคือเจ้าตัวร้องขอมา และนัยที่ ๒ สภานี้ขอร้องไป

ประธานสภาผู้แทน : ขอให้อภิปรายในประเด็นที่ข้าพเจ้าบอกให้อภิปราย

นายฉ่ำ จรรย์เนตร (นครศรีธรรมราช) : ข้าพเจ้าเข้าใจแล้วเพราะฉะนั้นถ้อยคำที่อภิปรายมาแล้วเป็นเหตุผลที่สภาผู้แทนแห่งชาติน่าจะวินิจฉัยเพราะหนังสือที่ท่านอธิบดีกรมตำรวจชี้แจงมานั้นยังไม่สมเหตุเพียงพอ ก็เมื่อเป็นเช่นนี้ข้าพเจ้าขอเรียนท่านประธานสภา และศาลอันมีเกียรติของพระเจ้าอยู่หัวว่าควรใส่ใจในเรื่องอย่างนี้ตั้งนั้นขอให้ปล่อยมาภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ข้าพเจ้าอภิปรายนี้จบลง เพื่อเราจะรักษาสติตามรัฐธรรมนูญให้ศักดิ์สิทธิ์ตามความปรารถนา ที่ข้าพเจ้าพูดนี้พูดตามแบบพุทธพรรคการเมืองซึ่งข้าพเจ้าเป็นผู้รับใช้ผู้หนึ่ง

นายไกรสร สุขสว่าง (ชัยนาท) : ข้าพเจ้าได้ฟังสมาชิกสภาผู้แทนจังหวัด

ตราดเมื่อก็ว่านายฟอง สิทธิธรรม ผู้ถูกจับเป็นผู้ที่ไม่เคารพกฎหมายรัฐธรรมนูญ เพราะฉะนั้น ไม่สมควรจะได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายฉบับนี้ ที่พูดเช่นนั้นข้าพเจ้าเสียใจ.....

ประธานสภาผู้แทน : ขอโทษต้องรอไว้ก่อน คุณเห็นว่าควรปล่อยหรือไม่
คือระยะนี้ต้องคำน

นายไกรสร สุขสว่าง (ชัยนาท) : ควรหรือไม่ขออภิปรายก่อน.....

ประธานสภาผู้แทน : ต้องการให้อภิปรายสลับกันไป

นายไกรสร สุขสว่าง (ชัยนาท) : คือว่าต้องการจะให้สภาได้วินิจฉัยว่ารัฐบาล
แก่งจับหรือจับโดยมีเหตุผล.....

ประธานสภาผู้แทน : ฟังเหตุผลของข้าพเจ้าประเดี๋ยว ต้องการให้สลับกัน
คัดค้านข้างหนึ่งสนับสนุนข้างหนึ่ง คือทำตามธรรมเนียมที่มีมาอย่างนี้

นายไกรสร สุขสว่าง (ชัยนาท) : ขอให้รัฐบาลแถลง

จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี : ข้าพเจ้าได้ให้ทางเจ้าพนักงาน
ทำการสอบสวนให้เขาชี้แจงมาเกี่ยวกับการจับกุมคดีของนายฟอง สิทธิธรรม แต่อยากจะเรียน
ว่าในการที่จะชี้แจงละเอียดหรือไม่ละเอียดนั้นก็เพราะเหตุว่า ในการจับกุมเมื่อทางเจ้าหน้าที่
ตำรวจจับกุมมาแล้ว และเจ้าหน้าที่ตำรวจก็เป็นพนักงานสอบสวนย่อมจะลงมือทำการสอบสวน
ไปและข้อความที่จะได้ทราบชัดแจ้งนั้นก็ต้องเป็นไปตามลำดับเวลาและเรื่องต่าง ๆ จะคลี่คลายให้
กระจ่างแจ้งได้ก็ต่อเมื่อส่งให้กรมอัยการ และกรมอัยการพิจารณาว่าสมควรจะฟ้องหรือไม่ฟ้อง
เพราะฉะนั้นในเวลานี้รัฐบาลจะไปเกี่ยวข้องกับพนักงานสอบสวนซึ่งเขาสอบสวนก็ปฏิบัติตาม
กฎหมายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทางรัฐบาลนี้รู้สึกว่าเป็นการเกี่ยวข้องในสภา
อาจจะเป็นการเสียความยุติธรรมไป เพราะว่ารัฐบาลนี้ถือว่าอยู่ในหน้าที่การเมือง ส่วน
พนักงานสอบสวนทางตำรวจเขาทำตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายประจำ
เพราะฉะนั้นรัฐบาลนี้ก็ขอประธานอ่านในการที่พนักงานได้สอบสวนซึ่งเขาชี้แจงมาเท่าที่เขา
ให้มาคือ สารสำคัญของเรื่องเท่าที่พนักงานสอบสวนกรมตำรวจได้สอบสวนตั้งแต่ต้นมาเป็น

ลำดับและการสอบสวนเท่าที่ดำเนินมาจนกระทั่งถึงบัดนี้พอสรุปได้ว่า นายฟอง สิทธิธรรม กับพวกดำเนินการยุยงปลุกปั่นให้ประชาชนคนไทยในจังหวัดต่าง ๆ ทางภาคอีสานเกิดความรู้สึกแตกแยกไปจากประชาชนคนไทยในภาคอื่นของประเทศ และติดต่อกับพวกที่อยู่นอกประเทศ ชักชวนเกลี้ยกล่อมคนไทยไปศึกษาวิชาทหารต่างประเทศเพื่อใช้กำลังทั้งได้รับการช่วยเหลือจากต่างประเทศ ทั้งในทางการเงินและการทหารเพื่อร่วมมือกับทหารของต่างประเทศทำการก่อกวนเอกราชดินแดนในอาณัติประเทศอื่น จัดการแบ่งแยกราชอาณาจักรออกเป็นรัฐอิสระ เช่น รัฐลาวเป็นต้น ทางภาคเหนือเป็นรัฐล้านนาไทย ภาคกลางเป็นรัฐไทยกลาง ภาคใต้เป็นรัฐไทยใต้ ภาคอีสานเป็นรัฐอีสาน ซึ่งจะนำเอาดินแดนของประเทศอื่นซึ่งกอบกู้เอกราชนั้นเป็นรัฐไทยน้อย การตรวจค้นเอกสารทั้งของกลางอื่น ๆ ก็ได้เป็นอันมาก เมื่อเจ้าพนักงานสอบสวนดำเนินการเรื่องคดีนี้ก็อาจจะใช้เวลานานไปบ้าง อาจกล่าวได้ว่าบุคคลส่วนมากมีภูมิลำเนาแยกย้ายกันอยู่หลายจังหวัด เนื่องจากนายฟอง สิทธิธรรม เป็นผู้ที่มีอิทธิพลอยู่มากในภาคอีสาน ผู้ซึ่งเป็นพยานส่วนมากมีภูมิลำเนาอยู่ที่ทางภาคอีสาน ทั้งเวลานี้กำลังสอบสวนพยานเหล่านั้นอยู่อาจเป็นเหตุให้สืบพยานยากในเมื่อต้องปล่อยตัวนายฟอง สิทธิธรรม ในขณะนี้ และจะเป็นเหตุให้เสียหายแก่รูปคดีนี้ นอกจากนั้นคดีนี้อาจถือเป็นคดีการเมือง ซึ่งมีต่างประเทศเข้าพัวพันด้วย นายฟอง สิทธิธรรม อาจถือโอกาสในการที่สภานี้ขอร้องให้ปล่อยตัวหลบหนีไปนอกประเทศแน่นอน จะไม่มีโอกาสที่จะขอร้องให้ส่งตัวข้ามแดนได้ และอาจหลบหนีไปนอกประเทศเพื่อเข้าสมทบกับผู้ที่ เป็นพวกที่รอคอยอยู่นอกประเทศดำเนินการตามแบบของตนได้สะดวกต่อไปยิ่งขึ้น เป็นผลเสียหายแก่ประเทศชาติเป็นส่วนรวม ด้วยเหตุดังที่ได้เรียนมาถ้าหากสภานี้ได้ร้องขอให้ปล่อยตัวนายฟอง สิทธิธรรม ตามความในมาตรา ๕๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้วก็ขอให้สภานี้ นำเหตุผลข้างต้นมาประกอบการพิจารณาในการขอร้องนั้นให้รอบคอบด้วย

อนึ่ง ข้าพเจ้ามีรายละเอียดซึ่งไม่อาจชี้แจงให้เกินไปกว่านี้ได้ เพราะอาจจะเป็นการกระทบกระเทือนสัมพันธ์ไมตรีอันดีต่อระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตามก็ดีสภานี้จะขอร้องให้ปล่อยตัวนายฟอง สิทธิธรรม อย่างไรแล้วก็ตามแต่สภานี้จะพิจารณาว่าเป็นผลเสียหายในการที่จะมีขึ้นเกี่ยวกับนายฟอง สิทธิธรรม ดังที่กราบเรียนมาแล้วนี้

และนอกจากนั้นขอทราบเรียนเพิ่มเติมต่อท่านสมาชิกผู้มึ่เกียรติว่า ในเรื่องที่ได้ทราบเรียนมานี้เป็นเรื่องของทางฝ่ายบริหารคือ ตำรวจซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนได้ทำตามกฎหมาย คือวิธีพิจารณาความอาญานั้นเป็นหน้าที่แผนกหนึ่ง ส่วนทางสภานี้เป็นฝ่ายนิติบัญญัติอีกแผนกหนึ่ง ทางรัฐบาลก็ไม่มีความเห็นที่จะโต้แย้งประการใด ก็สุดแท้แต่สภานี้จะพิจารณาเห็นเป็นการสมควร สิ่งใดที่จะเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติขอได้โปรดพิจารณาทางรัฐบาลไม่มีความเห็นที่จะขัดแย้งประการใด

นายยกเสียง เหมะภูติ (ระนอง) : ในเรื่องนี้เท่าที่ได้ฟังข้อเท็จจริงแถลงมาก็ยังทำให้ไม่เป็นที่เข้าใจกระจ่างแจ้ง แต่ข้าพเจ้ามีความคิดเห็นส่วนตัวข้าพเจ้าว่าพวกเราสมาชิกสภาผู้แทนเป็นคนที่มีความสุจริตเพราะฉะนั้นการที่เพื่อนสมาชิกถูกจับไปนั้น ข้าพเจ้ายังสันนิษฐานว่าไม่เป็นความจริงตามข้อหา เพราะฉะนั้นเป็นความสำคัญยิ่ง

ประธานสภาผู้แทน : ในวาระนี้คือต้องอภิปรายในประเด็นว่าไม่ควรปล่อยคุณว่าไปทำนองควรปล่อย เพราะฉะนั้นขอให้ระงับไว้ก่อนเมื่อถึงวาระ แต่วาระนี้ยังไม่ถึงจึงหว่าถ้าไม่มีผู้ใดคัดค้านก็จะได้ขอมติที่ประชุมทีเดียว

นายล้วน เวกชาติกานนท์ (นครปฐม) : ข้าพเจ้าพูดในฐานะที่จะควรปล่อยหรือไม่ควรปล่อย ข้าพเจ้าพูดในฐานะที่เป็นตัวแทนของปวงชน ข้าพเจ้าพูดในฐานะที่จะต้องชี้แจงต่อสภานี้ว่า บุคคลที่จะถูกจับตามข้อกล่าวหาของเจ้าหน้าที่นั้น มันอาจจะสืบเนื่องมาโดยข้อเท็จจริงว่า คราวที่มีการร่างรัฐธรรมนูญอาจจะมีกร่างรัฐธรรมนูญแบ่งภาคเหนือภาคใต้ อาจจะมีเอาหลักฐานนั้นก็ได้อ แล้วเอาข้อหาว่าสมาชิกสภาเป็นผู้แยกรัฐก็ได้

ประธานสภาผู้แทน : ข้าพเจ้าฟังก็คือว่าอย่างนี้ เท่าที่ข้าพเจ้าฟังที่ท่านอภิปรายได้ความว่าค่อนข้างสนับสนุนให้ปล่อย เมื่อข้ออภิปรายนั้นให้ปล่อยเช่นนี้ก็ไม่ใช่ว่าวาระนี้ควรให้เป็นไปตามระเบียบ ขอให้เข้าระเบียบ คืออภิปรายคนละคราวดีกว่า คุณไกรสรฯ จะคัดค้านหรือสนับสนุน ในวาระนี้ต้องคัดค้าน

นายล้วน เวกชาลิกานนท์ (นครปฐม) : ขอประทานโทษ ท่านเอาระเบียบอะไรมาเรื่องนี้ไม่ต้องพูดทีละฝ่าย เอาความคิดเห็นส่วนตัวมาพูดกัน เป็นเรื่องส่วนรวม

นายไกรสร สุขสว่าง (ชัยนาท) : เอาระเบียบอะไรมา เรื่องเช่นนี้ไม่ใช่พูดทีละฝ่าย พูดด้วยความคิดเห็นส่วนรวม ถ้าหากว่าฝ่ายหนึ่งค้านฝ่ายหนึ่งสนับสนุนก็ไม่ถูกวิธีการ เรื่องจับสมาชิกสภาฯเอาระเบียบนี้มาใช้ ถ้ายอมให้ข้าพเจ้าพูดก็จะพูด ถ้าไม่ยอมให้ข้าพเจ้าพูดก็จะจารึกไว้ในใจว่าไม่ให้พูด แล้วต่อไปจะเป็นรัฐมนตรีคนไหนคนใดถูกจับก็ได้ หรือตัวข้าพเจ้าถูกจับก็ได้ แล้วพูดอะไรไม่ได้ คือนี่เป็นไปอย่างนี้แล้วไปไม่รอด ท่านจะยอมให้ข้าพเจ้าพูดหรือไม่

ประธานสภาผู้แทน : ไม่ใช่อย่างนั้น ข้าพเจ้าบอกที่ประชุมนี้แล้วเพื่อความเข้าใจง่าย ขอให้อภิปรายสลับกันไป เพื่อสะดวกในเรื่องนี้ แล้วดำเนินการมา ๒-๓ คั่นก็แล้วมาขออย่างนี้อีก ประเดี๋ยวทุกคนพูดไม่หมดเรื่องกัน เพราะฉะนั้นขอให้พูดสลับกัน

นายเสรี อิศรางกูร ณ อยุธยา (บุรีรัมย์) : ข้าพเจ้าขอเสนอให้ลงมติ

ประธานสภาผู้แทน : ไม่มีผู้รับรอง

นายพรหมมา แदनวงศ์ (กาฬสินธุ์) : เราวินิจฉัยในเรื่องนี้ก็ว่าตามรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวมาตรา ๕๙ รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวมาตรา ๕๙ บัญญัติชัดว่า ในเมื่อสมัยประชุมสมาชิกสภาฯโดนถูกจับกุมแล้วให้สภาเป็นผู้ขอให้ปล่อยสำหรับในที่นี้รัฐบาลได้ชี้แจงแสดงความเห็นในการที่จะปล่อยหรือไม่ปล่อยบอกว่าต้องติดต่อกับพนักงาน อัยการหรืออะไรนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าจะต้องปฏิบัติตามบทแห่งรัฐธรรมนูญว่าในเวลาที่มีการประชุมเช่นนี้ สมาชิกสภาฯควรจะร้องขอต่อรัฐบาลเพื่อให้ทำการปล่อยเพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว

ประธานสภาผู้แทน : คนละเรื่องอีกคุณพรหมมา

นายพรหมมา แदनวงศ์ (กาฬสินธุ์) : เกล้า ๆ ขอให้ปล่อย

ประธานสภาผู้แทน : ก็สนับสนุนกันหมด ถ้าไม่มีค้านจะได้ขอมติ จะได้เสร็จไปที่เดียวอย่างนี้

นายเทพ โชติบัญญัติ (ศรีสะเกษ) : ต้องขอประทานโทษเฉพาะประเด็นนี้ ข้าพเจ้าเห็นด้วยกับผู้แทนนครปฐม ข้าพเจ้าขอเสนอญัตติว่า เฉพาะประเด็นนี้ขอให้ที่ประชุมลงมติว่าไม่จำเป็นต้องพูดสลับกัน

มีสมาชิกรับรอง

ประธานสภาผู้แทน : ในประเด็นนี้มีผู้เสนอว่าไม่ต้องพูดสลับกัน คือใครจะพูดก็พูดได้ตามชอบใจแล้วแต่โอกาส เมื่อมีผู้เสนออย่างนี้และมีผู้รับรองหลายคนอย่างนี้จำเป็นต้องขอความเห็นจากที่ประชุมว่า จะให้พูดสลับกันหรือว่าจะให้พูดได้ตามใจชอบ

ท่านผู้ใดเห็นว่าควรจะให้พูดโดยไม่ต้องสลับกัน โปรดยกมือขึ้น

มีสมาชิกยกมือเป็นส่วนมาก

ประธานสภาผู้แทน : ท่านผู้ใดเห็นว่าจะต้องพูดโดยวิธีสลับกัน โปรดยกมือขึ้น ไม่มีสมาชิกยกมือ

ประธานสภาผู้แทน : เป็นอันว่าพูดได้โดยไม่ต้องสลับกัน

นายเทพ โชติบัญญัติ (ศรีสะเกษ) : ข้าพเจ้าได้ฟังรายงานของทางอธิบดีกรมตำรวจ ซึ่งเสนอผ่านมาทางรัฐบาลโดยท่านนายกอ่านในสภานี้ เมื่อได้ฟังแล้วก่อนอื่นข้าพเจ้าจะทำใจเป็นกลาง ที่จะได้เห็นเจตนารมณ์อันแท้จริงของฝ่ายบริหารที่จะได้ตัวผู้ผิดมาลงโทษตามโทษานุโทษของเขา ซึ่งถ้าหากว่าเขาได้ประกอบกรรมชั่วนั้นจริง แต่ในฐานะที่สภานี้เราได้เอกสิทธิ์พิเศษจากรัฐธรรมนูญซึ่งผิดกว่าบุคคลอื่น ๆ ซึ่งไม่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ถึงแม้เราจะได้เอกสิทธิ์นั้นก็ตาม ก่อนที่เราจะใช้สิทธิพิเศษนี้แต่อย่างใดอย่างหนึ่งลงไปเราก็ต้องใคร่ครวญพิจารณาให้จงหนักว่า เอกสิทธิ์ที่จะใช้นั้นไม่ใช่เราจะส่งปล่อยสมาชิกผู้นี้ของเราไป แล้วเป็นเหตุให้บ้านเมืองต้องระส่ำระสายและเกิดแตกแยกจริงอย่างนั้นได้ ข้าพเจ้าเชื่อว่าถ้าสภานี้ไม่ปล่อยบุคคลผู้นั้นก็อยู่เด็ดขาด นี่เป็นเหตุผลอันหนึ่งที่ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่าสภานี้ไม่สามารถจะปล่อยบุคคลผู้นั้นออกไปได้อย่างเด็ดขาดนี้เป็นเหตุผลอันหนึ่งซึ่งสภานี้และประชาชนทั้งหลายน่าจะได้วินิจฉัยว่าการส่งปล่อยบุคคลผู้นี้แต่ผู้เดียวออกมาจากที่คุมขังนั้น จะยังผลให้กระทบกระเทือนต่อประชาชนทั้งหลาย ๑๘ ล้านคนนั้นหรือหาไม่ นี่เป็นเหตุผลข้อหนึ่งซึ่ง

ท่านสมาชิกทั้งหลายน่าจะได้ใคร่ครวญว่าการปล่อยผู้นี้ออกมานั้น จะทำความเสียหายในคดี
กิติ ในที่ชุมชนกิติให้ผิดแปลกไปจากการที่เขาต้องถูกขังอยู่ในที่คุมขังนั้นหรือไม่ นี่เป็น
เหตุผลอันหนึ่ง ซึ่งเราจะได้สั่งปล่อยไปหรือไม่ก็ตาม

เหตุผลอันที่สอง ปัญหาเรื่องข้อเท็จจริงซึ่งทางตำรวจได้รายงานมาและเป็นข้อหา
ย่อย ๆ ซึ่งหาว่าท่านผู้นี้ได้คิดจะแบ่งแยกภาคอีสาน และคิดจะส่งนักเรียนไปนอก ไปเรียน
การทหารมา แล้วใช้นักเรียนเหล่านั้นมาเป็นกำลัง ความจริงเรื่องนี้เป็นเรื่องนอกเหนือที่สภา
นี้จะควรพึงวินิจฉัย แต่อย่างไรก็ตามเมื่อประเด็นเหล่านี้เข้ามาในสภานี้แล้วเราก็ต้องถือเป็นข้อ
วินิจฉัยข้อหนึ่ง แม้จะไม่สำคัญนักเราก็ต้องวินิจฉัยด้วยว่าข้อหาเหล่านั้นใกล้เคียงและสามารถ
จะทำให้บุคคลผู้นี้เขาต้องรับโทษตามนั้นหรือไม่ด้วยประการหนึ่ง แม้ถึงจะห่างเหินเพียงใด
ก็ตามก็เป็นเศษหนึ่งส่วนเท่าไร ๆ แต่การวินิจฉัยนี้ ข้าพเจ้าไม่จำเป็นต้องอภิปรายให้ยืดเยื้อใน
ประเด็นข้อนี้ ท่านเองซึ่งเป็นผู้แทนราษฎรทั้ง ๑๘ ล้านคน คงจะเข้าใจเจตนาของข้าพเจ้า
ดีแล้วในข้อนี้ว่าการพูดเพียงเล็กน้อยและมากมายนั้นจะได้ผลเพียงไร อีกประการหนึ่งพูดถึงข้อ
เท็จจริงถ้าหากจะปล่อยท่านผู้นี้มาตามที่ข้าพเจ้ากล่าวแล้วในข้อหนึ่ง พูดถึงในข้อที่ข้าพเจ้า
พูดถึงในข้อแรกนั้นหมายความว่าเพียงตำรวจปล่อยให้นายฟอง สิทธิธรรม ออกมาเป็นอิสระ
แล้วจะเกิดเหตุอย่างไรขึ้น ถ้าหากทางรัฐบาลไม่แน่ใจหรือท่านเอง ก็มีสิทธิจะทำได้โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งอธิบดีกรมตำรวจ ซึ่งถ้าควบคุมบุคคลผู้นี้เพียงคนเดียวใน ๑๘ ล้านคนนั้นไว้ในครอบ-
ครองของท่านที่สุดท่านเองก็เคยทำซึ่งขออำนาจ มีอดีตรองนายกรัฐมนตรี ดิเรก ชัยนาม
ซึ่งสามารถจะควบคุมไว้กับบ้านได้ ท่านก็ทำได้ เราขอแต่เพียงว่าให้บุคคลผู้นั้นเขาเข้ามาทำงาน
ในสภา จริงอยู่อาจจะมีผู้ค้านว่างานในสภานั้นถ้าขาดบุคคลผู้นี้คนเดียวแล้วจะทำไม่ได้เช่นนั้น
หรือ ข้าพเจ้าไม่ได้หมายความว่าอย่างนั้น แม้จะขาดนายฟอง ๆ อีกสัก ๕ คน เราก็ทำกันได้
แต่ที่พูดนี้พูดเพื่อระบอบนี้ และพูดเพื่อจะให้งานของรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามตัวหนังสือไม่ใช่
ว่าเราเขียนไว้แล้วเราก็ไม่ปฏิบัติกันเสียเลย จริงอยู่เคยมีครั้งหนึ่งซึ่งครั้งกระโน้นเจ้าคุณเทพ-
หัสดิน ขอโทษที่ออกนาม ที่ถูกขังและถูกท้อ่ง สุดท้ายสภานั้นก็ไม่ออกเสียงให้ปล่อยเช่นนั้น

แต่อย่างไรก็ตามประวัติศาสตร์ครั้งหนึ่งครั้งใดหรือครั้งคราวใดก็ตามไม่น่าจะย้อนหลังหรือไม่นำมาคำนึงถึงอีก เราคำนึงถึงผลประโยชน์ปัจจุบันและเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นขณะนี้ดังได้เรียนมาแล้ว จุดประสงค์อันแท้จริงถ้าปล่อยนายฟองมาแล้วบ้านเมืองจะระส่ำระสายไหมขอให้สภาพนี้ได้โปรดวินิจฉัยถ้าปล่อยนายฟองมาแล้วบ้านเมืองเป็นปกติสุข โดยเชื่อว่าพวกเราและนายฟองฯ ไม่ได้ก่อความสงบสุขของประเทศแล้วก็ควรปล่อยเขามาทำงานตามหน้าที่รัฐธรรมนูญ ข้าพเจ้ามีความเห็นอย่างนี้

นายชิน ธีววรรณ (หนองคาย) : การขอให้ปล่อยนายฟอง สิทธิธรรม ออกมาเป็นอิสระทั้งนี้ก็อาศัยเหตุผลตามรัฐธรรมนูญและตามข้อเท็จจริงของกฎหมายดังที่จะกราบเรียนต่อไปนี้ ความประสงค์ของรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๗, ๕๘, ๕๙ ซึ่งห้ามจับสมาชิกสภาผู้แทน และสมาชิกวุฒิสภาในสมัยประชุมเป็นการเคารพต่ออำนาจอธิปไตยซึ่งเป็นอำนาจสูงสุดของปวงชน ซึ่งเลือกบุคคลมาเป็นผู้แทนแล้ว เมื่อบุคคลนั้นถูกจับกุมในสมัยประชุมแล้วไม่สามารถจะมาปรึกษาหารือในที่ประชุมแล้วการใช้อำนาจอธิปไตยอันสูงสุดแทนราษฎรก็เสียไป มาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญก็บัญญัติไว้ว่า ผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทนของปวงชนชาวไทย เมื่อเป็นเช่นนี้ก็เป็นที่หน้าที่ของเราที่จะเคารพต่อสิทธิของราษฎรต่อรัฐธรรมนูญที่มีอยู่และเมื่อให้เราได้ใช้แล้วก็ได้กรุณาลงมติปลดปล่อยให้สมาชิกผู้นั้นมาทำงานของชาติต่อไปไม่เช่นนั้นข้าพเจ้าถือว่าเป็นการเสียหายแก่ประเทศชาติ เมื่อมีเสียงกำลังกันว่า สมาชิกผู้นั้นไม่เหมาะสมเช่นนี้ก็จะเป็นความเสียหายแก่ประเทศอย่างนั้นประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติบางท่านว่านายฟองนี้มีความผิดแล้วโดยได้ละเมิดกฎหมายรัฐธรรมนูญของบ้านเมือง ข้าพเจ้ามีความรู้สึกเสียใจที่จะกราบเรียนว่า บุคคลที่ถูกจับกุมคุมตัวในระหว่างสอบสวนและกำลังพิจารณากันนั้นในหลักกฎหมายทั่วไปก็ดี หรือตามกฎหมายที่ใช้อยู่ในประเทศเราก็ดำเนินคดีต้องสันนิษฐานว่าบุคคลใดสุจริตหรือไม่สุจริต กฎหมายรัฐธรรมนูญใหม่ที่จะออกนี้ มาตรา ๓๐ ได้บัญญัติไว้ว่าให้สันนิษฐานบุคคลในคดีอาญาเมื่ออยู่ในระหว่างสอบสวนว่าเป็นบุคคลที่ไม่มีความผิดวรรค ๒ มีต่อไปอีกว่าก่อนที่ศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว ห้ามมิให้นำตัวบุคคลนั้นไปกักขังคุมตัวเหมือนผู้ที่ได้รับความผิดที่พิพากษาโทษไปแล้ว นั่นก็แสดงให้เห็นว่าสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ

กิตติศัพท์ที่เราเองกิติได้เคารพต่อเสรีภาพของบุคคลและบุคคลเพียงถูกจับกุมเท่านั้นเราจะถือว่ามีความผิดแล้วหาได้ไม่ต่อเมื่อศาลสูงสุดได้ตัดสินแล้วเท่านั้นจึงจะถือว่าเป็นความผิด ในระหว่างนั้นถ้าเราไปจับกุม นอกจากเราจะไม่เคารพต่อสิทธิของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแล้ว เรายังไม่เคารพต่อเสรีภาพของมนุษย์ด้วยกันอีก เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงมั่นใจว่า ท่านสมาชิกผู้เกียรติคงจะเคารพต่อสิทธิของประชาชนต่อรัฐธรรมนูญและต่อเสรีภาพของมนุษย์คือบุคคลเป็นแน่

ในเรื่องอิทธิพลนั้นถ้านายฟองมีอิทธิพลมีอำนาจ นายฟองก็ต้องเป็นรัฐบาล ข้อนีจึงไม่มีปัญหาเลยในเรื่องอิทธิพล ในการที่จะทำให้เกิดเสื่อมเสียรูปคดีนั้น รัฐบาลมีเครื่องมือหุตาที่จะทำการสอบสวนสืบสวนได้ดี มีกำลังได้คดีดีกว่าบุคคลคนเดียวดังที่ท่านประธานได้กล่าวนั้น เพราะฉะนั้นในเรื่องการอิทธิพลที่จะทำให้เกิดความสงบเรียบร้อยและเสียรูปคดีนั้น จึงไม่สามารถที่จะเกิดขึ้น เมื่อปล่อยให้สมาชิกสภาผู้แทนได้ออกมาทำงานตามระบอบแล้ว ส่วนในการต่อสู้คดีแล้ว เราปกครองตามระบอบแล้ว ส่วนในการต่อสู้คดีแล้ว เราปกครองตามระบอบประชาธิปไตยในการต่อสู้กันตามวิถีทางกฎหมายก็ควรจะให้โอกาสจำเลยได้มีโอกาสเตรียมคดีและต่อรัฐบาลมีองค์การมีเครื่องมือเป็นอย่างดี เพราะการที่จะเตรียมคดีที่จะฟ้องสู้ร้องกิติทำได้ อย่างดีอยู่แล้ว คนคนเดียวเท่านั้นเมื่อออกมาเราควรจะให้เขาเตรียมตัวต่อสู้อย่างที่เรียกกันว่า นักสู้ไม่ใช่ว่าขังใครแล้วรวบรวมหลักฐานไปฟ้องโดยมัดมือชกเช่นนั้น ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจ ถ้าเราเป็นนักสู้ควรจะให้เขาได้มีโอกาสต่อสู้ในรูปนี้ต่อไป

ส่วนในเรื่องที่จะบังเกิดความไม่สงบเรียบร้อยในประเทศ เช่น จะหลบหนีออกไปนอกประเทศไปเอากำลังเข้ามา ดังที่รัฐบาลพูดนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นเรื่องไกลกว่าเหตุ เรื่องไกลกว่าเหตุในทางกฎหมายก็ให้สันนิษฐานว่าหาเป็นข้อที่ควรจะรับไว้พิจารณาไม่ ในเกียรติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรข้าพเจ้ามั่นใจเหลือเกินว่า ผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นผู้แทนประชาชนคงจะเคารพสิทธิของประชาชน ควรจะสงวนสิทธิ เคารพสิทธิ เคารพเหตุผลของประชาชน เคารพและเห็นอกเห็นใจผู้แทนราษฎร ผู้แทนราษฎรคือนักการเมืองนักการเมืองเขาย่อมมีอุดมคติ เมื่อท่านทั้งหลายเคารพและเห็นอกเห็นใจเพื่อนสมาชิกด้วยกันแล้ว ข้าพเจ้าก็มั่นใจ

ว่าท่านผู้มีเกียรติคงจะพร้อมใจกันในการที่จะขอให้รัฐบาลปล่อยนายฟอง ๆ เป็นอิสระ จึงขอ
ขอบคุณล่วงหน้า

นายล้วน เวกชาติกานนท์ (นครปฐม) : ท่านประธานสภา ในเรื่องจะ
ปล่อยหรือไม่ปล่อยนั้น ข้าพเจ้าขอเรียนต่อสภาว่าในกรณีเช่นนี้ไม่ใช่เรื่องนายฟองถูกจับ หรือ
ไม่ใช่ว่าเรื่องคนโน้นคนนี้ถูกจับ มันเรื่องตัวแทนของชาติถูกจับไป ที่นี้ในเรื่องเหตุผลในทาง
การเมืองที่เราจะว่ากันในวันนี้ การที่จะถูกจับหรือไม่ ไม่ใช่ว่ารัฐบาลนี้ไม่รู้ จริงอยู่รัฐบาลนี้
ต้องรู้แต่รัฐบาลเป็นผู้ที่มีแนวทางควบคุมนโยบายเท่านั้นเอง แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่
ฝ่ายปกครองเป็นผู้ที่ได้สังเกตเหตุการณ์บ้านเมืองโดยทั่ว ๆ ไปแล้วจึงหยิบยกเรื่องอะไรขึ้นมา
เสนอรัฐบาล ถ้าหากว่าทำอย่างนั้นผิดข้าพเจ้าพูดอย่างตรง ๆ เช่นนี้ เพราะฉะนั้นในเรื่องที่
เกิดเหตุเช่นนี้ เราได้ยินกระแสข่าวมาเป็นเวลานานแล้วว่า จะต้องมีบุคคลหมู่หนึ่งคณะหนึ่ง
ได้มีทุนรอนจะนำนักเรียนไปต่างประเทศ ให้ศึกษาวิชาการทหารในต่างประเทศ ในหน้า
หนังสือพิมพ์ก็มี แต่เราเองก็จับไม่ได้ เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลคือเจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่
ฝ่ายปกครองก็จำเป็นจะต้องสอดส่องในกรณีเช่นนี้ เมื่อสอดส่องเช่นนี้ ที่นี้เราจะคิดไปถึงว่า
ผู้แทนราษฎรของประเทศไทยคนหนึ่งที่ถูกจับไปนั้นเขาจะมีมลทินในกรณีนี้จริงหรือ หรือเพียง
แต่เขาคิดจะร่างรัฐธรรมนูญ หรือคิดร่างไว้สำหรับสมัครสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ถ้าจับ
อย่างนี้ก็เป็นที่น่าเสียใจ แต่ถ้าหากว่าเขามีหลักฐานได้ดำเนินการติดต่อกับต่างประเทศ โดย
เหตุผลที่แท้จริงตามที่เจ้าหน้าที่ได้สอดส่อง ถ้าหากว่าเป็นเช่นนี้มันก็ต้องให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่
ทางฝ่ายปกครองเขา ถ้าหากว่าไม่จริงตามนี้แล้วละก็ ข้าพเจ้าเห็นควรต้องปล่อยในวันนี้ แต่
ถ้าหากว่าข้อความที่เจ้าหน้าที่เอามาได้ผสมผสานกันมาแล้วมาว่าเป็นความผิด เรื่องที่แท้ก็เป็น
ความคิดที่จะปรับปรุงรัฐธรรมนูญฉบับที่กำลังร่างนี้อยู่แล้ว ขอให้ปล่อยดีกว่า แต่ถ้าหากว่า
เรื่องที่เขาดำเนินไปนั้นสมจริงแล้วคือ ถ้าเป็นอันตรายแก่ประเทศชาติส่วนหนึ่งส่วนใดแล้ว
แม้จะมีรัฐธรรมนูญตราขึ้นไว้ก็ตาม แต่รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของชาติ ถ้าบุคคลใด
ฝ่าฝืนแล้วก็ควรให้เป็นไปตามกฎหมายของบ้านเมืองไม่ควรมาขอร้อง นี่ข้าพเจ้าพูดตรง ๆ
อย่างนี้ไม่ควรพูดว่ารัฐบาลควรจะทำอะไรดีกว่าสมาชิก รัฐบาลเป็นแต่เพียงผู้ดำเนินนโยบายทาง

การเมืองเท่านั้น เจ้าหน้าที่ฝ่ายผู้ปกครองเขาเป็นผู้อยู่ใกล้ชิดเรื่องนี้เขาย่อมรู้ว่ามันจริงหรือไม่จริงเพียงไร แต่ถ้าจะให้รัฐบาลรับรองแล้วก็ให้รัฐบาลชี้แจงดีกว่า ส่วนที่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศหรืออะไรก็ควรจะได้สืบสวนกัน ข้าพเจ้าขอรับรองเช่นนี้

นายกุหลาบ แก้ววิมล (นนทบุรี): ข้าพเจ้าขอให้ลงมติว่าจะปล่อยหรือไม่ปล่อย มีสมาชิกรับรอง

หลวงอรรถพรพิศาล (ตราด): ข้าพเจ้าถูกท่านสมาชิกอภิปรายพาดพิงถึง ข้าพเจ้า ขอให้สถานที่ให้โอกาสแก่ข้าพเจ้าได้อภิปรายแก้ข้อขัดข้องของเพื่อนสมาชิกเล็กน้อย ขอให้ท่านถอนเสีย มิฉะนั้นข้าพเจ้าจะได้รับความเสียหายที่สมาชิกผู้หนึ่งได้กล่าวพาดพิงถึง ข้าพเจ้า ฉะนั้นข้าพเจ้าขอให้เปิดอภิปรายต่อไป

มีสมาชิกรับรอง

นายกุหลาบ แก้ววิมล (นนทบุรี): ข้าพเจ้าขอถอน

หลวงอรรถพรพิศาล (ตราด): ในการที่สมาชิกผู้หนึ่งพาดพิงคำอภิปรายของข้าพเจ้า เมื่อกันว่าข้าพเจ้ากล่าวว่านายฟอง สิทธิธรรม ทำผิดกฎหมาย ความจริงข้าพเจ้าอภิปรายแต่เพียงว่า ในข้อหาของสมาชิกที่ถูกฝ่ายตำรวจทางบ้านเมืองกล่าวหาว่า นายฟอง สิทธิธรรม กบฏ คือในการที่คิดแยกประเทศออกเป็นสหรัฐเป็นการละเมิดรัฐธรรมนูญ ในข้อหาอย่างนั้นไม่ใช่ว่าเขาทำผิด แล้วข้าพเจ้าชี้ช่องให้ท่านเห็นว่าในสมัยที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม ถูกคุมขังสมัยนั้น สถานักก็ได้หยิบยกเอามาวินิจฉัยแล้วนอกจากนั้นก็ไม่ได้มีความเห็นว่าควรจะคุมขังหรือปล่อยไป นี่ความเห็นของข้าพเจ้าเป็นไปในแนวนี้ คือว่าเหตุใดเราจึงหยิบยกแต่เฉพาะนายฟอง สิทธิธรรม นี่ข้าพเจ้าพูดมาอย่างนี้ แม้แต่ครั้งเจ้าคุณเทพหัสดิน ท่านเป็นสมาชิก สถานักก็ได้เอามาวินิจฉัย แล้วเหตุใดจึงต้องมาวินิจฉัยกันเฉพาะของคนนี้ ข้าพเจ้าพูดในแง่นี้ ขอให้วินิจฉัยให้ดี ข้าพเจ้าคนหนึ่งที่เกิดเกียรติของสมาชิกสภาผู้แทนเหมือนกันว่าไม่ควรจะถูกคุมขัง ถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการละเมิดต่อความเสียหายของเอกชน แต่นี่เป็นเรื่องการละเมิดรัฐธรรมนูญขอให้ท่านใช้ความคิดพิจารณาให้รอบคอบ ไม่ใช่ข้าพเจ้าเห็นว่าควรจะให้ขังหรืออะไร ขอให้ท่านเข้าใจเสียใหม่

LIART

นายเสรี อิศรางกูร ณ อยุธยา (บุรีรัมย์) : ความคิดเห็นของผมที่จะพูดต่อไปนี้ในขั้นต้นขอเรียนให้ทราบว่า ผมมีความประสงค์จะให้ปล่อยคุณฟองก่อน รัฐธรรมนูญนี้ที่เกิดขึ้นมาก็โดยคณะรัฐประหารและคณะรัฐประหารนี้เองเป็นผู้เขียนรัฐธรรมนูญฉบับนี้ขึ้นมา ก็เปิดโอกาสให้สมาชิกสภาผู้แทนจะร้องขอให้ปล่อยสมาชิกได้ และระหว่างนี้การจับกุมก็มีนายตำรวจนายหนึ่งซึ่งอยู่ในคณะรัฐประหาร ซึ่งจับกุมคุณ ฟองและในการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมาเข้าใจว่าคณะรัฐประหารคงจะได้ไตร่ตรองโดยถี่ถ้วนแล้ว ถ้าหากว่าได้มีการจับกุมคดีอย่างนี้ขึ้น ถ้าสภาปล่อยตัวไปแล้วก็ต้องมีวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งที่จะควบคุมอย่างแข็งแรง ถ้าหากว่าสภานี้ปล่อยไปตำรวจก็มีวิธีการที่จะควบคุมอย่างใกล้ชิดติดตามได้ทุกกระยะที่คุณฟองจะออกจากบ้านหรือไปไหนมาไหน สำหรับผมเห็นว่าอย่างคุณฟองนี้จะหนีอย่างล่องหนโขงเราก็มีวิธีการที่จะส่งคุณฟองล่องโขงไปเสียเลยในฐานะที่คิดทรยศต่อชาติ แต่อย่างไรก็ตามในฐานะที่ผมเป็นผู้แทนภาคอีสานผมเชื่อว่าร้อยเปอร์เซ็นต์ว่าได้มีการคิดแบ่งแยกจริง ๆ ได้มีผู้คิดจริง ๆ ผมอยู่มาทางภาคอีสานประมาณ ๒๐ ปีแล้วก็ได้ท่องเที่ยวทุกจังหวัด รู้สึกว่าการคุกรุ่นในเรื่องการแบ่งแยกได้ฟุ้งวามาหลายปีตั้งแต่ก่อนมีคณะรัฐประหารแต่อย่างไรก็ตามสำหรับคุณฟองนี้เราจะเชื่อถือทั้งหมดร้อยเปอร์เซ็นต์ก็ไม่ได้ ในฐานะที่เป็นผู้แทนด้วยกัน เราก็จะต้องพยายามขอให้ปล่อยตัวไปก่อน แต่สำหรับตัวผมเองก็ยังไม่รู้สึกว่า ในส่วนตัวคุณฟองก็ยังไม่เชื่อถือถึง ๖๐ เปอร์เซ็นต์ แต่คนอื่นซึ่งจับไปแล้วซึ่งอยู่ในจิตใจของผมที่รู้มาแล้วเหมือนกัน อย่างไรก็ตามก็ดีผมขอให้ปล่อยตัวคุณฟองไป

นายบุญคุ้ม จันทศรีสุริยวงศ์ (อุดรธานี) : ในการที่จะคิดร้องขอให้ปล่อยตัวนายฟอง สิทธิธรรม มานี้ก็เป็นการขอร้องให้ปล่อยเฉพาะชั่วคราว คือเฉพาะในสมัยประชุมนี้เท่านั้นเมื่อพ้นสมัยประชุมแล้วก็ให้จับกุมไปได้ซึ่งถ้าเทียบกับคดีธรรมดาที่บุคคลธรรมดาต้องหาแล้วเทียบกับคนที่ขอร้องให้ปล่อยชั่วคราวก็มีประกันไปในระหว่างสอบสวนก็ดี หรือในระหว่างเรื่องถึงศาลก็ดี แต่ว่าจะเทียบเคียงกันได้ในการที่จะให้ปล่อยตัวหรือไม่ เราจะพิจารณากันแต่เพียงแคบ ๆ ก็เหมือนกับการพิจารณาในชั้นสอบสวนหรือในชั้นศาล ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยใน

เรื่องนี้ มันเป็นเรื่องอย่างที่คุณแทนหนองคายท่านอภิปรายว่า การจับกุมสมาชิกเป็นการตัดสิทธิของสมาชิกหรือของประชาชนทั้ง ๑๘ ล้านคน ในการที่จะใช้อำนาจอธิปไตยโดยตรงในทางที่จะควบคุมรัฐบาล ถ้าตัดเสียก็ตัดอำนาจอธิปไตยของปวงชน อำนาจอธิปไตยเรามี ๑๐๐ เปอร์เซนต์ คือต้องมีผู้แทน ๑๐๐ คน ซึ่งมีอยู่ในขณะนั้นนั้นจึงจะสมบูรณ์ ถ้าหากเราไปตัดหรือเรายอมให้กักขังหรือคุมขังแล้ว ก็แปลว่าอำนาจอธิปไตยในสมัยประชุมนี้คงไม่เป็นอำนาจอธิปไตยที่สมบูรณ์ ถ้าพิจารณาเผิน ๆ อย่างที่ท่านผู้แทนศรีสะเกษบอกว่าให้พิจารณาว่าที่ปล่อยคุณฟองบ้านเมืองจะเสียหายหรือไม่ จะเกิดเดือดร้อนเกี่ยวกับจลาจลหรือไม่ นั้นข้าพเจ้าเห็นว่าจะคิดเพียงเท่านั้นไม่ได้ ความจริงถ้าหากเราคิดเพียงเท่านั้นเสียหายก็เป็นหน้าที่ของรัฐบาล ที่จะให้เจ้าหน้าที่คอยติดตามดูแลความเคลื่อนไหวของนายฟองก็ได้ คอยติดตามแล้วถึงสมัยประชุมแล้วก็จับได้ ถ้าหากขึ้นกระทู้ก็ให้รายงานมายังสภา ข้าพเจ้าก็เชื่อว่าถ้ามีกรณีเช่นนี้เกิดขึ้น นายฟองก็จะไม่พ้นในการที่จะถูกกักขังเป็นแน่ ถ้าขึ้นกระทู้เป็นครั้งที่ ๒ และสมาชิกในสภาก็คงจะไม่ยอมเป็นแน่ในการที่จะปล่อยนายฟอง ในเรื่องนี้ ข้าพเจ้าเห็นว่าที่ปล่อยนายฟองที่มีการเข้าใจว่าอาศัยรัฐธรรมนูญ เอารัฐธรรมนูญเข้าไปเกี่ยวข้อง นั่นคือว่าเป็นเรื่องที่ว่าเป็นผู้ต้องหา ยังไม่ได้เป็นจำเลย นายฟองเป็นผู้ต้องหา นายฟองไม่ได้เป็นจำเลย คือการที่จะเป็นจำเลยนั้นศาลจะต้องพิจารณาพิพากษาเสียก่อนว่าผู้นี้กระทำความผิด และต้องได้รับโทษนั้น ๆ อย่างนี้รัฐธรรมนูญก็คุ้มครองไม่ได้ หรือมีพยานหลักฐานแน่นอนว่า จำเลยได้กระทำความผิดจริง แต่ไม่ใช่ นายฟองเป็นแต่เพียงผู้ต้องหาเพราะเรื่องยังไม่ถึงศาล ศาลยังไม่ได้พิพากษาให้ลงโทษ เพราะฉะนั้นเราจะไปหาว่าเขากระทำความผิดอย่างนั้นยังไม่สมควร ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าเห็นว่าสภาก็คงจะเห็นเป็นเอกฉันท์ในการที่จะปล่อยคุณฟอง ออกมาเพื่อใช้สิทธิของเขา

นายสมบูรณ์ เดชสุภา (ปราจีนบุรี): ข้าพเจ้าเป็นคนที่เคารพรัฐธรรมนูญร้อยเปอร์เซ็นต์ หวังว่าท่านสมาชิกทุกคนท่านก็คงเคารพรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศเช่นเดียวกัน ปัญหาในการที่จะปล่อยตัวคุณฟอง สิทธิธรรม หรือไม่นั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าควรปล่อยเพราะเหตุว่า คุณฟองจะต้องเป็นผู้ได้เอกสิทธิ์ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๕

และที่ตำรวจบอกว่าคุณฟ้องกระทำผิดที่จะแบ่งแยกภาคอีสานนั้น ข้อนี้เป็นข้อที่ยังเป็นผู้ต้องหาอยู่ ไม่ใช่กฎหมายตัดสินเด็ดขาด จะบอกว่าคุณฟ้องทำผิดกฎหมายรัฐธรรมนูญนั้นเป็นไปได้ แต่ข้าพเจ้ายังรู้สึกว่าการที่จะปล่อยตัวคุณฟ้องนี้ ท่านสมาชิกสภาควรจะปรับความเข้าใจกันสักเล็กน้อยว่า ในการที่ทางราชการหรือตำรวจได้ชี้แจงต่อสภาว่า ถ้าปล่อยไปเกรงจะมีอิทธิพลมาก หรือเกรงจะออกนอกประเทศแล้วไปนำพรรคมาจากประเทศนอกเพื่อมารบกับประเทศไทยนั้น ข้อนี้พวกเราควรจะต้องเห็นว่าจะเป็นไปไม่ได้เป็นอันขาด เราเป็นคนไทยเราจะนับถือชาติอื่นดียิ่งกว่าประเทศของเราหรือ ข้าพเจ้าขอให้ปล่อยคุณฟ้องถ้าหากว่าคุณฟ้องขึ้นกระทำ หนีออกไปนอกประเทศ ข้าพเจ้าจะจัดการกับคุณฟ้องทันที คอยดูว่าข้าพเจ้าจะเด็ดขาดหรือไม่

จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี: ที่ข้าพเจ้าจะเรียนต่อไปนี้ ไม่ใช่ว่าจะคัดค้านจะให้ปล่อยหรือไม่ให้ปล่อยหามิได้ ข้าพเจ้าอยากจะเสนอความเห็นเล็กน้อยคือในรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๙ เขาบอกว่าสมาชิกผู้ใดเมื่อถูกจับแล้ว ประธานสภาขอร้องให้ปล่อยทางเจ้าหน้าที่ก็ควรจะปล่อยไป ประธานมีสิทธิขอให้ปล่อยผู้ต้องหาได้ แต่เรื่องนี้ผมขอเรียนว่า ความมุ่งหมายรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ผมเคยเห็นเขาร่างและตีความว่า คือต้องการในเรื่องการเมือง ไม่ใช่ให้สิทธิพิเศษแก่สมาชิกสภาผู้แทนไปทำความผิดในคดีอาญาเหมือนประชาชนทั่วไปแล้วขอร้องให้ปล่อย ซึ่งถ้าเป็นอย่างนี้ก็หมายความว่า อาจจะมีชด ๆ กับระบอบประชาธิปไตย หมายความว่าสมาชิกสภาผู้แทนนั้นได้รับสิทธิพิเศษมากกว่าประชาชนอื่นนอกเหนือไป หมายความว่าจะเป็นการอยู่เหนือกฎหมาย . แต่ความจริงที่ร่างออกมาทุกฉบับที่เขาให้ปล่อยกลัวว่ารัฐบาลจะแก่งแย่งสมาชิกเกี่ยวกับเรื่องการเมืองโดยเฉพาะ และข้าพเจ้าขอกราบเรียนว่าถ้าจะแก่งแย่งจับเรื่องการเมืองแล้ว ข้าพเจ้าคิดว่าจับนายควงมากกว่า เพราะเป็นหัวหน้าพรรค ที่นี้ถึงจับมาหรือปล่อยไปนั้นความจริงความเห็นของข้าพเจ้าแล้วก็ไม่เป็นไร แต่มีอยู่อย่างเดียวคือผู้นี้ทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายอาญา ไม่เกี่ยวกับในแง่แทรกแซงในการเมืองหามิได้ เพราะฉะนั้น ถ้าเราปล่อยไปโปรดระลึกว่าจะเสียหายเพียงใด แล้วขอเรียนว่าการสอบสวนคุณฟ้องเราไม่ได้ตั้งเรื่องอะไรขึ้นเลย เป็นเรื่องจับเวลาเขาประชุมกัน แล้ววันจันทร์เขาจะทำงานเราปล่อยจนเดินทางจะทำงานแล้วจึงจับ และจับได้หลักฐานจำนวนมากแล้วยังได้เป็น

ลายลักษณ์อักษรปรากฏว่าคุณฟองเองรับจะเป็นนายกรัฐมนตรีของภาคไหน แล้วส่วนนายทิม
ภูมิพัฒน์ จะเป็นประธานสภา เรื่องเป็นเช่นนั้น ผมคิดว่าความสำคัญของผู้ต้องหาล้วนนี้
จะมีความสำคัญเพียงใดก็ขอให้ท่านผู้มีเกียรติโปรดลองพิจารณาดูแล้ว นอกจากนั้นในการที่จะ
วินิจฉัยว่าสมาชิกนี้เวลาถูกจับแล้วควรจะปล่อยหรือไม่ เป็นทางที่จะพิจารณาว่าหลักฐานถูก
ต้องไหม สมบูรณ์ไหม แล้วควรจะลงโทษได้ไหม อย่างนี้ผมคิดว่าเราไม่สามารถจะพิจารณา
ได้ นอกจากศาลจะตัดสินลงไปว่าผู้นี้มีความผิด เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าเราจะถือว่าในคดีซึ่ง
สมาชิกสภาผู้แทนถูกจับทุก ๆ คดีแล้ว เราบอกว่าถ้าหากว่ารัฐธรรมนูญให้สิทธิปล่อยได้ ผม
คิดว่าถ้าเป็นทุกกรณีแล้วบางทีอาจจะมียกมากก็ได้ เรื่องก็มีกรณีว่าแกลังกันในการการเมือง
หรือเปล่าแกลังไม่ให้มาประชุม เพราะสมาชิกคนนั้นเสนอกฎหมายมาแล้วจับเสียไม่ให้มาชี้แจง
ในสภา อย่างนี้ผมคิดว่าควรจะเป็นการที่ถูกต้องที่ควรจะปล่อย ที่นี้ท่านสมาชิกชื่อ นาย ก.
ไปฆ่าคนตาย เกิดจับได้แล้วเราให้ปล่อย แล้วอ้างว่าหลักฐานไม่พอ ศาลยังไม่ตัดสินผิดหรือ
ไม่ผิด อย่างนี้จับสมาชิกมาแล้วขอร้องให้ปล่อยได้เสมอ ที่ผมเรียนขอได้โปรดเข้าใจว่าผมไม่ได้
คัดค้าน แล้วเรื่องซึ่งนั้นตัวผมเองรู้สึกที่ไม่อยากจะขังใคร ก็อยากจะเรียนเรื่องเดิมว่าการขัง
ก็เคยรู้ว่าไม่ใช่ของสนุก เพราะฉะนั้นไม่จำเป็นจริง ๆ แล้ว ไม่ขังใครทั้งนั้น แต่เรื่องนี้แล้ว
แต่ท่านผู้มีเกียรติจะพิจารณา

นายควง อภัยวงศ์ (พระนคร) : ที่เกิดโต้เถียงกันนี้ก็เพื่อจะให้ได้ความ-
สว่างกระจ่างแจ้งเฉพาะตัวนายฟอง นี้ท่านนายกรัฐมนตรีก็ยังไม่ชี้แจงให้สว่างไปที่เดียว คือ
ปัญหาที่พิจารณาเวลานี้มี ๒ ประเด็น ทางด้านสมาชิกข้าพเจ้านั่งฟังอยู่แล้ว ด้านสมาชิกทาง
สภาอภิปรายในเรื่องสิทธิของรัฐธรรมนูญเป็นส่วนใหญ่ สิทธิของรัฐธรรมนูญเราก็ยังมีอยู่
แต่อีกทางหนึ่งรัฐบาลนี้ควรจะชี้แจงในเรื่องเฉพาะตัวนายฟองซึ่งไม่เกี่ยวกับปัญหาการต่าง-
ประเทศหรือพัวพันต่างประเทศ เกี่ยวกับว่าหลักฐาน เพราะฉะนั้นสมาชิกต่าง ๆ ที่อภิปราย
กันแล้วทั่วไปรู้สึกว่บางทีหลักฐานมันจะเป็นเพียงว่าสันนิษฐานกัน อย่างบางท่านที่ได้อภิปราย
มาหรือเพียงที่ท่านนายกได้อธิบายมาตอนหลัง บางทีพวกนั้นประชุมกันจะเอานายฟองเป็น
นายกรัฐมนตรีซึ่งนายฟองไม่ได้รู้เห็นด้วยอย่างนี้ จะเอานายฟองเข้าปังกี่ไม่เป็นการสมควร

เหล่านี้ ข้าพเจ้าพูดอย่างเป็นกลางเพราะนายฟองเองก็อยู่ในพรรคนี้ แต่ที่นี้ปัญหาทางรัฐบาล
 เองหรือ ตัวนายเองก็น่าจะชี้แจงได้กว้างขวาง แต่กลับบอกว่าในการจับหลักฐานไม่ถึงกับ
 ต้องเด็ดขาด แต่หลักฐานเท่าที่อยู่ในมือเหมือนกับการพิจารณา ข้าพเจ้าเข้าใจว่าท่าน
 สมาชิกทุกคนคงจะเข้าใจเรื่องหลักฐานที่ว่านี้ที่จะยืนยันได้หรือไม่แต่ศาลจะเอาโทษหรือไม่ก็อีก
 อันหนึ่ง เมื่อเราได้หลักฐานแล้ว เราก็ไปหาพยานนำสืบประกอบฟ้องให้แน่นนอนลงไป
 แต่หลักฐานชนิดไหน แค่นั้น ทั้งนี้ต้องสุดแต่ทางตำรวจ ที่ท่านนายอานก็ยิ่งรว ๆ อยู่
 แต่ท่านนายอานก็บอกว่าสมัยประชุมมันก็ยิ่งรว ๆ อยู่ ใครประชุมอย่างไรรัฐบาลยืนยันให้
 สมาชิกสามารถมาได้ใหม่ว่า ประชุมข้อไหน คือสมาชิกสภาพร้อมทั้งท่านนายอานก็เชื่อว่าไม่
 รวนโดยวิธีเล่นพิเรนทร์อย่างนั้น แต่ถึงจะอย่างไรก็ตามเป็นวิธีการของท่านสมาชิกทางนี้ ที่
 เขาจะต้องรักษาสิทธิของเขา ท่านนายอานไม่เอาคุณเลียงอาจจะเอาก็ได้ ชักตัวอย่างเช่นนี้ เพราะ
 ท่านนายอานไม่รู้ เพราะเป็นสิทธิของสมาชิกเขาที่จะต้องชักฟอกทางรัฐบาลก็ต้องชี้แจง
 ประเด็นเพื่อให้เขาเห็นโดยแน่ชัด เพราะท่านนายอานชี้แจงเฉพาะตัวนายฟองไม่เด็ดขาด ข้าพ-
 เจ้าว่าอย่างนี้ท่านจะว่าอย่างไรก็ตามใจ ท่านสมาชิกจะว่าอย่างไรก็ตามใจเถอะ ข้าพเจ้าเห็นว่า
 อย่างนี้ เพราะฉะนั้นในข้อเท็จจริงเหล่านี้ ข้าพเจ้าเข้าใจว่าไม่ทำให้เสียรูปคดีอันใดเลย ถ้า
 ชี้แจงให้สภานี้ทราบโดยแน่นอน เพราะถ้าทำอย่างนี้ความสว่างกระจ่างแจ้งก็มี เพราะสิทธิก็
 ต้องรักษา ทางสภานี้ก็ต้องรักษาสิทธิ ทางรัฐบาลเอง ซึ่งเป็นฝ่ายบริหารก็ต้องรักษาให้ความ
 นั้นได้เป็นไปโดยเรียบร้อยเพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน ทางสมาชิกสภานี้ก็ต้องรักษาเป็นแนวที่
 จะต้องพิจารณาปัญหาอื่น ๆ ที่จะมาอีก และแนวทางอันนี้แหละที่จะต้องวินิจฉัยชักฟอกกัน
 จริงจัง เมื่อได้ชักฟอกกันจริง ๆ แล้ว สมาชิกก็ตัดสินใจได้ว่าควรจะทำอย่างไร ควรจะปล่อย
 หรือไม่ควรปล่อย เพราะฉะนั้นในฐานะที่ท่านนายอานเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารน่าจะชี้แจงให้
 หลักฐานสว่างกระจ่างแจ้งแก่สมาชิกมากกว่านี้ในการจับตัวสมาชิก เพราะว่าการจับสมาชิก
 สมาชิกย่อมมีสิทธิพิเศษตามรัฐธรรมนูญหรือในระบอบการปกครองอย่างนี้ สมาชิกย่อมมีสิทธิ
 พิเศษมากกว่าคนอื่นหน่อย แต่ถ้าไปตีหัวเขาแตกแล้วปล่อยให้มา หรือไปฆ่าเขาแล้วปล่อยนั้น
 ไม่ได้แน่ ๆ แต่เรื่องอย่างนี้ควรจะมีสิทธิเหมือนอย่างสมาชิกบางท่านผมจำไม่ได้ว่าใครบ้าง

คือถ้าเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญอย่างนี้เขาสงสัยว่าอาจจะเป็นอย่างนั้นคืออาจจะเขียนความเห็นว่าจะแยกกัน นั่นเป็นสิทธิของสมาชิกที่เขาจะมีความเห็นอย่างนั้นได้ ถ้าเขาไม่ทำเขามีแต่ความเห็นเสนอในที่ประชุม แต่ถ้าหากว่าเขาไปดำเนินการนั้นเข้าเขาผิด อันนี้ทางฝ่ายบริหารต้องชี้แจงให้สมาชิกสภาฯ ได้เข้าใจแจ่มแจ้งในข้อเท็จจริงเหล่านี้พอประมาณไม่จำเป็นจะต้องไปโยงเอาประเทศนั้นชาตินี้เข้ามาว่าเสียไปลิชี่ต่างประเทศ หรือเสียสัมพันธไมตรีอันดีระหว่างประเทศ ท่านนายกฯ ก็ถูกต้องแต่ว่าในเรื่องหลักฐานที่เรามีอยู่ในที่นี้สมมติว่ามีสมาชิกอภิปรายข้าพเจ้าก็ไม่ทราบ และถึงทราบก็ไม่อยากจะทราบไม่ใช่ธุระอะไรของข้าพเจ้า สมมติว่าส่งคนไปคุณมิ่งทำอะไร เอนักเรียนไปใครเป็นตัวการไม่ต้องพูด นายฟองไปยุ่งสายโน้นอย่างไรมั้งที่เราได้มาในหลักฐานพอประมาณ เพื่อห้องศาลเรียกพยานมาประกอบให้หลักฐานแน่นแฟ้น ข้าพเจ้าไม่ใช่นักกฎหมายแต่เข้าใจอย่างนี้ แต่ที่นี้เบื้องต้นนี้จะต้องให้เหตุผลพอประมาณ สมาชิกสภาฯ ก็ตัดสินใจได้ ถ้าไม่อย่างนั้นสมาชิกสภาฯ ก็จะไปพูดในหลักประเด็นเดียว ประเด็นที่ว่าสิทธิของสมาชิกตามรัฐธรรมนูญมาตราเท่าไรก็ไม่รู้นั้นท่านเอง เพราะฉะนั้นท่านนายกจะกล่าวอย่างอื่นไม่ได้ ต้องให้หลักฐานอันนี้แก่ท่านสมาชิกเพื่อประกอบการวินิจฉัย

จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี : ท่านผู้เป็นประธานและท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ในเรื่องหลักฐานนี้เวลานี้จับมาแล้วทางตำรวจก็พยายามทำการสอบสวนอยู่และเท่าที่สอบสวนไปเป็นบางปาก คือ นายทิม เขาก็ชี้แจงและรับสารภาพว่าเขาเองร่วมกับนายฟอง ที่ส่งนักเรียนไปและส่งไปแล้วพร้อมทั้งทางตำรวจมีรูปถ่ายอยู่ และนอกจากนั้นก็ยังมีฟิล์มที่จับได้นั้นจริง และนอกจากนั้น นายทิม ให้การต่อไปว่า นายฟอง สิทธิธรรมได้เข้าร่วมกับนายทิม ด้วย โดยรับเป็นนายกรัฐมนตรีภาครัฐไทยน้อย ที่รัฐบาลไม่ชี้แจงคือการพูดในสภาต้องถือว่าเป็นความจริงแท้ ๆ ที่สอบสวนได้ปากเดียวและเป็นปากของนายทิม คือเป็นประธานสภาในภายหน้า เพราะฉะนั้นก็ยังไม่กล้าจะยืนยันโดยไม่ทราบว่าจะแถลงได้ นี้ได้ใจความที่คุณทิม รับสารภาพ และประกอบกับหลักฐานที่มีมาจากนอกประเทศก็ชี้แจงว่านายฟอง นี้ก็ได้ร่วมอยู่ด้วย และก็ติดต่อกับนายฟอง การติดต่อของนายฟอง กับทางโน้น ยังไม่ได้หลักฐาน

นายทองดี อิศราชีวิน (เชียงใหม่) : ข้าพเจ้าเห็นว่าได้อภิปรายมากก็นานแล้ว บรรดาสมาชิกทั้งหลายก็เข้าใจแจ่มแจ้งแล้ว ข้าพเจ้าขอเสนอให้ลงมติ

นายฉ่ำ จำรัสเนตร (นครศรีธรรมราช) : ท่านประธานขอ.....

ประธานสภาผู้แทน : เดี่ยว ขอโทษท่านผู้มีเกียรติจะลุกจะยืน อะไรก็ให้เป็นไปตามระเบียบเพื่อการควบคุมการประชุมสะดวก ข้าพเจ้าไม่ถืออำนาจบาตรใหญ่อะไร คือสะดวกเท่านั้นแหละ

นายฉ่ำ จำรัสเนตร (นครศรีธรรมราช) : ขอเปิดอภิปราย ท่านประธานที่เคารพ เฉพาะเรื่องนี้เป็นเรื่องที่จะรักษาไว้ซึ่งรัฐธรรมนูญให้เห็นว่ามีวัตถุประสงค์อย่างไรที่จะคุ้มครองท่านสมาชิกทั้งสองสภาให้เป็นบรรทัดฐานที่เดียวแม้จะทำผิด นัยที่ท่านทั้งสองอภิปรายนั้นไม่สมควรที่จะจัดการกับท่านสมาชิกฟอง สิทธิธรรม ถ้าทำผิดตีเขาตายก็สมควร ดังนั้นข้าพเจ้าขอเปิดอภิปรายต่อไป

ประธานสภาผู้แทน : ไม่มีผู้รับรองก็ไม่เป็นยุติ มีผู้เสนอขอให้ลงมติแล้ว ข้าพเจ้าขอปรึกษาที่ประชุม รัฐธรรมนูญที่ว่าสมาชิกสภานี้จะร้องขอหรือไม่ ข้าพเจ้าจะตั้งประเด็นถามที่ประชุมว่าสภานี้จะร้องขอหรือไม่ ถ้าร้องขอยกมือขึ้นทั้งนี้ประเด็นที่ข้าพเจ้าจะตั้งถามในที่ประชุมดังนี้ ท่านผู้ใดเห็นว่าควรจะร้องขอ โปรดยกมือขึ้น

มีสมาชิกยกมือ ๔๒ คน

ประธานสภาผู้แทน : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย โปรดยกมือขึ้น

ไม่มีสมาชิกยกมือ

ประธานสภาผู้แทน : เป็นอันว่าที่ประชุมแห่งสภานี้ได้อนุมัติ ที่ไม่เห็นด้วยไม่มี เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ได้มีมติให้สภานี้ได้ร้องขอตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๙

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๕๐ นาฬิกา

ประเสริฐ บัทมะสุนันท์ ผู้จัดรายงาน

ประสิทธิ์ ศรีสุชาติ	ผู้จัดรายงาน
สุนันท์ ลิฬลากร	„
สุชนันท์ จิตรภักดิ์	„
ศิริ มนต์ไตรเวศย์	„
โฉมเฉลา ลิฬลากร	„
อารีรัตน์ สุ่มบุญ	„
เล็ก จารุณัฐ	„
พิพัฒน์ เอกะโรหิต	„
โชค คุปตะวาทีน	„
อุดม พลอยสังวาลย์	„
วิจิตร นิละไพจิตร	„

เกษม บุญศรี
ประธานสภาผู้แทน

เจริญ ปั่นทโร
เลขาธิการรัฐสภา

๕. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๒

ความไม่ต้องการรับผิดชอบ

(๑) ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๐๙

มาตรา ๑๐๙ ในที่ประชุมวุฒิสภาก็ดี ที่ประชุมสภาผู้แทนก็ดี ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาก็ดี สมาชิกผู้ใดจะกล่าวถ้อยคำใดๆ ในทางแถลงข้อเท็จจริงหรือออกเสียงลงคะแนน ย่อมเป็นเอกสิทธิ์โดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวสมาชิกผู้นั้นในทางใดมิได้

เอกสิทธิ์นี้ย่อมคุ้มครองไปถึงผู้พิมพ์และผู้โฆษณารายงานการประชุมโดยคำสั่งของสภา และคุ้มครองไปถึงบุคคลที่สภาเชิญมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมด้วย

(๒) ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๓๔

มาตรา ๑๓๔ วุฒิสภาและสภาผู้แทนมีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละสภาตั้งเป็น คณะกรรมาธิการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลที่เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิกตั้งเป็น คณะกรรมการวิสามัญ เพื่อกระทำการหรือพิจารณาสอบสวนเรื่องใด ๆ อันอยู่ในวงงานของ สภาแล้วรายงานต่อสภา คณะกรรมาธิการที่กล่าวนี้ย่อมมีอำนาจเรียกบุคคลใด ๆ มาแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในการที่กระทำหรือเรื่องที่พิจารณาอยู่นั้นได้

เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๙ นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำการหน้าที่ตาม มาตรานี้ด้วย

ความละเมิดมิได้

(๑) ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๑๘

มาตรา ๑๑๘ ในระหว่างสมัยประชุม ห้ามมิให้จับ หรือคุมขัง หรือหมายเรียก ตัวสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนไปทำการสอบสวนในฐานะที่สมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ต้องหา ในคดีอาญา เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก หรือในกรณีที่จับใน ขณะกระทำความผิด

ในกรณีที่มีการจับสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนในขณะกระทำความผิด ให้รายงานไปยังประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกโดยด่วน และประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็น สมาชิกอาจสั่งปล่อยผู้ถูกจับให้พ้นจากการคุมขังได้

(๒) ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๑๙

มาตรา ๑๑๙ ในการที่มีการฟ้องสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนในคดีอาญา ไม่ว่าจะได้ฟ้องนอกหรือในสมัยประชุม ศาลจะพิจารณาคดีนั้นในระหว่างสมัยประชุมมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก แต่กระนั้นการพิจารณาคดีก็ต้องไม่เป็นการ ขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะมาเข้าประชุมสภา

การพิจารณาที่ศาลได้กระทำไปก่อนมีคำอ้างว่าจำเลยเป็นสมาชิกของสภาใดสภาหนึ่ง ย่อมเป็นอันใช้ได้

(๓) ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๒๐

มาตรา ๑๒๐ ถ้าสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนถูกคุมขังในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาอยู่ก่อนสมัยประชุม เมื่อถึงสมัยประชุม พนักงานสอบสวนหรือศาล แล้วแต่กรณีต้องส่งปล่อยทันที ถ้าหากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้ร้องขอ

คำสั่งปล่อยตามความในวรรคก่อน ให้มีผลบังคับตั้งแต่วันสั่งปล่อยจนถึงวันสุดท้ายแห่งสมัยประชุม

อนึ่ง ข้อบังคับการประชุมปรึกษาของสภาผู้แทน พุทธศักราช ๒๔๙๔ ได้บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องเอกสิทธิ์ (ความละเมิดมิได้) ไว้ดังนี้

“ข้อ ๑๕๘ เมื่อประธานสภาได้รับแจ้งการขออนุญาตจับหรือคุมขัง หรือหมายเรียกตัวสมาชิกไปทำการสอบสวน ในกรณีที่สมาชิกเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาระหว่างสมัยประชุม ให้ประธานสภาแจ้งต่อที่ประชุมเพื่อให้พิจารณาลงมติว่าจะอนุญาตหรือไม่

เมื่อประธานสภาได้รับรายงานว่าได้มีการจับสมาชิกในขณะที่กระทำผิดระหว่างสมัยประชุม และประธานสภาได้สั่งการไปประการใดแล้ว ให้ประธานสภาแจ้งต่อที่ประชุมทราบโดยด่วน สมาชิกมีสิทธิซักถามเหตุผลในการที่ได้ส่งไปนั้นได้ ในกรณีที่ประธานสภามิได้ส่งปล่อย เมื่อสภามีเหตุผลอันสมควรอาจลงมติขอให้ประธานสภาพิจารณาสั่งปล่อยได้

ข้อ ๑๕๙ เมื่อประธานสภาได้รับแจ้งการขออนุญาตพิจารณาคดีอาญาในระหว่างสมัยประชุม ให้ประธานสภาแจ้งต่อที่ประชุมเพื่อพิจารณาลงมติว่า จะอนุญาตหรือไม่

ข้อ ๑๖๐ ในกรณีที่สมาชิกถูกคุมขังในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดีอยู่ก่อนสมัยประชุมเมื่อถึงสมัยประชุมแล้ว ให้สภาพิจารณาลงมติว่าจะร้องขอให้ส่งปล่อยหรือไม่

ถ้าที่ประชุมเห็นควรร้องขอให้ส่งปล่อย ให้ประธานสภาแจ้งให้พนักงานสอบสวนหรือศาลทราบแล้วแต่กรณีโดยด่วน”

ได้นำรายงานการประชุมสภาผู้แทนเกี่ยวกับเรื่องนี้มาลงพิมพ์ไว้เป็นบางเรื่อง

๑. อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา ขออนุญาตให้ศาลอาญาและศาลจังหวัดสกลนคร ดำเนินคดี นายเตียง ศิริขันธ์ สมาชิกสภาผู้แทน (จังหวัดสกลนคร)

รายงานการประชุมสภาผู้แทน

ครั้งที่ ๑๖/๒๕๕๓ (วิสามัญ ครั้งที่ ๒) ชุดที่ ๑

วันจันทร์ที่ ๒๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา

ประธานสภาผู้แทน : วันนี้มีสมาชิกมาประชุม ๖๕ คน เป็นองค์ประชุมแล้ว เรื่องที่จะแจ้งให้ที่ประชุมทราบ มีเรื่องศาลขออนุญาตพิจารณาคดี นายเตียง ศิริขันธ์ ซึ่งเป็น จำเลยขอให้เลขาธิการอ่าน

เลขาธิการรัฐสภา : ด้วยได้รับหนังสือจากท่านเลขาธิการคณะรัฐมนตรีลงวันที่ ๒๑ เดือนนี้ว่า

ด่วนมาก

ที่ ผ. ๖๐๐๓/๒๕๕๓

กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขออนุญาตดำเนินการพิจารณาคดีนายเตียง ศิริขันธ์ สมาชิกสภาผู้แทนถูกฟ้อง
เรียน เลขาธิการรัฐสภา

ด้วยกระทรวงยุติธรรมแจ้งมาว่า อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญารายงานว่าในคดีอาญา หมายเลขดำที่ ๑๖๕๗/๒๕๕๑ ระหว่างพนักงานอัยการ โจทก์ นายเตียง ศิริขันธ์ สมาชิกสภาผู้แทน (จังหวัดสกลนคร) กับพวก รวม ๑๕ คน จำเลย เรื่องสมคบกันพยายามก่อการกบฏ ศาลอาญาได้ส่งประเด็นไปสืบพยานจำเลยที่ศาลจังหวัดสกลนคร และศาลจังหวัดสกลนคร ได้กำหนดนัดพิจารณา ในวันที่ ๒๔, ๒๕, ๒๖ และ ๒๗ กรกฎาคม ศกนี้ โดยในต่อนัดพิจารณาได้คาดหมายว่าจะไม่ใช้ระยะเวลาสมัยประชุมสภาผู้แทน ซึ่งนายเตียง ศิริขันธ์ เป็นสมาชิกอยู่ บัดนี้ปรากฏว่าวันนัดพิจารณาดังกล่าวนี้เป็นเวลาในสมัยประชุมสภาฯ ที่ได้เรียกประชุมตั้งแต่เดือนมิถุนายน ศกนี้ ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

๒๕๕๒ มาตรา ๑๑๕ กำหนดให้ต้องได้รับอนุญาตจากสภาผู้แทนเสียก่อน ศาลจึงจะดำเนินการพิจารณาได้ และนายเตียง ศิริขันธ์ มีความประสงค์ให้การพิจารณาคดีดำเนินไปตามที่กำหนดไว้ กระทรวงยุติธรรมจึงรายงานมาเพื่อขอได้โปรดดำเนินการขออนุญาตต่อสภาผู้แทน ให้ศาลอาญาและศาลจังหวัดสกลนครดำเนินการพิจารณาคดีนี้ตามความในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๕ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อได้โปรดดำเนินการขออนุญาตต่อสภาผู้แทนดังกล่าวนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ชำนานุกษร

(หลวงชำนานุกษร)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ประธานสภาผู้แทน : นายเตียง ศิริขันธ์ นี้เองได้มาพบข้าพเจ้าและมายื่นหนังสือไว้ให้แก่ข้าพเจ้า และขอแสดงความประสงค์จะให้นำจดหมายนี้อ่านในที่ประชุมทราบด้วย ข้าพเจ้าขอให้เลขาธิการอ่านเป็นการประกอบการพิจารณาของท่าน

เลขาธิการรัฐสภา : จดหมายของนายเตียง ศิริขันธ์ มีดังนี้

สภาผู้แทน

๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาในระหว่างสมัยประชุม

เรียน ท่านประธานสภาผู้แทน

ด้วยตามที่ข้าพเจ้ากับพวกถูกฟ้องคดีอาญา ในข้อหาว่ากบฏในพระราชอาณาจักรนั้นคดีได้ดำเนินมาเป็นเวลา ๒ ปีเศษแล้ว บัดนี้ศาลอาญาส่งประเด็นไปสืบพยานจำเลยที่ศาลจังหวัดสกลนครศาลจังหวัดสกลนคร นัด วันที่ ๒๕ เดือนนี้

เนื่องด้วยขณะนี้ เป็นเวลาระหว่างสมัยประชุม ฉะนั้นศาลอาญาคงจะได้ขออนุญาตจากสภาในเร็ววันนี้ ส่วนข้าพเจ้านั้น เพื่อให้พลาตวันนัด จำเป็นต้องออกเดินทางโดยรถด่วนวันที่ ๒๑ จึงอาจจะไม่มีโอกาสชี้แจงแก่สภาได้ ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าขอกราบเรียนต่อท่านประธานสภาว่าข้าพเจ้ามีความปรารถนาที่จะให้ศาลดำเนินคดีไปโดยเร็ว เพราะจำเลยทั้ง ๑๗ คนต่างก็ได้รับความลำบาก จะไปประกอบอาชีพอะไรก็ได้ไม่ได้เลย ทั้งคดีนี้ยืดเยื้อมานานแล้ว

อนึ่ง หากท่านสมาชิกผู้ใดสงสัยว่าคดีนี้ จะมีการแทรกแซงด้วยประการใด ๆ นั้น ข้าพเจ้าขอกราบเรียนว่าเท่าที่เป็นมาแล้ว ข้าพเจ้ากับพวกได้ต่อสู้คดีโดยอิสระเต็มที่ มิได้มีการแทรกแซงแต่ประการใด

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

เตียง ศิริขันธ์

(นายเตียง ศิริขันธ์)

ประธานสภาผู้แทน : ทั้งนี้แล้วแต่ที่ประชุมจะเห็นเป็นประการใด

นายทองดี อิศราชีวิน (เชียงใหม่) : ตามที่นายเตียง ศิริขันธ์ ผู้แทนจังหวัดสกลนคร ได้ขอให้สมาชิกในสภาร่วมกันพิจารณาว่าเวลาที่เขาได้ต้องคดีทางศาล และได้นัดวันที่ ๒๔ เดือนนี้ ทั้งนี้ในนามที่ข้าพเจ้าเป็นสมาชิกสภาผู้แทนนี้ จึงมีความเห็นว่าท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลายไม่สมควรที่จะอนุญาตให้ศาลพิจารณาไม่ว่าจะเป็นอรรถคดีใด ๆ ในระหว่างที่เรามีการประชุมสภาผู้แทน มิฉะนั้นแล้วจะเป็นการที่เสียระเบียบแบบแผนซึ่งเราได้เคยปฏิบัติมาแล้วอยู่หลายเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เช่นคดีพันโท พโยม จุลานนท์ เป็นต้น และในปัจจุบันนี้ พันโท พโยม จุลานนท์ สมาชิกสภาผู้แทนจังหวัดเพชรบุรีก็ให้หลบลิ้นหนีหน้าไปทุกวันนี้ เราก็ไม่รู้ว่าจะอยู่ที่ไหน ดังนั้นจึงขอความกรุณาสมาชิกเพื่อผดุงไว้เพื่อเกียรติสมาชิกสภาผู้แทนของเราจึงเห็นพ้องต้องกันเป็นเอกฉันท์ว่า ไม่สมควรที่จะอนุญาตให้พิจารณาคดีในสมัยประชุม

นายพิณ สุพรรณสาร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ :
 เรื่องนี้เจ้าตัวก็เคยพบกับผม อยากจะให้เสร็จ ในหนังสือก็บอกว่าให้เสร็จ ที่นี้ถ้าหากเราไป
 ประวิงเรื่องไว้ไม่ให้ศาลพิจารณานั้น ตามที่มีสมาชิกเสนอมาจริงอยู่ สถานี้เคยลงมติไม่อนุมัติ
 ในระหว่างเวลาสมัยประชุมทุกคราว แต่คราวนี้มันต่างกัน คือเจ้าตัวเขาต้องการให้เสร็จ
 เพราะมีทั้งหมด ๑๗-๑๘ คน เรื่องการลาชังอยู่ ผมคิดว่าคดีนี้เมื่อจำเลยต้องการแล้วคือ
 เจ้าตัวไม่ขัดข้องอย่างใดแล้ว และในการพิจารณาคดีในศาล เขาก็ฟ้องกันให้แล้วการประชุม
 ก็มาได้ไม่เสียอะไรนัก ผมคิดว่าอาจจะพิจารณากันได้

หลวงอังคณาบุรุษ (อ่างทอง) : ไม่เห็นด้วยกับรัฐมนตรี จริงอยู่ คุณ-
 เตียง ได้มีหนังสือมาแสดงความจำนงว่าอยากจะให้คดีนี้เสร็จไป ก็เป็นเรื่องส่วนตัว ข้าพเจ้า
 คิดว่าเกี่ยวกับสปีริตของสภา เจตนารมณ์ไม่มีระบุไว้ในรัฐธรรมนูญที่ให้เอกสิทธิ์แก่มวลสมาชิก
 ที่จะไม่ต้องถูกพิจารณาในสมัยประชุมนั้น ก็เพราะคิดเห็นว่าสภานี้มีกิจการสำคัญ ๆ อยู่เป็น
 อันมาก ซึ่งควรจะได้รับการให้เสร็จไป กระผมจึงมีความเห็นว่าการที่จะให้ศาลพิจารณาคดี
 ในสมัยประชุมนั้นอาจจะเป็นตัวอย่างไม่ดีขึ้น และถ้าไม่มีความสำคัญใดเป็นพิเศษ ถ้าหาก
 ว่ามีเหตุผลอะไรเป็นพิเศษที่ศาลจำต้องรับพิจารณาคดีให้เสร็จไป กระผมก็คิดว่าเราอาจจะผ่อน
 ผันให้ได้ แต่เรื่องนี้ก็ไม่ปรากฏ เหตุผลก็มีว่าคุณเตียงต้องการให้ศาลพิจารณาให้เสร็จไป
 เท่านั้น ซึ่งไม่มีเหตุผลเพียงพออะไรที่สภานี้จะยอมให้ศาลพิจารณาได้ตามความประสงค์ของ
 ท่านรัฐมนตรี

นายเตียง ไชยกาล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม : ประเดี๋ยวทางสภาจะ
 เข้าใจเป็นอื่น กระผมก็เห็นสมควรจะกราบเรียนให้สภาทราบทั้งนี้ก็เพราะกระผมเป็นผู้แทน
 ราษฎรคนหนึ่งและก็รักษาสปีริตของผู้แทนเสมอมา โดยเฉพาะเรื่องนี้เรื่องเป็นอย่างนั้น ตาม
 ธรรมดาวิธีปฏิบัติในทางศาล แต่ก่อน ๆ เคยเสนอขออนุมัติดำเนินคดีในระหว่างสมัยประชุม
 แต่ต่อมาทางศาลได้พิจารณาที่จะเลื่อนคดีให้พ้นจากสมัยประชุม ยกตัวอย่างคดีกระผมเป็นโจทก์
 คุณอนันต์เป็นจำเลย ศาลก็นัดไปไกลทีเดียว เพื่อไม่ให้ถูกสมัยประชุม แต่เฉพาะเรื่องนี้ที่
 กระทรวงยุติธรรมต้องรายงานมายังสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อสภา เนื่องจากคุณเตียง

ต้องการไม่ให้เลื่อนเพื่อประโยชน์แก่การได้เปรียบเสียเปรียบในทางคดี เป็นการประวิงคดีให้ช้าๆ คุณแต่เพียงต้องการให้ดำเนินคดี ศาลจึงได้ปฏิบัติตามโดยแสดงความประสงค์มายังกระทรวงยุติธรรม เพราะฉะนั้นขอให้เข้าใจอย่างนั้น ทางรัฐบาลไม่ขัดข้องประการใด จะเอาอย่างไรก็ได้ แต่ขอให้ถือว่าสภามีเจตนาจะให้พิจารณาในหรือนอกสมัยประชุมเท่านั้น รัฐบาลไม่ว่าอะไร

หลวงรชนับประจันตคาม (นครราชสีมา) : ตามที่รัฐบาลชี้แจงนั้นข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยสภาจะต้องรักษาไว้ซึ่งระเบียบและรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๑๘ ว่า สมาชิกจะถูกจับหรือถูกกักขัง หรือหมายเรียกเวลาสมัยประชุมนั้นไม่ได้ เราควรจะรักษาระเบียบและกฎหมายนั้นไว้ ถ้านายเตียงอยากจะสมัครใจไม่จำเป็นต้องมาพูดต่อรัฐสภา แต่เมื่อมาพูดต่อรัฐสภาเช่นนี้แล้ว สภาก็จะต้องถือสิทธิตามที่สภาจะทำได้ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าไม่ควรจะอนุมัติให้ไปในสมัยประชุมเช่นนี้

นายสุวัฒน์ พูลลาภ (ร้อยเอ็ด) : ข้าพเจ้าขอเสนอให้ลงมติ

มีสมาชิกรับรอง

ประธานสภาผู้แทน : มีผู้เสนอให้ลงมติ

นายฉ่ำ จรรย์เนตร (นครศรีธรรมราช) : ปัญหาเรื่องท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ

ประธานสภาผู้แทน : มีคนเสนอให้ลงมติแล้ว มีทางเดียวที่คุณจะทำได้ก็คือเปิดอภิปรายจะเอาอย่างไรก็เอา

นายฉ่ำ จรรย์เนตร (นครศรีธรรมราช) : เกล็ด ๆ ขอประธานชี้แจงเหตุผลที่จะขอเปิดอภิปราย

ประธานสภาผู้แทน : ไม่ได้ จะเปิดอภิปรายก็เปิด ถ้าไม่ขอเปิดอภิปรายพูดไม่ได้ ท่านต้องขอเปิดอภิปรายเสียก่อน ขณะแล้วจึงจะพูด

นายฉ่ำ จรรย์เนตร (นครศรีธรรมราช) : ข้าพเจ้าถือว่าเรื่องนี้สำคัญ ดังนั้นข้าพเจ้าขอเปิดอภิปรายโดยอาศัยเหตุผลย่อ ๆ ดังนี้

ประธานสภาผู้แทน : ต้องเสนอเปิดอภิปรายให้ที่ประชุมเห็นชอบก่อน ต้องเสนอเปิดอภิปรายเสียก่อน

นายฉ่ำ จรรย์เนตร (นครศรีธรรมราช) : เกล้า ๆ เสนอแล้วเมื่อคืน

ประธานสภาผู้แทน : ไม่ได้ ต้องมีมติของที่ประชุมเสียก่อน มีใครรับรอง

นายฉ่ำ จรรย์เนตร (นครศรีธรรมราช) : ประเดี้ยว เกล้า ๆ จะพูดให้เข้าใจ

ประธานสภาผู้แทน : ในการเปิดอภิปรายจะพูดอะไรอื่นไม่ได้

นายฉ่ำ จรรย์เนตร (นครศรีธรรมราช) : เกล้า ๆ เข้าใจ

ประธานสภาผู้แทน : ก็ทำเสียซี

นายฉ่ำ จรรย์เนตร (นครศรีธรรมราช) : ท่านนั่งลงก่อนซี ข้าพเจ้าจึงจะยื่น
ยื่นพูดได้

เรื่องสมาชิกผู้มีเกียรติต้องหาเป็นเรื่องสำคัญมาก ดังนั้นข้าพเจ้าขอเปิดอภิปราย
จะชี้แจงโดยย่อให้สมาชิกรับรองคำอภิปรายของข้าพเจ้าได้หรือไม่ ขอประทานโทษ

ประธานสภาผู้แทน : เสนอมาก่อน ถ้าที่ประชุมให้เปิดอภิปรายจึงจะพูดได้

นายฉ่ำ จรรย์เนตร (นครศรีธรรมราช) : ข้าพเจ้าขอเสนอเปิดอภิปราย โดย
เหตุผลความสำคัญย่อ ๆ ดังนี้ว่า

ประธานสภาผู้แทน : มีใครรับรองท่านเสนอเปิดอภิปราย

นายฉ่ำ จรรย์เนตร (นครศรีธรรมราช) : มีได้

ประธานสภาผู้แทน : ผิดระเบียบ นั่งลงได้ มีผู้เสนอลงมติแล้ว ไม่มีใครว่า
กระไรข้าพเจ้าขอเสนอให้ลงมติ ท่านผู้ใดเห็นควรอนุญาตให้ศาลทำการพิจารณาตามที่ขอมานี้
โปรดชูมือขึ้น

มีสมาชิกยกมือ ๕ คน

นายฉ่ำ จรรย์เนตร (นครศรีธรรมราช) : เมื่อเกล้า ๆ เสนอให้เปิดอภิปราย
ท่านไม่ให้ชี้แจงเหตุผลย่อ ๆ แล้วใครจะรับรองใครจะมีหน้ามารับรอง

ประธานสภาผู้แทน : ข้าพเจ้ายินแล้ว ขอเชิญคุณนั่ง ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย
โปรดชูมือขึ้น

มีสมาชิกยกมือ ๒๘ คน

ประธานสภาผู้แทน : เห็นควรอนุญาต ๕ เสียง ที่ไม่ควรถวายอนุญาต ๒๘ เสียง
เป็นอันว่าไม่อนุญาต

๗๑

๗๑

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๕๕ นาฬิกา

ประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์	ผู้จดรายงาน
ประสิทธิ์ ศรีสุชาติ	..
สุรินทร์ ลิพลากร	..
โฉมฉาย ลิพลากร	..
พิพัฒน์ เอกะโรหิต	..
อารีรัตน์ สุ่มบุญ	..
เล็ก จารุณี	..
วิจิตร นีละไพจิตร	..
อุดม พLOYสังวาลย์	..
สุพงศ์ ศิริพูนเกียรติ	..
สมชาย ศุกรสมิต	..
สุพันธ์ จิตรภัก	..
โชค คุปตะวาทีน	..

เจริญ บัณฑโร

พระราชธรรมนิเทศ

เลขาธิการรัฐสภา

ประธานสภาผู้แทน

๖. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๕ แก้ไขเพิ่มเติม

พุทธศักราช ๒๕๖๕

ความไม่ต้องการรับผิดชอบ

(๑) ตามบทบัญญัติมาตรา ๕๖

มาตรา ๕๖ ในที่ประชุมแห่งสภา สมาชิกผู้ใดจะกล่าวถ้อยคำใด ๆ ในทางแสดง
ข้อความหรือแสดงความเห็น หรือออกเสียงลงคะแนน ท่านว่าเป็นเอกสิทธิ์อันเด็ดขาด ผู้ใด
จะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวสมาชิกผู้นั้นในทางใด ๆ มิได้

(๒) ตามบทบัญญัติมาตรา ๗๘

มาตรา ๗๘ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจเลือกสมาชิกตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลที่เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิกก็ตาม เป็นคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อกระทำกิจการ หรือพิจารณาสอบสวนข้อความใด ๆ อันอยู่ในวงงานของสภาแล้วรายงานต่อสภา คณะกรรมการที่กล่าวนี้ย่อมมีอำนาจเรียกบุคคลใด ๆ มาชี้แจงแสดงความเห็นในกิจการ ที่กระทำหรือพิจารณาอยู่นั้นได้

เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๖ นั้น ท่านว่าคุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำหน้าที่ตาม มาตรานี้ด้วย

ความละเมิดมิได้

(๑) ตามบทบัญญัติมาตรา ๖๒

มาตรา ๖๒ ในระหว่างสมัยประชุม ห้ามมิให้จับ หรือคุมขัง หรือหมายเรียกตัว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไปทำการสอบสวนในฐานะที่สมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา เว้น แต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากสภา หรือในกรณีที่จับในขณะที่กระทำความผิด

ในกรณีที่มีการจับสมาชิกในขณะที่กระทำความผิด ให้รายงานไปยังประธานสภาโดยด่วน และประธานสภาอาจสั่งปล่อยผู้ถูกจับให้พ้นจากการคุมขังได้

(๒) ตามบทบัญญัติมาตรา ๖๓

มาตรา ๖๓ ในกรณีที่มีการฟ้องสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในคดีอาญา ไม่ว่าจะได้ ฟ้องนอกหรือในสมัยประชุม ศาลจะพิจารณาคดีนั้นในระหว่างสมัยประชุมมิได้ เว้นแต่จะด้ รับอนุญาตจากสภา แต่กระนั้น การพิจารณาคดีก็ต้องไม่เป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้น จะมาเข้าประชุมสภา

การพิจารณาที่ศาลได้กระทำไปแล้วก่อนมีคำอ้างว่าจำเลยเป็นสมาชิก ย่อมเป็นอัน ใช้ได้

(๓) ตามบทบัญญัติมาตรา ๖๔

มาตรา ๖๔ ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถูกคุมขังในระหว่างสอบสวน หรือ

พิจารณาอยู่ก่อนสมัยประชุม เมื่อถึงสมัยประชุม พนักงานสอบสวนหรือศาลแล้วแต่กรณี ต้องส่งปล่อยทันที ถ้าหากสภาได้ร้องขอ

คำสั่งปล่อยตามความในวรรคก่อน ให้มีผลบังคับตั้งแต่วันสั่งปล่อยจนถึงวันสุดท้ายแห่งสมัยประชุม

อนึ่ง ข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๔๙๕ ได้บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องเอกสิทธิ์ (ความละเมิดมิได้) ไว้ดังนี้

“ข้อ ๑๔๙ เมื่อประธานสภาได้รับแจ้งการขออนุญาตจับหรือคุมขัง หรือหมายเรียกตัวสมาชิกไปทำการสอบสวนในกรณีที่สมาชิกเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาระหว่างสมัยประชุม ให้ประธานสภาแจ้งต่อที่ประชุมเพื่อให้พิจารณาลงมติว่าจะอนุญาตหรือไม่

• เมื่อประธานสภาได้รับรายงานว่าได้มีการจับสมาชิกในขณะกระทำผิดระหว่างสมัยประชุม และประธานสภาได้สั่งการไปประการใดแล้ว ให้ประธานสภาแจ้งต่อที่ประชุมทราบโดยด่วน สมาชิกมีสิทธิชักถามเหตุผลในการที่ส่งไปนั้นได้ในกรณีที่ประธานสภามีได้สั่งปล่อย เมื่อสภามีเหตุผลอันสมควร อาจลงมติขอให้ประธานสภาพิจารณาสั่งปล่อยได้

ข้อ ๑๕๐ เมื่อประธานสภาได้รับแจ้งการขออนุญาตพิจารณาคดีอาญาในระหว่างสมัยประชุม ให้ประธานสภาแจ้งต่อที่ประชุมเพื่อพิจารณาลงมติว่า จะอนุญาตหรือไม่

ข้อ ๑๕๑ ในกรณีที่สมาชิกถูกคุมขังในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดีอยู่ก่อนสมัยประชุม เมื่อถึงสมัยประชุมแล้ว ให้สภาพิจารณาลงมติว่าจะร้องขอให้ส่งปล่อยหรือไม่

ถ้าที่ประชุมเห็นควรร้องขอให้ส่งปล่อย ให้ประธานสภาแจ้งให้พนักงานสอบสวนหรือศาลทราบแล้วแต่กรณีโดยด่วน

ได้นำรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับเรื่องนี้มาลงพิมพ์ไว้เป็นบางเรื่อง

๑. กระทรวงยุติธรรมขออนุญาตให้ศาลแขวงธนบุรีดำเนินการพิจารณาคดี ซึ่ง นายไถง สุวรรณทัต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดธนบุรี และนายแพทย์ โชตินุชิต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดธนบุรี เป็นจำเลยในข้อหาฐานสมคบกันก่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในที่เลือกตั้ง

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๕/๒๕๕๕ (สามัญ ๒)

วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

ณ พระที่นั่งอเนกสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๙.๕๕ นาฬิกา

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : วันนี้มีสมาชิกร่วมประชุม ๑๙๕ คน เป็นองค์ประชุมแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดการประชุมต่อไป การประชุมจะได้ดำเนินตามระเบียบวาระ

ฯลฯ

ฯลฯ

ต่อไปเรื่องที่ ๓ ด้วยได้รับหนังสือจากเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งว่ากระทรวงยุติธรรม ได้รายงานมาเพื่อขอให้ดำเนินการขออนุญาตต่อสภาผู้แทนราษฎร ตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓ เพื่อให้ศาลแขวงธนบุรีดำเนินการพิจารณาคดี ซึ่งนายไถง สุวรรณทัต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดธนบุรี และนายเพทาย โชติณัฐิต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดธนบุรี เป็นจำเลยในข้อหาฐานสมคบกันก่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในที่เลือกตั้ง

เนื่องจากตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๓ บัญญัติไว้ว่า ถ้าหากว่าศาลจะพิจารณาคดีสมาชิก ในระหว่างที่อยู่ในสมัยประชุมแล้วก็ต้องรับอนุมัติจากสภาก่อน เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงขอให้ที่ประชุมพิจารณาว่าสมควรจะได้ให้อนุมัติให้ตามที่หนังสือขอมานี้หรือไม่

นายไถง สุวรรณทัต (ธนบุรี) : ข้าพเจ้าขอเรียนว่าเรื่องนี้ ถ้าเผื่อจะมีการไต่สวนอย่างไรแล้ว ข้าพเจ้าก็จะไม่ขอออกเสียงประการใด แต่อยากจะขอเรียนสักนิดหนึ่งว่าเรื่องนี้เป็นมาอย่างไรเพื่อให้ที่ประชุมนี้ทราบไว้ เพราะว่าเรื่องนี้ไม่มีอะไรเลย.....

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : ผมคิดว่าเรื่องนี้เกี่ยวกับคดีนั้น อย่าเอามากล่าวเลย จะทำให้เสียรูปคดีก็ได้ เพราะศาลกำลังพิจารณาอยู่ เราพิจารณากันแต่เพียงว่า

มีเหตุผลสมควรหรือไม่ ถ้ามาแถลงในที่นี้แล้วจะทำให้รูปคดีในทางศาลเสียไปก็ได้ เพราะว่าศาลยังไม่ได้ตัดสิน กำลังพิจารณาอยู่

นายไถง สุวรรณทัต (ธนบุรี) : ก็อยากจะขอเรียนให้ทราบไว้ เพื่อว่าเป็นเหตุผลอันหนึ่งที่จะตกลงใจในการที่สภาจะลงมติว่าอย่างไรเพียงไร เรื่องนี้ก็มีนิดเดียวว่า ราษฎรเขาให้กันในขณะที่เขาลงไฟไฟกัน ผมก็ไม่ว่าจะห้ามเขาอย่างไร มันก็เลยคล้าย ๆ กับว่าผู้แทนราษฎรมีพวกไปยุให้เขาทำเช่นนั้น เรื่องมันก็มีว่าผู้แทนมีพวกไม่มีพวก เพราะถ้าไม่มีพวกแล้วเขาก็เรียกว่าลงไฟไฟ เรื่องมีนิดเดียวเท่านั้น คือพอพวกกรรมการยกบัตรขึ้นมาปรากฏว่าบัตรนั้นไม่มีแบ่งแยกเขาก็ให้ว่าไฟไฟ ๆ ๆ เรื่องเลือกตั้งผู้แทนธนบุรีนี้ชาวธนบุรีรู้จักันดี อย่างยกหีบไปแล้วแย่งกันเอาบัตรไปใส่เนี่ยอย่างนี้ผมก็ไม่เห็นมีใครมาฟ้องร้องเป็นเรื่องราวกลับเป็นเรื่องกล่าวหาแต่ของใจที่กลัวเดียว ข้าพเจ้าขอเรียนอย่างนี้ เพราะเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้วเป็นอย่างไร ชาวธนบุรีทุกคนรู้จักันดี แต่ในฐานะที่ข้าพเจ้าเป็นจำเลยกับคุณเพทาย ก็อยากจะเรียนให้ทราบอย่างนี้ เรียนนิดเดียวไม่มีอย่างอื่น ส่วนการออกเสียงนั้นจะเป็นอย่างไร ข้าพเจ้าจะไม่ออกเสียงเลย

นายเพทาย โชติชูชีพ (ธนบุรี) : ความจริงเท่าที่ทางกระทรวงยุติธรรมได้ขออนุมัติมาทางสภาฯ ขอให้ศาลแขวงธนบุรีซึ่งเป็นโจทก์ฟ้องข้าพเจ้ากับนายไถง เป็นจำเลยก็เป็นเรื่องปกติธรรมดา แต่ที่นี้ข้าพเจ้ายังไม่เข้าใจเลยว่าวิธีปฏิบัติการของกรมอัยการหรือกระทรวงมหาดไทยนั้นทำไมจึงมีการลักลั่นกันอย่างมาก แล้วเป็นความผิดของใคร ทั้งนี้เพราะเหตุว่าทางท่านรัฐมนตรีมหาดไทย ได้มีหนังสือมาถึงท่านประธานฉบับหนึ่งใช่หรือไม่ บอกว่าคดีเรื่องนี้โดยที่พิจารณาแล้วว่าเป็นคดีเล็กน้อย แล้วขณะนั้นเป็นสมัยประชุม พร้อมทั้งผู้ต้องหาที่จะเป็นจำเลยก็เป็นผู้มีเกียรติเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อจะไม่ให้เสียประโยชน์แก่ชาติบ้านเมือง เสียเวลาแก่สภา ท่านรัฐมนตรีว่าการบอกว่าท่านขอระงับยับยั้งจะไม่ฟ้องในสมัยประชุมนี้ หนังสือนั้นมาราว ๆ วันที่ ๑ หรือ ที่ ๒ เหมือนกัน แต่ในขณะที่เดียวกันกรมอัยการเชื่อว่าอยู่ในได้บังคับบัญชาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แล้วทำการฟ้องร้อง

ข้าพเจ้าอย่างนี้ ข้าพเจ้าจะไปเชื่อท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยว่าท่านไม่หลอกลวง ท่านประธานสภาฯ อย่างนั้นหรือ แต่ถ้าเป็นเด็กเป็นเล็กทำกันอย่างนี้ก็พอจะอภัยให้ได้ แต่นี่ท่านเป็นถึงรัฐมนตรีแล้วทำงานอย่างนี้ในวงงานของมหาดไทย แล้วเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ อย่างนี้ไม่ได้เกี่ยวกับความสำคัญของชาติบ้านเมือง ข้าพเจ้าอยากจะทราบความประสงค์ของท่าน ว่าท่านมีความประสงค์อย่างไร ท่านบอกกับประธานฯ ว่าในสมัยประชุมท่านจะไม่ฟ้อง เพราะเหตุว่าเป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ฟ้องร้องศาลแขวงแล้วสมาชิกจะมีเวลาพิจารณาร่างกฎบัตร กฎหมายได้เต็มที่โดยไม่ต้องเสียเวลา แต่ในขณะที่เดียวกันทางกรมอัยการฟ้องร้อง ข้าพเจ้าไม่เข้าใจ กรมอัยการก็อยู่ในสังกัดกระทรวงมหาดไทยเหมือนกัน โปรดให้ความแจ่มแจ้งแก่ ข้าพเจ้าสักเล็กน้อย ก็เมื่อมีหนังสือมาถึงท่านประธานฯ อย่างนั้น

พลตรี บัญญัติ เทพหัสดิน ณ อยุธยา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย : เรื่องนี้ขอประทานโทษ ถ้าหากว่าเป็นเรื่องที่ทางกระทรวงมหาดไทยส่งมาจริงคงมีที่ท่าน ประธานสภาฯ แต่จะมีจริงหรือไม่ข้าพเจ้าจำไม่ได้

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : คนละกระทรวง อัยการอยู่มหาดไทย คนละเรื่อง เรื่องนี้บอกมาที่หลัง ผมเองในหน้าที่ต้องถือเอาฉบับหลังเป็นฉบับที่ต้องปฏิบัติ คือ มาอีกฉบับหนึ่งฉบับหลังขอให้พิจารณา

นายเพทาย โชติชูชีพ (ธนบุรี) : คือไม่ใช่อย่างนั้น ส่วนเรื่องที่กระทรวง ยุติธรรมเขาขอมา เป็นเรื่องที่สมาชิกของเราจะต้องพิจารณากัน แล้วสภานี้จะพิจารณาอย่างไร นั้นข้าพเจ้าไม่ติดใจ คือสุดแล้วแต่สภาจะให้ศาลพิจารณาข้าพเจ้ายินดี หรือจะไม่ให้พิจารณา ข้าพเจ้ายินดีทั้งสองอย่าง แต่ที่นี้พูดถึงเรื่องปฏิบัติงานว่า ไม่ควรมีเรื่องอย่างนั้นขึ้นมา ทั้ง ๆ ที่ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยยืนยัน และท่านประธานก็ยืนยันแล้วว่ามีหนังสือมา ถึงท่านประธานว่าไม่พิจารณา ไม่ฟ้องร้องเพราะเหตุว่าเป็นระหว่างสมัยประชุม แต่ในขณะที่ เดียวกันทางกรมอัยการซึ่งอยู่ในกระทรวงมหาดไทยก็ฟ้อง อย่างนี้ข้าพเจ้าสงสัยว่าท่านรัฐมนตรี ว่าการกระทรวงมหาดไทยท่านทำงานอย่างไร เพียงเท่านี้ส่วนที่จะให้ข้าพเจ้ามีความผิดตาม

๘๒

กฎหมายหรือไม่ จะจับกุมคุมขังหรือไม่ก็สุดแล้วแต่ ข้าพเจ้าไม่ว่า แล้วแต่ศาลจะพิจารณา
ข้าพเจ้าขอฟังศาลยุติธรรมซึ่งเป็นหลักเดียว ซึ่งเป็นร่วมโพธิ์ร่วมไทรอยู่ในขณะนี้เท่านั้นสุดแล้ว
แต่ ในขณะนี้จะเอาอย่างไรก็ได้

พลตรี บุญญิต เทพหัสดิน ณ อยุธยา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย :
คดีเรื่องนี้ก็พอจะนึกออก คือว่าส่งมาให้ท่านประธานสภาทราบเท่านั้นแต่การจะขอร้องกัน
อย่างไรหรือไม่เป็นเรื่องของทางสภาจะพิจารณาว่าควรจะทำอย่างไร ไม่ใช่เรื่องของกระทรวง
มหาดไทยกระทรวงมหาดไทยเพียงเรียนให้ทราบว่า เดี่ยวนี้มีผู้ต้องหาในเรื่องใด แล้วก็
สมาชิกผู้มีเกียรติเป็นผู้ต้องหาแล้วคดีมีมูล ทางกระทรวงมหาดไทยก็เรียนทางประธานสภาทราบ
ส่วนที่จะอนุญาตหรือไม่อนุญาตอย่างไรเป็นเรื่องที่สภานี้จะพิจารณา

นายเพทาย โชตินุชิต (ธนบุรี) : ขอประทานโทษ ผมขอสักประเด็นเดียวทาง
ที่ดี ผมขอให้เอาหนังสือของท่านนั้นมาอ่านให้ที่ประชุมฟัง

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : ขอให้รักษาข้อบังคับการประชุม เชิญคุณเลียง

นายเลียง ไชยกาล (อุบลราชธานี) : ข้อเท็จจริงจะเป็นประการใดก็ตาม แต่
ในทางหลักการตามที่ท่านประธานฯ เสนอมาเพื่อขออนุมัติให้ดำเนินการพิจารณาในระหว่าง
สมัยประชุม สำหรับสมาชิกนั้น กระผมขอกราบเรียนต่อท่านสมาชิกทุกๆ ท่านว่า สภานี้
จะไม่อนุญาตให้มีการดำเนินการพิจารณาในระหว่างสมัยประชุม ทั้งนี้เพื่อธำรงและรักษาไว้
ซึ่งความเป็นสมาชิกภาพของสภาผู้แทนราษฎร แต่ทางสภาเราก็ได้เคยปฏิบัติมาแต่ต้นมาจน
บัดนี้และยังไม่เคยที่จะอนุญาตให้ในกรณีใดเลยที่จะให้ดำเนินการคดีได้ในระหว่างสมัยประชุม จึง
ขอเสนออันนี้

นายเพทาย อมาตยกุล (พระนคร) : กระผมขอเสนอให้ลงมติ

มีสมาชิกรับรอง

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : มีผู้เสนอให้ลงมติและมีผู้รับรองถูกต้องแล้ว
เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอให้สภานี้ลงมติว่า จะอนุมัติให้ศาลยุติธรรมพิจารณาคดีของท่านสมาชิก
ทั้งสองในระหว่างสมัยประชุมนี้ได้หรือไม่

ท่านผู้ใดเห็นสมควรอนุมัติให้มีการพิจารณาคดีในระหว่างสมัยประชุมนี้ ไปรอดชู
มือขึ้น

ไม่มีสมาชิกยกมือ

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย

มีสมาชิกยกมือเป็นส่วนมาก

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : เป็นอันว่าที่ประชุมไม่อนุมัติ และจะได้แจ้ง
ไปว่าสภา ฯ นี้ ไม่อนุมัติให้มีการพิจารณาคดีในระหว่างสมัยประชุมนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

เลิกประชุมเวลา ๑๕.๓๕ นาฬิกา

คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุม

แก้ว สิงหะคเชนทร์	สุพันธ์ จิตรภักดิ์	ผู้ตรวจรายงาน
ประชาศรัย	เล็ก จารุณัฐ	..
สุขุม	โฉมเฉลา ลิพลากร	..
สุวิชช	ฉันทนา ชานบ้อม	..
ว. สาคะวิชานนท์	ช. คุปตะวาทีน	..
ยีน สีบนุการณ	ผานิต ศตะกูรมะ	..
รณสิทธิพิชัย	อุดม พลอยสังวาลย์	..
ตรวจแล้ว วันที่ ๘ ก.ย. ๕๕	สุพงศ์ ศิริพูนเกียรติ	..
	สมบัติ ดีประชา	..
	เผียน ช่วยชุ่ม	..
	จำรงค์ ใจอ่อนน้อม	..

สุรินทร์ ลิพลากร

หัวหน้าแผนกการประชุมสภา

ประสิทธิ์ ศรีสุชาติ
หัวหน้ากองการประชุม
ประเสริฐ ปัทมสุคนธ์
หัวหน้ากองกลาง

เจริญ ปัทมโร
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ประจวบจิ๋จณีก
ประธานสภาผู้แทนราษฎร

